

**UCHWAŁA NR XLVI/305/2017
RADY MIEJSKIEJ DĘBNA**

z dnia 26 października 2017 r.

w sprawie studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Dębno

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 5 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (tekst jedn.: Dz. U. z 2017 r. poz. 1560) oraz art. 12 ust. 1 ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (tekst jedn.: Dz. U. z 2017 r. poz. 1073 ze zmianami) Rada Miejska Dębna uchwała, co następuje:

§ 1. Zgodnie z uchwałą Nr XVIII/122/2015 Rady Miejskiej w Dębnie z dnia 22 grudnia 2015 r. w sprawie przystąpienia do sporządzenia zmiany studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Dębno, uchwała się studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Dębno.

§ 2. Integralnymi częściami niniejszej uchwały są:

- 1) załącznik nr 1 – tekst studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Dębno;
- 2) załącznik nr 2 – rysunek studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Dębno, określający uwarunkowania zagospodarowania przestrzennego;
- 3) załącznik nr 3 – rysunek studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Dębno, określający kierunki zagospodarowania przestrzennego;
- 4) załącznik nr 4 – rozstrzygnięcie w sprawie uwag złożonych do wyłożonego do publicznego wglądu projektu studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Dębno.

§ 3. Traci moc studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Dębno, przyjęte uchwałą Nr LVI/402/2010 Rady Miejskiej w Dębnie z dnia 27 maja 2010 r.

§ 4. Wykonanie uchwały powierza się Burmistrzowi Dębna.

§ 5. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodniczący Rady
Miejskiej

Paweł Jan Chrobak

Załącznik Nr 1 do Uchwały Nr XLVI/305/2017
Rady Miejskiej Dębna
z dnia 26 października 2017 r.

STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO GMINY DĘBNO

**ZAŁĄCZNIK NR 1
do uchwały Nr XLVI/305/2017
Rady Miejskiej w Dębnie
z dnia 26 października 2017 r.**

Gorzów/Dębno, 2017

SKŁAD ZESPOŁU PROJEKTOWEGO

AKWADRAT Sp. z o.o.
ul. Mieszka I 57/5, 66-400 Gorzów Wlkp.
tel./fax. 95 7388668, www.akwadrat.net

mgr Marcin Brytan (uprawnienia urbanistyczne nr Z-394)

- rysunek studium (uwarunkowania i kierunki zagospodarowania przestrzennego)
- bilans terenów przeznaczonych pod zabudowę
- inwentaryzacja ogólna obszaru gminy

mgr Jan Biernacki (uprawnienia urbanistyczne nr Z-592)

- tekst studium (uwarunkowania i kierunki zagospodarowania przestrzennego)
- inwentaryzacja ogólna obszaru gminy

dr Witold Andrzejczak (uprawnienia urbanistyczne nr Z-589)

- redakcja tekstu studium
- inwentaryzacja ogólna obszaru gminy
- opracowanie ekofizjograficzne podstawowe (współautor)
- prognoza oddziaływania na środowisko ustaleń studium (współautor)

mgr Magdalena Biernacka

- tekst studium (uwarunkowania i kierunki zagospodarowania przestrzennego)
- dokumentacja formalno-prawna dotycząca sporządzenia studium

WYKONAWCY ZEWNĘTRZNI

mgr inż. Dorota Sterna

- opracowanie ekofizjograficzne podstawowe (współautor)
- prognoza oddziaływania na środowisko ustaleń studium (współautor)

mgr Waldemar Witek

- studium krajobrazu kulturowego (waloryzacja kulturowa terenów wiejskich)

mgr Ewa Kulesza-Szerniewicz

- studium krajobrazu kulturowego (waloryzacja kulturowa miasta Dębno)

mgr Paulina Kubacka

- studium krajobrazu kulturowego (waloryzacja archeologiczna)

SPIS TREŚCI

I. WSTĘP	7
1. Przedmiot, cel i zakres opracowania.....	7
2. Podstawa prawna opracowania.....	7
3. Przesłanki prawne i merytoryczne dla opracowania.....	8
4. Forma i metoda opracowania.....	9
5. Materiały źródłowe.....	10
II. UWARUNKOWANIA ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO	11
1. Dotychczasowe przeznaczenie, zagospodarowanie i uzbrojenie.....	11
1.1. Położenie i ogólna charakterystyka gminy.....	11
1.2. Dotychczasowa polityka przestrzenna.....	13
1.3. Stan ładu przestrzennego i wymogi jego ochrony.....	13
1.4. Struktura osadnicza.....	14
2. Stan środowiska, w tym stan rolniczej i leśnej przestrzeni produkcyjnej, wielkość i jakość zasobów wodnych oraz wymogi ochrony środowiska, przyrody i krajobrazu, w tym krajobrazu kulturowego.....	15
2.1. Położenie fizyczno-geograficzne.....	15
2.2. Elementy środowiska przyrodniczego.....	16
2.2.1. Geomorfologia i krajobraz.....	16
2.2.2. Wody powierzchniowe.....	17
2.2.3. Wody podziemne.....	17
2.2.4. Gleby.....	18
2.2.5. Zasoby naturalne.....	18
2.2.6. Świat roślinny.....	18
2.2.7. Świat zwierzęcy.....	19
2.3. Formy ochrony przyrody.....	19
2.3.1. Obszar Specjalnej Ochrony Ptaków „Ostoja Witnicko-Dębniańska” (PLB320015).....	20
2.3.2. Obszar o Znaczeniu dla Wspólnoty „Gogolice-Kosa” (PLH320038).....	21
2.3.3. Rezerwat przyrody „Czapli Ostrów”.....	22
2.3.4. Obszar Chronionego Krajobrazu „A – Dębno-Gorzów”.....	22
2.3.5. Obszar Chronionego Krajobrazu „B – Myślibórz”.....	23
2.3.6. Użytki ekologiczne.....	23
2.3.7. Pomniki przyrody.....	24
2.3.8. Formy ochrony przyrody proponowane do utworzenia.....	26
2.4. Walory krajobrazowe i ich ochrona prawna.....	27
3. Stan dziedzictwa kulturowego i zabytków oraz dóbr kultury współczesnej.....	28
3.1. Rys historyczny.....	28
3.2. Stan zachowania historycznych układów przestrzennych.....	29
3.3. Stan zachowania cennych obiektów architektury i budownictwa.....	32
3.3.1. Architektura sakralna.....	32
3.3.2. Architektura rezydencjonalno-folwarczna.....	32
3.3.4. Zabudowa zagrodowa.....	33
3.3.4. Zabudowa mieszkaniowa miejska.....	34
3.3.5. Zabudowa produkcyjno-techniczna.....	34
3.3.6. Dobra kultury współczesnej.....	35
3.3.6. Inne obiekty cenne kulturowo.....	35
3.4. Stan zachowania cennej kulturowo zieleni komponowanej.....	36
3.4.1. Założenia parkowe.....	36

3.4.2. Cmentarze.....	36
3.4.3. Obsadzenia alejowe.....	37
3.5. Ochrona konserwatorska zabytkowych form zabudowy i zagospodarowania.....	38
3.6. Ochrona konserwatorska zabytków archeologicznych.....	38
3.7. Strefy ochrony konserwatorskiej.....	39
4. Warunki i jakość życia oraz rozwój społeczno-gospodarczy gminy.....	40
4.1. Demografia.....	40
4.1.1. Stan i rozmieszczenie ludności.....	40
4.1.2. Dynamika ludności.....	42
4.1.3. Struktura biologiczna ludności.....	44
4.1.4. Prognoza zmiany liczby ludności.....	48
4.2. Struktura zatrudnienia.....	49
4.3. Mieszkalnictwo.....	50
4.4. Edukacja.....	52
4.4.1. Edukacja podstawowa.....	52
4.4.2. Edukacja ponadgimnazjalna.....	54
4.4.3. Reforma oświaty.....	55
4.5. Kultura.....	57
4.6. Turystyka, rekreacja i sport.....	57
4.7. Ochrona zdrowia.....	59
4.8. Opieka społeczna.....	60
4.9. Gospodarka.....	60
4.9.1. Rolnicza przestrzeń produkcyjna.....	60
4.9.2. Leśna przestrzeń produkcyjna.....	61
4.9.3. Rybactwo.....	64
4.9.4. Przemysł i budownictwo.....	64
4.9.5. Usługi.....	65
4.10. Bezpieczeństwo publiczne.....	66
5. Stan systemów komunikacji i infrastruktury technicznej.....	67
5.1. Sieć komunikacji.....	67
5.1.1. Drogi kołowe.....	67
5.1.2. Linie kolejowe.....	73
5.2. Gospodarka wodno-ściekowa.....	73
5.3. Elektroenergetyka.....	74
5.4. Gazyfikacja przewodowa.....	75
5.5. Ciepłownictwo.....	75
5.6. Dostępność telekomunikacyjna.....	76
5.7. Gospodarka odpadami.....	76
5.8. Cmentarze.....	76
6. Inne istotne obiekty infrastruktury technicznej.....	77
6.1. Eksploatacja ropy naftowej i gazu ziemnego.....	77
6.2. Rurociąg naftowy „Przyjaźń”.....	79
6.3. Produkcja energii ze źródeł odnawialnych.....	79
7. Stan prawny gruntów.....	80
7.1. Struktura użytkowania gruntów.....	80
7.2. Struktura własnościowa gruntów.....	81
8. Występowanie obszarów naturalnych zagrożeń geologicznych.....	82
9. Występowanie obiektów i terenów chronionych na podstawie przepisów odrębnych.....	84
9.1. Udokumentowane złoża kopalin.....	84
9.2. Obszary górnicze i tereny górnicze.....	86
9.3. Główny Zbiornik Wód Podziemnych nr 134 „Dębno”.....	87

9.4. Obszary narażone na niebezpieczeństwo powodzi oraz formy ochrony powodziowej.....	88
9.5. Grunty rolne i leśne.....	89
9.6. Lasy ochronne.....	91
9.7. Tereny zamknięte.....	91
10. Ponadlokalne uwarunkowania zagospodarowania przestrzennego.....	92
10.1. Krajowa Strategia Rozwoju.....	92
10.2. Koncepcja Przestrzennego Zagospodarowania Kraju 2030.....	93
10.3. Plan zagospodarowania przestrzennego województwa zachodniopomorskiego.....	94
11. Możliwości i potrzeby rozwoju gminy.....	94
11.1. Strategia rozwoju gminy Dębno.....	94
11.2. Analizy i oceny związane z bilansem terenów przeznaczonych pod zabudowę.....	95
12. Wnioski.....	96
III. KIERUNKI ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO.....	98
1. Kierunki zmian w strukturze przestrzennej gminy oraz w przeznaczeniu terenów, w tym wynikające z audytu krajobrazowego.....	98
1.1. Kierunki rozwoju struktury funkcjonalno-przestrzennej.....	98
1.2. Kierunki i zasady lokalizacji obiektów szczególnych.....	102
1.3. Wyniki audytu krajobrazowego.....	103
1.4. Wskaźniki dotyczące zagospodarowania oraz użytkowania terenów wyznaczanych w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego.....	103
1.5. Ograniczenia w zabudowie i zagospodarowaniu, w tym obszary wyłączone z zabudowy... 104	
2. Obszary oraz zasady ochrony środowiska i jego zasobów, ochrony przyrody, krajobrazu, w tym krajobrazu kulturowego.....	105
2.1. Udokumentowane złoża kopalin.....	105
2.2. Ochrona powierzchni ziemi.....	106
2.3. Ochrona wód podziemnych.....	106
2.4. Ochrona wód powierzchniowych.....	107
2.5. Ochrona powietrza.....	107
2.6. Ochrona przed hałasem.....	108
2.7. Ochrona przed polami elektromagnetycznymi.....	108
2.8. Ochrona przed poważnymi awariami przemysłowymi.....	108
2.9. Kierunki i zasady kształtowania rolniczej przestrzeni produkcyjnej.....	109
2.10. Kierunki i zasady kształtowania leśnej przestrzeni produkcyjnej.....	109
2.11. Obszary szczególnego zagrożenia powodzią.....	109
2.12. Ochrona przyrody i krajobrazu, w tym krajobrazu kulturowego.....	110
3. Obszary i zasady ochrony dziedzictwa kulturowego i zabytków oraz dóbr kultury współczesnej.....	110
3.1. Zasady ochrony obiektów zabytkowych.....	110
3.2. Strefy ochrony konserwatorskiej.....	111
3.3. Obszary pomników zagłady i ich stref ochronnych.....	115
4. Kierunki rozwoju systemów komunikacji.....	116
4.1. Drogi kołowe.....	116
4.2. Kolej.....	116
5. Kierunki rozwoju systemów infrastruktury technicznej.....	117
5.1. Zasady ogólne.....	117
5.2. Zaopatrzenie w wodę.....	117
5.3. Odprowadzenie ścieków.....	118
5.4. Odprowadzenie wód opadowych i roztopowych.....	119
5.5. Elektroenergetyka.....	119
5.6. Gazyfikacja przewodowa.....	119
5.7. Ciepłownictwo.....	120

5.8. Dostępność telekomunikacyjna	121
5.9. Gospodarka odpadami	121
6. Obszary, na których rozmieszczone będą inwestycje celu publicznego o znaczeniu ponadlokalnym i lokalnym	121
6.1. Inwestycje celu publicznego o znaczeniu ponadlokalnym	121
6.2. Inwestycje celu publicznego o znaczeniu lokalnym	121
7. Obszary szczególne ze względu na potrzebę sporządzenia planów miejscowych	122
7.1. Obszary, dla których obowiązkowe jest sporządzenie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego na podstawie przepisów odrębnych	122
7.2. Obszary, dla których gmina zamierza sporządzić miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego	122
8. Obszary wymagające zmian jakościowych	122
8.1. Obszary charakteryzujące się cechami obszarów zdegradowanych i obszary rewitalizacji	122
8.2. Inne obszary wskazane do przekształceń	123
9. Granice terenów zamkniętych i ich stref ochronnych	123
Spis tabel	124
Spis rycin	125
Spis użytych skrótów i skrótowców	125

I. WSTĘP

1. Przedmiot, cel i zakres opracowania

Przedmiotem opracowania studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Dębno, zwanego dalej studium, jest obszar gminy Dębno w jej granicach administracyjnych.

Studium stanowi dokument o charakterze strategicznym, którego celem jest określenie spójnej polityki przestrzennej gminy, w tym lokalnych zasad zagospodarowania przestrzennego poprzez wskazanie warunków przestrzennych, dla rozwoju społeczno-gospodarczego. Stanowi generalny plan-program w zakresie planowania przestrzennego, który wskazuje potencjał rozwoju przestrzennego, możliwości zagospodarowania nowych terenów oraz stopień przekształceń istniejącego zagospodarowania, a także konieczność ochrony obszarów i obiektów wartościowych.

Zgodnie z art. 9 *ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym* studium nie ma charakteru prawa miejscowego i nie tworzy podstaw dla indywidualnych rozstrzygnięć w zakresie lokalizacji inwestycji. Zawiera natomiast ustalenia dyrektywne dotyczące wykorzystania przestrzeni, konieczne do uwzględnienia w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego. Dokument jest formą aktu kierownictwa wewnętrznego, w którym zawarto podstawowe reguły działania w przestrzeni.

W studium określa się kierunki zagospodarowania przestrzennego, wskaźniki dotyczące zagospodarowania przestrzennego oraz lokalne zasady użytkowania terenu, z uwzględnieniem uwarunkowań wynikających ze związków geograficzno-przyrodniczych i infrastrukturalnych gminy z otoczeniem. Pozwala to na prowadzenie polityki przestrzennej w sposób uporządkowany oraz rozważne planowanie inwestycji o znaczeniu lokalnym i ponadlokalnym. Opracowanie uwzględni aspekty wynikające z przepisów ww. ustawy.

2. Podstawa prawna opracowania

Bezpośrednią podstawę prawną dla sporządzenia studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego stanowią przepisy *ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym* (t.j. Dz. U. z 2017 r. poz. 1073 ze zm.) wraz z *rozporządzeniem Ministra Infrastruktury z dnia 28 kwietnia 2004 r. w sprawie zakresu studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy* (Dz. U. z 2004 r. nr 118 poz. 118).

Prace nad nowym studium zainicjowała *uchwała Nr XVIII/122/2015 Rady Miejskiej w Dębnie z dnia 22 grudnia 2015 r. w sprawie przystąpienia do sporządzenia zmiany studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Dębno*. W związku z tym, że zmiana studium, o której mowa w ww. uchwale, dotyczy obszaru całej gminy Dębno, należy przyjąć, że sporządzono nowy dokument uwzględniający aktualne materiały wejściowe, który zastąpił dokument dotychczas obowiązujący.

Ponadto w toku opracowywania dokumentu stosowano przepisy innych ustaw, w szczególności:

- *z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym* (t.j. Dz. U. z 2016 r. poz. 446 ze zm.),
- *z dnia 28 września 1991 r. o lasach* (t.j. Dz. U. z 2017 r. poz. 788),
- *z dnia 7 lipca 1994 r. – Prawo budowlane* (t.j. Dz. U. z 2017 r. poz. 1332, ze zm.),
- *z dnia 3 lutego 1995 r. o ochronie gruntów rolnych i leśnych* (t.j. Dz. U. z 2017 r.

- poz. 1161),
- z dnia 21 sierpnia 1997 r. o gospodarce nieruchomościami (t.j. Dz. U. z 2016 r. poz. 2147 ze zm.),
 - z dnia 7 maja 1999 r. o ochronie terenów byłych hitlerowskich obozów zagłady (t.j. Dz. U. z 2015 r., poz. 2120),
 - z dnia 27 kwietnia 2001 r. – Prawo ochrony środowiska (t.j. Dz. U. z 2017 r. poz. 519 ze zm.),
 - z dnia 18 lipca 2001 – Prawo wodne (t.j. Dz. U. z 2017 r. poz. 1121),
 - z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami (t.j. Dz. U. z 2014 r. poz. 1446 ze zm.),
 - z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (t.j. Dz. U. z 2016 r. poz. 2134 ze zm.),
 - z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (t.j. Dz. U. z 2017 r. poz. 1405 ze zm.),
 - z dnia 5 stycznia 2011 r. o zmianie ustawy – Prawo wodne i niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2011 r. Nr 32, poz. 159 ze zm.)
 - z dnia 9 czerwca 2011 r. – Prawo geologiczne i górnicze (t.j. Dz. U. z 2016 r. poz. 1131 ze zm.),
 - z dnia 24 kwietnia 2015 r. o zmianie niektórych ustaw w związku ze wzmocnieniem narzędzi ochrony krajobrazu (Dz. U. z 2015 r. poz. 774 ze zm.),
 - z dnia 9 października 2015 r. o rewitalizacji (t.j. Dz. U. z 2017 r. poz. 1023 ze zm.).

3. Przesłanki prawne i merytoryczne dla opracowania

W okresie obowiązywania studium przyjętego *uchwałą Nr LVI/402/2010 Rady Miejskiej w Dębnie z dnia 27 maja 2010 r. w sprawie zmiany studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Dębno* doszło do szeregu zmian w przepisach prawnych, które rozszerzyły zakres merytoryczny studium i spowodowały konieczność aktualizacji dokumentu. Wskazuje na to „Ocena aktualności studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego oraz miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego na terenie gminy Dębno” przyjęta *uchwałą Nr LVIII/425/2014 Rady Miejskiej w Dębnie z dnia 30 października 2014 r.* W przedmiotowej ocenie stwierdzono, że należy m.in.:

- ujawnić udokumentowane złoża kopalin oraz udokumentowane wody podziemne, zgodnie z art. 95 ust. 1 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. – *Prawo geologiczne i górnicze*,
- uwzględnić obszary górnicze i tereny górnicze z art. 104 ust. 1 ww. ustawy;
- określić strefy ochronne związane z ograniczeniami w zabudowie oraz zagospodarowaniu i użytkowaniu terenu, dla obszarów, o których mowa w art. 10 ust. 2a ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym,
- wskazać przebieg rurociągu naftowego „Przyjaźń”.

Pozaprawne przesłanki opracowania nowego studium wynikają z konieczności uwzględnienia na nowo rozpoznanych uwarunkowań gospodarczych i środowiskowych.

Istotnym przykładem jest zainteresowanie trenerami pod budownictwo mieszkaniowe jednorodzinne w zachodniej części miasta Dębno przy granicy z obrębem Oborzany, które wynika ze znacznej ilości wydanych decyzji o warunkach zabudowy i zagospodarowania terenu.

Ponadto w okresie obowiązywania studium z 2010 r. nastąpiła weryfikacja zasadności realizacji niektórych przyjętych rozwiązań szczegółowych w zakresie przeznaczenia terenu. Nowe ustalenia zostały określone w części dotyczącej kierunków zagospodarowania przestrzennego.

4. Forma i metoda opracowania

Niniejsze studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego składa się z dwóch części wzajemnie ze sobą powiązanych:

- 1) **tekst studium** – zwarte opracowanie tekstowe, składające się z części diagnostycznej, zawierającej szeroką charakterystykę uwarunkowań wewnętrznych i zewnętrznych gminy Dębno, a także części kierunkowej, zawierającej wytyczne zagospodarowania przestrzennego,
- 2) **rysunek studium** – część graficzna studium obrazująca na mapie topograficznej w skali 1:10000 zagadnienia opisane tekście studium; składają się na nią 2 załączniki:
 - a) załącznik graficzny nr 1 – *Uwarunkowania zagospodarowania przestrzennego*,
 - b) załącznik graficzny nr 2 – *Kierunki zagospodarowania przestrzennego*.

Pierwszym etapem prac nad studium jest rozpoznanie uwarunkowań gminy. Diagnozy dokonuje się na podstawie istniejących opracowań oraz przeprowadzonych dodatkowo badań i analiz własnych. Pozyskanie informacji do części diagnostycznej dzieli się zasadniczo na dwa etapy:

- analiza piśmiennictwa – analiza istniejących dokumentów związanych z obszarem gminy oraz niejednokrotnie jednostek wyższych poziomów,
- wizja lokalna – inwentaryzacyjne prace terenowe nad lokalnymi uwarunkowaniami i stanem zagospodarowania obszaru gminy.

W oparciu o zebrane informacje określa się środowiskowe, demograficzne, gospodarcze i infrastrukturalne zasoby gminy, a także potrzeby społeczeństwa, władz samorządowych i grup interesu, główne problemy funkcjonowania gminy oraz inne procesy i zjawiska mające wpływ na stan przestrzeni.

Prace diagnostyczne dają rzetelną bazę informacyjną na temat stanu zagospodarowania i funkcjonowania gminy. Pozwala to przystąpić do etapu kształtowania kierunków polityki przestrzennej. Określenie zasad zagospodarowania jest wypadkową istniejących uwarunkowań (zasobów i ograniczeń) oraz przyszłych potrzeb i zamierzeń planistycznych.

5. Materiały źródłowe

Na potrzeby sporządzenia studium wykonano następujące działania i opracowania poboczne:

- inwentaryzacja ogólna obszaru gminy w formie dokumentacji fotograficznej

(2016.05),

- *Opracowanie ekofizjograficzne podstawowe* (2016.12),
- *Studium krajobrazu kulturowego* (2016.12),
- *Bilans terenów przeznaczonych pod zabudowę* (2016.12).

Ponadto przy pracach projektowych kierowano się ustaleniami i wytycznymi zawartymi w innych dokumentach. Należą do nich m.in.:

- *Plan zagospodarowania przestrzennego województwa zachodniopomorskiego* (2010),
- *Strategia rozwoju gminy Dębno do roku 2022* (2014),
- *Waloryzacja przyrodnicza gminy Dębno* (2003),
- *Waloryzacja przyrodnicza województwa zachodniopomorskiego* (2010),
- obowiązujące miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego (1995-2017),
- *Ocena aktualności studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego oraz miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego na terenie gminy Dębno* (2014),
- *Studium bezpośredniego zagrożenia powodziowego na obszarze RZGW Szczecin. Region bilansowy nr 04 – zlewnia rzeki Myśli* (2006).

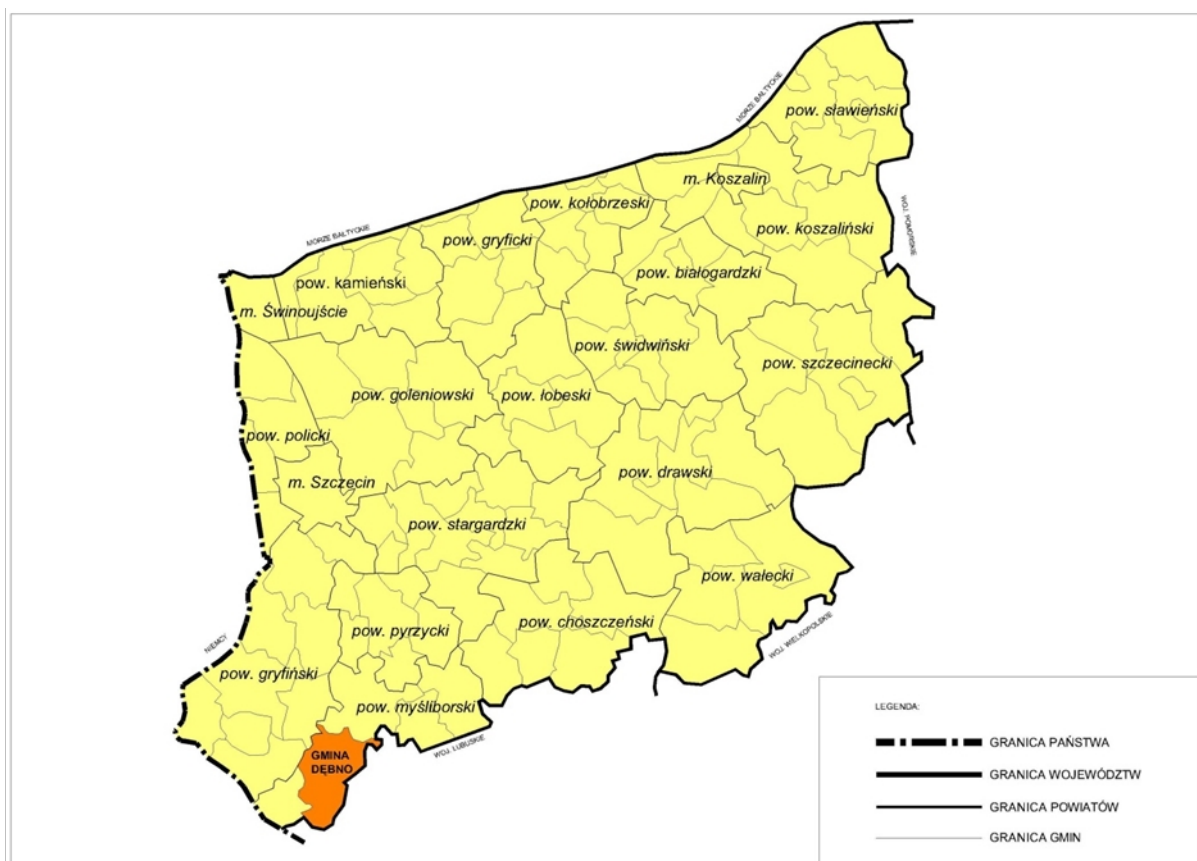
II. UWARUNKOWANIA ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO

1. Dotychczasowe przeznaczenie, zagospodarowanie i uzbrojenie

1.1. Położenie i ogólna charakterystyka gminy

Gmina Dębno jest gminą miejsko-wiejską z silną dominacją ośrodka miejskiego. Położona jest w południowo-zachodniej części województwa zachodniopomorskiego, w pobliżu granicy z Republiką Federalną Niemiec. Wraz z czterema innymi gminami wchodzi w skład powiatu myśliborskiego. Wschodnia i południowa granica gminy jest zarazem granicą województwa zachodniopomorskiego i lubuskiego. Powierzchnia gminy wynosi 318 km², zaś liczba ludności przekracza 20 tys. Gmina graniczy z następującymi jednostkami terytorialnymi:

- od zachodu z gminami Boleszkowice, Mieszkowice i Trzcianko-Zdrój (z powiatu gryfińskiego),
- od północy z gminą Myślibórz,
- od wschodu z gminami Lubiszyn i Witnica (z powiatu gorzowskiego),
- od południa z miastem Kostrzyn nad Odrą (z powiatu gorzowskiego).

Ryc.1. Położenie na tle województwa zachodniopomorskiego

Źródło: opracowanie własne.

Ryc.2. Położenie na tle najbliższego sąsiedztwa terytorialnego

Źródło: opracowanie własne.

Natomiast miasto Dębno zajmuje powierzchnię 19,5 km² i zamieszkuje je ok. 14 tys. mieszkańców, co stanowi odpowiednio 6,3% powierzchni gminy i 67% ogółu ludności gminy. Miasto Dębno ulokowane jest nad rzeką Kosą, prawym dopływem rzeki Myśli oraz jeziorem Lipowo, stanowiąc jeden z trzech ośrodków miejskich w powiecie myśliborskim. Jego położenie wyznaczają następujące współrzędne – 52°44' szerokości geograficznej północnej oraz 14°41' długości geograficznej wschodniej.

Gmina cechuje się mieszaną strukturą funkcjonalną. Tereny północne i centralne stanowią zwarte kompleksy leśne, natomiast południową część zajmuje przestrzeń rolnicza. Wielofunkcyjny charakter posiada miasto Dębno, gdzie oprócz funkcji lokalnych wykształciły się również funkcje wyższego rzędu w zakresie szkolnictwa oraz ochrony zdrowia. Z racji nadgranicznego położenia i sąsiedztwa przejścia granicznego w Kostrzynie nad Odrą, gmina pełni istotne funkcje o charakterze transportowym oraz tranzytowym. Przez gminę przebiegają szlaki komunikacyjne o znaczeniu krajowym oraz regionalnym. Najistotniejsze znaczenie, ze względu na tranzytowy charakter i natężenie ruchu mają:

- droga krajowa nr 23 relacji Sarbinowo – Dębno – Myślibórz, która stanowi połączenie między drogą ekspresową S3 i przejściem granicznym w Kostrzynie nad Odrą,
- droga krajowa nr 31 relacji Słubice – Kostrzyn nad Odrą – Szczecin, która przebiega równoległe do granicy polsko-niemieckiej i zapewnia obsługę przejść granicznych zlokalizowanych między Słubicami i Szczecinem,
- droga wojewódzka nr 127, która prowadzi z Dębna w kierunku Odry do miejscowości Porzece,
- droga wojewódzka 130, która łączy gminę Dębno z Gorzowem Wlkp., ośrodkiem

miejskim o charakterze regionalnym.

1.2. Dotychczasowa polityka przestrzenna

Dotychczasową politykę przestrzenną określało studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Dębno, które obowiązywało od dnia 27 maja 2010 r. Podstawowymi funkcjami przestrzeni gminy Dębno są rolnictwo i leśnictwo, które zajmują zdecydowaną większość powierzchni gminy. Koncentracja przestrzeni o charakterze usługowym i produkcyjnym występuje w granicach miasta Dębno. Natomiast mieszkalnictwo, oprócz miasta, zlokalizowane jest w rejonie miejscowości sołeckich. Specyficznym rodzajem działalności jest przemysł wydobywczy, którego rozwój opiera się na eksploatacji złóż gazu ziemnego i ropy naftowej od połowy lat 90-tych XX w. i stale postępuje.

Miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego służą realizacji polityki przestrzennej określonej w studium. Zgodnie z art. 87 ust. 3 *ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym* na terenie gminy Dębno obowiązują plany miejscowe uchwalone po 1 stycznia 1995 r., o łącznej powierzchni 3174 ha czyli pokrywające 10% powierzchni gminy. Obejmują one obszary, które cieszą się dużym zainteresowaniem inwestorów. Dotyczy to głównie gruntów w granicach miasta Dębno, gdzie pokrycie planami miejscowymi wynosi 25% ogółu powierzchni (490,5 ha). Na terenach wiejskich planami miejscowymi objęte są lokalne inwestycje oraz obszary nowych terenów zabudowy mieszkaniowej i letniskowej. Odrębną kategorię stanowią plany miejscowe sporządzane na potrzeby lokalizacji obiektów związanych z wydobyciem ropy naftowej i gazu ziemnego. Eksploatacja prowadzona w granicach gminy przez Polskie Górnictwo Naftowe i Gazownictwo S.A. wymaga szeregu inwestycji, które w dużej mierze zlokalizowane są na gruntach rolnych i leśnych chronionych z mocy *ustawy z dnia 3 lutego 1995 r. o ochronie gruntów rolnych i leśnych*. Ich przekwalifikowanie (zgoda na zmianę przeznaczenia) następuje na podstawie decyzji właściwego ministra, uzyskiwanej w ramach procedury sporządzania planu miejscowego.

1.3. Stan ładu przestrzennego i wymogi jego ochrony

Zgodnie z art. 32 *ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym* w celu oceny aktualności studium i planów miejscowych wójt, burmistrz albo prezydent miasta co najmniej raz na kadencję dokonuje analizy zmian w zagospodarowaniu przestrzennym gminy, ocenia postępy w opracowywaniu planów miejscowych i opracowuje wieloletnie programy ich sporządzania w nawiązaniu do ustaleń studium, z uwzględnieniem decyzji zamieszczonych w rejestrach. W związku z tym Burmistrz Dębna sporządził *Ocenę aktualności studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego oraz miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego na terenie gminy Dębno*, która została przyjęta *uchwałą Nr LVIII/425/2014 Rady Miejskiej w Dębnie z dnia 30 października 2014 r.* Ocena stanowi audyt dotychczasowej polityki przestrzennej, w tym stanu ładu przestrzennego oraz określa kierunki zmian, które powinny zostać obrane przez władze gminy.

Na obszarze gminy następuje regularny wzrost ilości wydawanych decyzji o warunkach zabudowy i zagospodarowania terenu, których realizacja w wielu przypadkach doprowadza lub może doprowadzić do obniżenia jakości przestrzeni. Dotyczy to głównie obszarów, gdzie zaznacza się rozbieżność pomiędzy kierunkami polityki przestrzennej wyznaczonej w studium, zgodnymi z dotychczasowym stanem zagospodarowania, a zasadami zagospodarowania określonymi w jednostkowych decyzjach lokalizacyjnych. Trzeba jednak zauważyć, że dotychczasowe działania gminy są zgodne przepisami prawa,

a ewentualne negatywne zjawiska wynikają z luki w obowiązującym systemie planowania przestrzennego zezwalającym na równoległe funkcjonowanie narzędzi, które nie muszą być ze sobą spójne (decyzje o warunkach zabudowy i zagospodarowania terenu nie muszą być zgodne ze studium).

Ponadto cechą charakterystyczną jest przeszacowanie powierzchni wskazanych w planach miejscowych pod mieszkalnictwo, które nie odpowiadają realnemu popytowi. Dotyczy to w szczególności terenów pod budownictwo mieszkaniowe jednorodzinne. Prognozy demograficzne wskazują na spadek liczby ludności, dlatego przewiduje się, że te tereny nie zostaną zagospodarowane we wskazany sposób, mimo poczynionych już inwestycji w uzbrojenie. Brak racjonalnej gospodarki przestrzennej w tym zakresie wpływa na degradację terenów rolnych oraz generuje dalsze koszty związane z budową infrastruktury technicznej i obsługą komunikacyjną.

1.4. Struktura osadnicza

Poprzez pojęcie osadnictwa należy rozumieć rezultat oddziaływania człowieka na środowisko związany trwale z danym terenem. Strukturę osadniczą gminy tworzą miasto Dębno wraz z 19 wsiami sołeckimi oraz pozostałymi miejscowościami.

Bezwzględnie dominującą miejscowością jest miasto Dębno, które znajduje się w centralnej części gminy, stanowiąc centrum układu osadniczego i drogowego. Miasto pełni funkcję ośrodka o charakterze lokalnym, który zapewnia realizację potrzeb mieszkańców gminy, poprzez dostęp do niezbędnych zasobów. Dodatkowo lokalizacja szpitala, szkół ponadgimnazjalnych oraz placówek administracji publicznej wyższego rzędu podnosi rangę miasta jako ośrodka, z którego usług korzystają mieszkańcy gmin ościennych.

Struktura osadnictwa wiejskiego w gminie Dębno uformowała się w okresie feudalnym pod wpływem występujących wówczas uwarunkowań przyrodniczych oraz procesów zachodzących w gospodarce rolnej i leśnej. Czynniki modelujące sieć osadniczą po II wojnie światowej wprowadziły zauważalne zmiany, zniekształcając pierwotną harmonię sieci osadniczej co przejawia się przede wszystkim w powstałych formach zabudowy. Wśród istotnych procesów zachodzących na terenach wiejskich gminy w niedalekiej przeszłości należy wymienić:

- kolektywizację rolnictwa po 1945 r. i powstawanie Państwowych Gospodarstw Rolnych w miejsce dawnych majątków, w wyniku której powstały wielkoobszarowe uspołecznione zakłady rolne wraz z charakterystyczną zabudową mieszkaniową wielorodzinną (m.in. w Smolnicy i Cychrach);
- urbanizację wsi i terenów o cechach wiejskich po 1990 r., spowodowaną wzrostem zamożności mieszkańców oraz chęcią posiadania własnego domu, rozwój budownictwa mieszkaniowego oraz towarzyszącego o funkcji nierolniczej powoduje zacieranie się granic między wsią a miastem i powoduje przekształcenie obszarów o typowo rolniczo-przyrodniczym charakterze z dużym udziałem procesów przyrodniczych w przestrzeń techniczno-przyrodniczą z dominacją komponentów i procesów technicznych; w przypadku gminy Dębno proces ten zachodzi na gruntach rolnych w północnej części miasta, natomiast na obszarach wiejskich jest zauważalny przede wszystkim w obrębie miejscowości Oborzany oraz Klepin;
- rozwój zabudowy letniskowej następujący na terenach atrakcyjnych przyrodniczo i kulturowo, położonych w otoczeniu kompleksów leśnych oraz jezior (np. miejscowość Ostrowiec).

Poszczególne miejscowości wiejskie pełnią funkcje o charakterze elementarnym,

wśród których wiodącą jest funkcja rolnicza. Dotyczy to przede wszystkim miejscowości sołeckich zlokalizowanych w otoczeniu gruntów rolnych. Uzupełnienie stanowią funkcje leśne, mieszkalne oraz turystyczno-rekreacyjne. Mimo widocznych oznak wyludniania się wsi należy uznać, że istniejąca sieć osadnicza zasadniczo posiada cechy stabilności i trwałości.

Gmina znajduje się w strefie peryferyjnej, przy granicy województw zachodniopomorskiego i lubuskiego, pozostając poza bezpośrednim zasięgiem oddziaływania ośrodków o randze wojewódzkiej – Szczecina i Gorzowa Wlkp.

2. Stan środowiska, w tym stan rolniczej i leśnej przestrzeni produkcyjnej, wielkość i jakość zasobów wodnych oraz wymogi ochrony środowiska, przyrody i krajobrazu, w tym krajobrazu kulturowego

Na potrzeby niniejszego opracowania wykonano dokument pt. *Opracowanie ekofizjograficzne podstawowe gminy Dębno* (2016), w którym w kompleksowy sposób rozpoznano warunki przyrodnicze, dokonano ich oceny oraz sformułowano wstępne wnioski dotyczące pożądanego kierunku zagospodarowania.

Zgodnie z §2. pkt. 2 i 3 *rozporządzenia Ministra Infrastruktury z dnia 28 kwietnia 2004 r.* opracowanie ekofizjograficzne podstawowe zalicza się do grupy materiałów planistycznych i stanowi element dokumentacji prac planistycznych. Przedstawiona poniżej treść stanowi syntezę rozpoznanych uwarunkowań środowiskowych.

2.1. Położenie fizyczno-geograficzne

Położenie fizyczno-geograficzne zostało określone według regionalizacji stworzonej przez Jerzego Kondrackiego i zmodyfikowanej przez Andrzeja Richlinga (Kondracki J. 2013. *Geografia regionalna Polski*. PWN, Warszawa). Gmina Dębno w całości znajduje się w granicach megaregionu *Pozaalpejska Europa Środkowa*, prowincji *Niż Środkowoeuropejski* (31) oraz podprowincji *Pojezierza Południowobałtyckie* (314-316). Na poziomie makroregionu teren gminy w większości zalicza się do *Pojezierza Południowopomorskiego* (314.6), które stanowi obszar pomiędzy morenami fazy pomorskiej na północy, *Pradolina Toruńsko-Eberswaldzką* na południu, doliną Odry na zachodzie i doliną Wisły na wschodzie. Powierzchnia tego makroregionu liczy około 17,8 tys. km², a rzeźba terenu ma charakter wyraźnie młodoglacjalny. Skrajny północny fragment gminy leży natomiast w obrębie makroregionu *Pojezierze Zachodniopomorskie* (314.4), a skrajny południowy fragment w obrębie makroregionu *Pradolina Toruńsko-Eberswaldzka* (315.3).

Na najniższym poziomie regionalizacji niemal cała gmina znajduje się w obrębie mezoregionu *Równina Gorzowska* (314.61), który jest położony w zachodniej części makroregionu *Pojezierze Południowopomorskie* (314.6) i obejmuje powierzchnię 1636 km². Północną część równiny, przylegającą do *Pojezierza Myśliborskiego* tworzą pola sandrowe. Dominującą formę polodowcową stanowią pola sandrowe jako płaskie i rozległe stożki napływowe zbudowane ze żwirów oraz piasków osadzonych i wyplukanych przez wody pochodzące z topnienia lądolodu podczas jego regresji. Piaszczyste podłoże równinne jest porośnięte lasami *Puszczy Gorzowskiej*, jednak w kilku miejscach równiny występują wzniesienia morenowe zajęte przez pola uprawne. Równina rozcięta jest licznymi dolinkami, a głównym elementem sieci rzecznej mezoregionu jest rzeka Myśla, będąca dopływem Odry. Równiny sandrowe rozciągają się na wysokości od 40 do 60 m n.p.m., natomiast wzgórza morenowe dochodzą do wysokości 86 m n.p.m.

Północna część gminy w niewielkim fragmencie znajduje się w obrębie mezoregionu *Pojezierze Myśliborskie* (314.41), tworzonego przez zespół form

młodoglacjalnych związanych z wysuniętym najdalej na południe zasięgiem fazy pomorskiej zlodowacenia wiślańskiego. Jest to zróżnicowany krajobrazowo region, w którym tło stanowią glacialne krajobrazy pagórkowate, w obrębie których występują płaty krajobrazów wzgórzowych. Od południa region domykają wzgórza czołowomorenowe maksymalnego zasięgu fazy pomorskiej zlodowacenia Wisły. W części wschodniej dominują równinne krajobrazy fluwioglacjalne i zastoisk, a miejscami również zalewowe dna dolin oraz terasy nadzalewowe. Licznie występują to średniej wielkości jeziora.

Natomiast skrajny południowy fragment gminy leży w granicach *Kotliny Gorzowskiej* (315.33), rozległego mezoregionu, rozciągającego się równoleżnikowo w dolinie Warty i Noteci na długości około 150 km od Trzcianki i Obornik na wschodzie aż do Kostrzyna nad Odrą na zachodzie. Dominują tu krajobrazy zalewowych den dolin, ale w międzyrzeczu Warty i Noteci występują również równiny glacialne z dość licznymi niewielkimi jeziorami, a w części południowo-zachodniej i wschodniej także terasy nadzalewowe.

2.2. Elementy środowiska przyrodniczego

2.2.1. Geomorfologia i krajobraz

Aktualny krajobraz gminy Dębno ukształtował się w czwartorzędzie. Osady czwartorzędowe pokrywają cały obszar. Ostatecznie istniejąca rzeźba terenu uformowała się podczas zlodowacenia północnopolskiego, a zwłaszcza w jego ostatniej fazie pomorskiej i okresie ustępowania lodowca, który cechował się akumulacją piasków i żwirów wodnolodowcowych. Dominujące znaczenie mają osady fluwioglacjalne, czyli sandry tworzące rozległą powierzchnię w północnej i wschodniej części gminy. Z kolei w części zachodniej i południowej dominują gliny zwałowe, ich zwietrzliny oraz piaski i żwiry lodowcowe, które tworzą zwarte powierzchnie wysoczyzny dennomorenowej. Na terenie wysoczyzny zlokalizowane są dwa kemy (na zachód i południe od wsi Smolnica), tworzące owalne wyniesienia zbliżone kształtem do koła o średnicy do 500 m. Natomiast dolinę rzeki Myśli w jej dolnym biegu zajmują piaski, żwiry i mułki rzeczne, zakumulowane w rynnach glacialnej powstałej dzięki działalności rzeźbotwórczej wód lodowcowych. Niewielki północny fragment gminy w rejonie Warnic zajmuje wał moreny czołowej. Inna niewielka wyspa moreny czołowej występuje na południu gminy w okolicach wsi Cychry i Bogusław.

Rzeźba obszaru gminy jest bardzo urozmaicona, przeciętna wysokość waha się w przedziale 50-65 m n.p.m. Najniżej położony punkt gminy sięga 27 m n.p.m. i znajduje się w dolinie rzeki Myśli na południowy zachód od wsi Dargomyśl. Natomiast najwyższy punkt – 72,5 m n.p.m. – leży na północ od wsi Różańsko, przy granicy z gminą Myślibórz. Generalnie powierzchnia gminy podnosi się w kierunku północno-wschodnim prostopadle do osi hydrograficznej gminy, którą stanowi rzeka Myśla.

2.2.2. Wody powierzchniowe

Gmina Dębno leży w obszarze Dorzecza Odry, w regionie wodnym Dolnej Odry i Przymorza Zachodniego (przeważająca część gminy) oraz w regionie wodnym Warty (jedynie południowo-wschodnie krańce gminy). Przez gminę przepływa rzeka Myśla oraz jej główne dopływy Kosa, Sienica i Ścieniawica. Myśla stanowi oś hydrograficzną gminy – rzeka płynie z północnego wschodu na południowy zachód w zagłębieniu rynny polodowcowej, silnie meandrując. Na obszarze gminy znajduje się kilkanaście jezior rynnowych i wytopiskowych, z których największe jest jezioro Ostrowieckie, a także kilkanaście zbiorników sztucznych, służących m.in. jako stawy hodowlane. Wśród innych ważniejszych jezior można wymienić: Postne, Promień (Warnickie), Dolskie, Czaple, Zielin i Lipowo.

2.2.3. Wody podziemne

Zgodnie z *Planem gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Odry* przyjętym rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 18 października 2016 r. (Dz. U. poz. 1957) gmina Dębno położona jest w granicach wyznaczonej jednolitej części wód podziemnych (JCWPd) nr 23 (kod PLGW600023), której stan ilościowy i chemiczny został oceniony jako dobry i nie jest ona zagrożona ryzykiem osiągnięcia celów środowiskowych. Dla tej jednolitej części wód, celem środowiskowym jest utrzymanie dobrego stanu.

JCWPd nr 23 uznana została za obszar chroniony, jako jednolita część wód przeznaczona do poboru wody na potrzeby zaopatrzenia ludności w wodę przeznaczoną do spożycia. Dla JCWPd ujmowanych na potrzeby zaopatrzenia ludności w wodę przeznaczoną do spożycia, w ww. planie gospodarowania wodami przypisano dodatkowy cel środowiskowy, którym jest *„utrzymanie stałych wartości wskaźników fizykochemicznych wód przeznaczonych do spożycia, aby zapobiec konieczności modyfikacji procesów uzdatniania wód lub wprowadzeniu uzdatniania wód podziemnych na ujęciach wód podziemnych”*.

Pod względem uwarunkowań hydrogeologicznych gmina Dębno należy do terenów bogatych w zasoby wodne. Zasoby wód podziemnych o znaczeniu użytkowym występują w utworach trzeciorzędowo-czwartorzędowych i związane są z międzymorenowym Głównym Zbiornikiem Wód Podziemnych (GZWP) nr 134 „Dębno”, scharakteryzowanym w podrozdziale 9.3. Głębokość występowania wód gruntowych zależy głównie od głębokości zalegania warstwy nieprzepuszczalnej – wody podziemne I poziomu zalegają przeważnie na głębokości od 2 do 5 m p.p.t., a w dolinach rzecznych nawet mniej niż 1 m p.p.t.

2.2.4. Gleby

Na przeważającym obszarze gminy, zwłaszcza w centralnej części, występują gleby rdzawe i bielcowe wytworzone z wodnolodowcowych piasków luźnych lub słabogliniastych i gliniastych. Odznaczają się one niską zawartością składników pokarmowych i przedstawiają słabą wartość rolniczą. Gleby brunatne właściwe i brunatne wylugowane występują wyspowo na zachodnim obrzeżu gminy. Gleby pyłowe wytworzone z piasków naglinowych i glin zwałowych lekkich pojawiają się sporadycznie przy północnej granicy gminy. W zagłębieniach i dolinach rzecznych występują punktowo gleby hydrogeniczne z rodzaju gleb torfowych, mułowych lub murszowych.

2.2.5. Zasoby naturalne

Gmina Dębno należy do najbardziej zasobnych w surowce mineralne w powiecie myśliborskim. Główne bogactwo gminy stanowią następujące udokumentowane złoża (szczegółowa charakterystyka ww. złóż została przedstawiona w podrozdziale 9.1.):

- „Barnówko-Mostno-Buszewo” („BMB”) – złożo ropno-gazowe oraz współwystępującej siarki,
- „Różańsko” – złożo gazu ziemnego,
- „Cychry” – jedno z dwóch w Polsce złóż azotowego gazu ziemnego (jedyne obecnie eksploatowane),
- „Gajewo” – złożo ropy naftowej i towarzyszącego gazu ziemnego,

- „Dyszno” – złoża kruszywa naturalnego (piasku i żwiru o wysokiej piaszczystości).

2.2.6. Świat roślinny

Obecnie występująca na terenie gminy roślinność została ukształtowana pod wpływem działalności człowieka jako roślinność związana z gospodarką leśną, pól uprawnych i użytków zielonych. Uzupełnieniem jest też typowa roślinność synantropijna osiedli, dróg i innych powierzchni przekształconych w różny sposób. Tylko nieliczne enklawy roślinności rzeczywistej zachowały pewien stopień naturalności. Lasy oraz grunty leśne w gminie Dębno zajmują ponad połowę powierzchni całkowitej i są rozmieszczone w centralnej, wschodniej i północnej części gminy, zajmując w większości siedliska o glebach ubogich, piaszczystych i zróżnicowanej rzeźbie, nieatrakcyjne dla użytkowania rolniczego. Pozostałe tereny to dominacja powierzchni rolnych z lokalnymi płatami lasów oraz obszarów zabudowanych. Wśród siedlisk leśnych dominują bór świeży, bór mieszany świeży oraz las świeży.

Do cennych zbiorowisk roślinnych należą użytki zielone, których kompleksy zlokalizowane są głównie w północno-zachodniej części gminy. Wskutek zaniechania racjonalnego gospodarowania użytkami zielonymi, obszary łąk i pastwisk uległy daleko idącej degradacji w zakresie warunków siedliskowych i składu gatunkowego. Na terenach użytków zielonych, w przeszłości silnie zmeliorowanych i odwodnionych, obecnie pojawiły się zdegradowane ekosystemy roślinne.

Ważnym elementem przyrodniczym gminy są także ekosystemy torfowiskowe. Wiele z tych obiektów pełni ważną rolę środowiskową i biocenotyczną. Torfowiska biorą udział w retencji wód w zlewniach. Zasiedlone są przez różne formacje roślinności zielonej i leśnej, a także są miejscem występowania unikatowej szaty roślinnej. Torfowiska niskie rozwijają się w zastoiskach dolin rzecznych oraz na obrzeżach niektórych ekosystemów jeziornych, natomiast torfowiska wysokie stanowią kolejną fazę sukcesji w procesie łądowienia zbiorników wodnych – w kierunku klimaksowych zbiorowisk leśnych.

Oceniając stan środowiska przyrodniczego gminy na podstawie roślinności można wnioskować, że jej teren stanowi cenny obszar będący nagromadzeniem osobliwości florystycznych, fitosocjologicznych i siedliskowych. Na obszarze gminy stwierdzono występowanie 601 gatunków flory rodzimej, w tym 51 gatunków rzadkich i zagrożonych wyginięciem w skali regionalnej i krajowej. Wśród największych osobliwości wymienić można m.in.: turzycę piaskową, rosiczkę pośrednią, rosiczkę okrągłolistną, listerę jajowatą, wiciokrzew pomorski, grzybień północny, pełnika europejskiego, widłaka jałowcowatego i widłaka goździstego. Obszarami o szczególnych wartościach przyrodniczych są doliny rzek Myśli i Kosy oraz rynna subglacjalna ekosystemów jezior Dzikie, Gęsie i Łabędzie.

2.2.7. Świat zwierzęcy

Na terenie gminy stwierdzono występowanie 31 gatunków ssaków, w tym 6 gatunków nietoperzy (nocek rudy, mroczek późny, karlik malutki, karlik większy, borowiec wielki, gacek wielkouchy), 113 gatunków ptaków, z czego 38 taksonów sklasyfikowano jako wyjątkowo cenne (m.in. bociana czarna, gągoła, bąka, kanię czarną, kanię rudą, bielika, błotniaka stawowego, orlika krzykliwego, żurawia, derkacza, puszczyka, zimorodka, dzięcioła zielonego, skowronka borowego, dudka, muchołówkę małą), 6 gatunków gadów (z cennym żółciem błotnym i gniewoszem plamistym), 12 gatunków płazów (m.in. ropucha paskówka, ropucha zielona i kumak nizinny), 14 gatunków ryb (z najciekawszą sielawą) oraz 216 gatunków bezkręgowców (z czego 15 objętych ochroną gatunkową). Rozmieszczenie fauny na terenie gminy jest uzależnione od:

- warunków hydrologicznych, które kształtują rozmieszczenie i skład gatunkowy

zwierząt związanych ze środowiskiem wodnym,

- dużej liczby małych śródpolnych i śródleśnych oczek, które stanowią ważne miejsce przebywania i rozrodu wielu gatunków płazów i bezkręgowców,
- wysokiej lesistości gminy z miejscami dogodnymi dla ptaków drapieżnych,
- występowania zakrzaczeń i zadrzewień śródpolnych.

Miejscami preferowanymi przez zwierzęta kręgowce są doliny Kosy i Myśli, rynna śródleśnych jezior Zielin, Dolskie, Dzikie i Łabędzie oraz śródpolne oczka rozrzucone na całym obszarze gminy.

2.3. Formy ochrony przyrody

Na terenie gminy Dębno funkcjonują następujące prawne formy ochrony przyrody ustanowione na mocy przepisów *ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody*:

- Obszar Specjalnej Ochrony Ptaków „Ostoja Witnicko-Dębniańska” PLB320015 (z ustanowionym planem zadań ochronnych),
- Obszar mający znaczenie dla Wspólnoty „Gogolice – Kosa” PLH320038,
- rezerwat przyrody „Czapli Ostrów”,
- Obszar Chronionego Krajobrazu „A – Dębno-Gorzów”,
- Obszar Chronionego Krajobrazu „B – Myślibórz”,
- użytki ekologiczne – łącznie 19 obszarów,
- pomniki przyrody – łącznie 34 obiektów, głównie pojedyncze drzewa lub ich grupy.

2.3.1. Obszar Specjalnej Ochrony Ptaków „Ostoja Witnicko-Dębniańska” (PLB320015)

Całkowita powierzchnia ostoi wynosi ok. 47 tys. ha, z czego duża część obszaru znajduje się na terenie gminy Dębno. Ostoja zajmuje większą część gminy i pokrywa się w znacznej części z położonymi na terenie gminy obszarami chronionego krajobrazu.

Obszar wyróżnia się dużą lesistością (ok. 70% powierzchni ostoi), z przewagą borów sosnowych, w mniejszej ilości występują tu łągi, grądy i buczyny, koncentrujące się głównie wzdłuż dolin rzecznych, wokół jezior i oczek wodnych. W obrębie lasów znajdują się liczne torfowiska mszarne, oczka dystroficzne oraz większe zbiorniki wodne – jeziora eutroficzne. Stopień zurbanizowania i przekształcenia antropogenicznego jest niewielki, jednakże ze względu na wysokie walory krajobrazowe ostoja znajduje się pod dość silną presją rekreacji i turystyki. Ponadto ostoja jest miejscem, gdzie rozwija się przemysł wydobywczy ropy naftowej i gazu ziemnego. Zachowaniu i utrzymaniu siedlisk cennych gatunków ptaków na terenie „Ostoi Witnicko-Dębniańskiej” sprzyja urozmaicony krajobraz polodowcowy i wiążąca się z nim różnorodność siedlisk przyrodniczych, duża lesistość oraz rolnicze tereny nieleśne, stanowiące siedliska żerowiskowe przedmiotów ochrony.

Jest to ostoja ptaków o znaczeniu międzynarodowym (IBA PL013). Występują tu co najmniej 34 gatunki ptaków z Załącznika I *Dyrektywy 2009/147/WE z 30 listopada 2009 r. w sprawie ochrony dzikiego ptactwa (Dyrektywy Ptasiej)* oraz 2 gatunki ptaków migrujących, z czego 30 gatunków zaliczanych jest do lęgowych, 6 do przelotnych, natomiast 12 gatunków ptaków wymienionych jest w Polskiej Czerwonej Księdze Zwierząt (PCK). Są to m.in. bąk, bączek, bocian czarny, bocian biały, łabędź krzykliwy, trzmielojad, kania czarna (PCK), kania ruda (PCK), bielik (PCK), błotniak stawowy, błotniak łąkowy, orlik krzykliwy, rybołów (PCK), kropiatka, derkacz, żuraw, siewka złota, łączak, rybitwa rzeczna, rybitwa

czarna, puchacz (PCK), lelek, zimorodek, dzięcioł czarny, dzięcioł średni, lerka, podróżniczek, jarzębatka, muchołówka mała, gąsiorek, biegus zmienny. Wysoką liczebność w okresie lęgowym (powyżej 1 %) osiągają gęgawa, puchacz, gągoł, żuraw, bielik, kania czarna, kania ruda, rybołów. Ponadto w ostoi zinwentaryzowano dotychczas 20 typów siedlisk przyrodniczych z Załącznika I *Dyrektywy Siedliskowej* (w południowej części terenu występują grądy, ciepłolubne dąbrowy, a także płaty buczyn i torfowiska mszarne) i 5 gatunków zwierząt z Załącznika II tej dyrektywy (m.in. wydra, żółw błotny, a z ryb – koza i piskorz).

Do najważniejszych zagrożeń dla awifauny i jej siedlisk na omawianym obszarze należą: rozwój turystyki i rekreacyjnej zabudowy brzegów jezior oraz presja urbanizacyjna otwartych terenów, stanowiących głównie siedliska żerowiskowe przedmiotów ochrony, napowietrzne linie średniego i wysokiego napięcia, przecinające obszar oraz tereny bezpośrednio z nim sąsiadujące, istniejące, planowane i projektowane farmy wiatrowe skupiające się wokół granic obszaru, w jego bezpośrednim sąsiedztwie, stwarzające dodatkowo efekt barierowy. Bardzo poważnym zagrożeniem dla awifauny jest drapieżnictwo i pładrowanie lęgów przez obce gatunki ssaków drapieżnych takich jak norka amerykańska, szop pracz i jenot. Z pozostałych zagrożeń należy wymienić procesy odwadniania ekosystemów torfowisk niskich, mszarnych przejściowych oraz wysokich, prace konserwacyjne cieków i związana z nimi ingerencja w koryto jak i brzegi, spływ nawozów z pól nasilający proces eutrofizacji zbiorników wodnych i torfowisk, zalesianie otwartych terenów żerowiskowych, odprowadzanie ścieków, powodujące bezpośrednie zanieczyszczenie wód powierzchniowych, penetrację siedlisk ptaków związaną z rybactwem, wędkarstwem, łowiectwem i kłusownictwem, rozbudowywana kopalnia ropy naftowej i gazu ziemnego oraz pola eksploatacyjne położone w pobliżu ostoi oraz niewystarczająca wiedza o przedmiotach ochrony w obszarze, co może powodować negatywne skutki dla awifauny w wyniku nieświadomych działań związanych m.in. z gospodarką leśną.

Dla obszaru obowiązuje plan zadań ochronnych, ustanowiony *Zarządzeniem Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Szczecinie i Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Gorzowie Wlkp. z dnia 15 kwietnia 2015 r.* (Dz. Urz. Woj. Zach. z 2015 r. poz. 1475).

2.3.2. Obszar o Znaczeniu dla Wspólnoty „Gogolice-Kosa” (PLH320038)

Całkowita powierzchnia ostoi wynosi ok. 1451,72 ha, z czego większa część obszaru znajduje się na terenie gminy Dębno. Obszar wije się wstęgą, obejmując doliny dwóch małych rzek: Kosy i Myśli o długości 19 km, a także kompleksy eutroficznych zbiorników wodnych, szuwary, łąki i torfowiska niskie. W północnej części obszaru występują również zarośla olszowe i nadrzeczne zalewane olsy. Lasy zajmują łącznie 78% powierzchni ostoi, w tym 63% to lasy liściaste.

W granicach obszaru występuje największa na Pomorzu Zachodnim populacja żółwia błotnego *Emys orbicularis*. Jednocześnie jedna z zaledwie kilku rozradzających się populacji gatunku w tym rejonie. Liczebność dorosłych żółwi szacuje się tu na ok. 30 osobników, a rzeki są dla nich ważnym korytarzem migracyjnym. Występują tu ponadto 3 inne gatunki zwierząt z Załącznika II *Dyrektywy Siedliskowej* (bóbr europejski, wydra, kumak nizinny) oraz 4 typy siedlisk przyrodniczych z Załącznika I *Dyrektywy Siedliskowej*, które pokrywają ok. 40% powierzchni obszaru:

- 7140 – torfowiska przejściowe i trzęsawiska, przeważnie z roślinnością z *Scheuchzerio-Caricetea* (20,6% powierzchni),
- 3150 – starorzecza i naturalne eutroficzne zbiorniki wodne ze zbiorowiskami z *Nympheion, Potamion* (11%),
- 91E0 – łąki wierzbowe, topolowe, olszowe i jesionowe: *Salicetum albo-fragilis*,

Populetum albae, *Alnenion glutinoso-incanae*, 91E0-4 – olsy źródłiskowe (10%),

- 6120 – ciepłolubne, śródlądowe murawy napiaskowe: *Koelerion glaucae* (0,7%).

Do głównych zagrożeń zalicza się zarastanie muraw napiaskowych jako istotnych miejsc rozrodu żółwi, zmiany stosunków wodnych i zanieczyszczenia wody (m.in. odwadnianie na ok. 40% powierzchni obszaru), utworzenie sztucznego zbiornika retencyjnego w celu poprawy stosunków wodnych zalewu rzeki Myśli i rozwoju turystyki, w szczególności sportów wodnych, zwłaszcza kajakarstwa. Dla obszaru dotychczas nie ustanowiono planu zadań ochronnych.

2.3.3. Rezerwat przyrody „Czapli Ostrów”

Rezerwat faunistyczny o powierzchni 12,45 ha obejmuje swym zasięgiem wyspę „Czapli Ostrów” na jeziorze Ostrowieckim wraz z otaczającymi ją szuwarami. Został powołany do istnienia *decyzją Ministra Leśnictwa i Przemysłu Drzewnego z dnia 11 kwietnia 1985 r.* (M.P. z 1985 r. Nr 7, poz. 60). Rezerwat leży na terenie Nadleśnictwa Różańsko.

Przedmiotem ochrony są miejsca gniazdowania czapli siwej, a także wielu innych ptaków wodnych oraz strefa ochronna bielika (1 gniazdo). Ponadto funkcjonuje tu ekosystem lasu liściastego nie dotknięty antropopresją ze średnim wiekiem drzewostanu ok. 60 lat i przestojami dorodnych 150-letnich dębów, a także liczne stanowiska roślin chronionych i rzadkich. Walory obszaru zaliczają się do rangi regionalnej.

Wśród istotnych zagrożeń dla ostoi należy wymienić ingerencję w naturalnie kształtujące się środowisko leśne, penetrację ludzką, leśne działania gospodarcze, niszczenie roślinności oraz płoszenie ptactwa. W związku z tym należy dążyć do zachowania charakteru ekosystemu, umożliwiając rozwój naturalnych procesów sukcesji roślinnej i wyłączając z jakichkolwiek zamierzeń planistycznych gminy i administracji leśnej.

Dla rezerwatu obowiązuje plan ochrony, przyjęty *rozporządzeniem Nr 71/2007 Wojewody Zachodniopomorskiego z dnia 29 października 2007 r. w sprawie ustanowienia planu ochrony dla rezerwatu przyrody „Czapli Ostrów”* (Dz. Urz. Woj. Zach. z 2007 r. Nr 108, poz. 1872).

2.3.4. Obszar Chronionego Krajobrazu „A – Dębno-Gorzów”

Obszar został powołany do istnienia *Rozporządzeniem nr 12 Wojewody Gorzowskiego z dnia 24 listopada 1998 r.* (Dz. Urz. Woj. Gorz. z 1998 r. Nr 20 poz. 266.). Obecnie obowiązującym aktem prawnym jest *Uchwała Nr XXXII/375/09 Sejmiku Województwa Zachodniopomorskiego z dnia 15 września 2009 r. w sprawie obszarów chronionego krajobrazu* (t.j. Dz. Urz. Woj. Zach. z 2014 r. poz. 1637). Jego całkowita powierzchnia w granicach gmin: Dębno i Boleszkowice wynosi 11060 ha. Na terenie gminy Dębno przedmiotowy obszar zajmuje 7610 ha.

Głównym celem powołania obszaru jest ochrona ponadregionalnych wartości przyrodniczych oraz rekreacyjnych Równiny Gorzowskiej, doliny rzeki Kosy i doliny rzeki Myśli oraz rozległego kompleksu leśnego z postglacjalnymi rynnami zajęтыми przez liczne mniejsze lub większe zbiorniki wodne i torfowiska mszarne. Teren cechuje się wysoką lesistością oraz małą antropogenizacją. Do walorów obszaru należą ponadto liczne stanowiska chronionych oraz zagrożonych gatunków fauny i flory.

Wśród zdiagnozowanych zagrożeń dla funkcjonowania przedmiotowego obszaru należy wskazać ingerencję w naturalne ekosystemy jezior i rzek, odwadnianie torfowisk, eutrofizację jezior i oczek wodnych związaną z gospodarką rybacką, a także niekontrolowaną turystyką i nadmierną zabudową w pobliżu zbiorników wodnych. Do zagrożeń zalicza się również funkcjonowanie urządzeń związanych z wydobyciem ropy

naftowej i gazu ziemnego.

2.3.5. Obszar Chronionego Krajobrazu „B – Myślibórz”

Obszar został powołany do istnienia *Rozporządzeniem nr 12 Wojewody Gorzowskiego z dnia 24 listopada 1998 r.* (Dz. Urz. Woj. Gorz. z 1998 r. Nr 20, poz. 266.). Obecnie obowiązującym aktem prawnym jest *Uchwała Nr XXXII/375/09 Sejmiku Województwa Zachodniopomorskiego z dnia 15 września 2009 r. w sprawie obszarów chronionego krajobrazu* (t.j. Dz. Urz. Woj. Zach. z 2014 r. poz. 1637). Jego całkowita powierzchnia w granicach gmin: Myślibórz, Nowogródek Pomorski i Dębno wynosi 21564,3 ha. Na terenie gminy Dębno przedmiotowy obszar zajmuje powierzchnię 1930 ha.

Funkcjonowanie obszaru zapewnia ochronę ponadregionalnych wartości przyrodniczych i przyrodniczo-rekreacyjnych *Pojezierza Myśliborskiego* m.in. górnego biegu Myśli wraz z licznymi torfowiskami i jeziorami, w tym zachowanie ciągu rynnowego jeziornobagiennego z mozaiką zbiorowisk leśnych o niepowtarzalnych walorach krajobrazowych oraz wysokich wartościach kulturowych. Teren cechuje się wysoką lesistością oraz małą antropogenezacją. Do walorów obszaru należą ponadto liczne stanowiska chronionych oraz zagrożonych gatunków fauny i flory (szczególnym walorem jest fauna związana ze środowiskiem wodnym), a także siedliska z załącznika I *Dyrektywy Siedliskowej* (3140, 3150, 3260, 3270, 7110, 7120, 723P, 9160, 9170, 9190, 91D0).

Do zagrożeń funkcjonowania przedmiotowego obszaru zaliczają się ingerencja w naturalne ekosystemy jezior i rzek oraz intensywną gospodarkę leśną oraz rybacką.

2.3.6. Użytki ekologiczne

Grupa 18 użytków ekologicznych na terenie gminy Dębno została powołana *Rozporządzeniem nr 9/95 Wojewody Gorzowskiego z dnia 28 sierpnia 1995 r.* (Dz. Urz. Woj. Gorz. nr 6, poz. 58). Wszystkie obiekty są zlokalizowane na terenie lasów Nadleśnictwa Różańsko. W trakcie prac inwentaryzacyjnych prowadzonych na potrzeby waloryzacji przyrodniczej gminy Dębno stwierdzono, iż ustanowione użytki ekologiczne w większości nie przedstawiają większej wartości florystycznej i stanowią przesuszone lub zdegradowane olsy lub łożowiska. Najprawdopodobniej utworzono je ze względu na małą przydatność gospodarczą i stanowienie potencjalnej ostoi dla zwierzyny. Do nielicznych wartościowych wyjątków należy użytek „UE-11” („Brzezina bagienna pod Sulistawiem”).

Uchwałą Nr XXX/212/2016 Rady Miejskiej Dębna z dnia 27 października 2016 r. w sprawie ustanowienia użytku ekologicznego (Dz. Urz. Woj. Zach. z 2016 r. poz. 4419) powołano kolejny użytek ekologiczny o nazwie „Cegielnia”. Nastąpiło to z inicjatywy właściciela gruntów objętych użytkowaniem.

Charakterystyka użytków ekologicznych na podstawie waloryzacji przyrodniczej województwa zachodniopomorskiego z 2010 r. oraz aktu ustanawiającego z 2016 r. została przedstawiona w Tab.1. Spośród wszystkich użytków ekologicznych jedynie dla pięciu z nich określono cel ochrony oraz wartość przyrodniczą występujących elementów środowiskowych.

Tab.1. Wykaz użytków ekologicznych

l.p.	symbol [2003]	nazwa	pow. [ha]	cel ochrony i opis powierzchni
1.	UE-1	-	0,55	brak określonego celu ochrony; utracona wartość przyrodnicza
2.	UE-2	-	0,36	brak określonego celu ochrony; utracona wartość przyrodnicza
3.	UE-7	-	0,52	brak określonego celu ochrony; utracona wartość przyrodnicza
4.	UE-8	-	3,08	brak określonego celu ochrony; utracona wartość przyrodnicza
5.	UE-6	-	0,4	brak określonego celu ochrony; utracona wartość przyrodnicza
6.	UE-5	-	0,46	brak określonego celu ochrony; utracona wartość przyrodnicza
7.	UE-4	Olchowy las	1,62	obiekt o znaczeniu biocenotycznym i hydrologicznym w kompleksie ekosystemów leśnych, bioróżnorodność flory i fauny; śródleśne obniżenie z różnowiekową olszyną bagienną, nieliczna populacja kruszyny
8.	UE-3	-	1,81	brak określonego celu ochrony; utracona wartość przyrodnicza
9.	UE-9	-	0,32	brak określonego celu ochrony; utracona wartość przyrodnicza
10.	UE-10	-	0,3	brak określonego celu ochrony; utracona wartość przyrodnicza
11.	UE-13	-	2,53	brak określonego celu ochrony; utracona wartość przyrodnicza
12.	UE-14	Dolski mszar	1,54	inicjalne stadium rozwoju torfowiska przejściowego z nieco zaburzoną naturalną sukcesją szaty roślinnej; mszar na torfowisku przejściowym o strukturze kępowo-dolinkowej
13.	UE-15	-	1,39	brak określonego celu ochrony; utracona wartość przyrodnicza
14.	UE-12	-	1,92	brak określonego celu ochrony; utracona wartość przyrodnicza
15.	UE-11	Brzezina bagienna pod Sulistawiem	23,93	fitocenozy siedlisk objętych prawną ochroną krajową i Dyrektywą Siedliskową, stanowiska roślin cennych; kompleks torfowiskowy z dominacją przesuszonej brzeziny bagiennej, łożowiska
16.	UE-16	-	3,69	brak określonego celu ochrony; utracona wartość przyrodnicza
17.	UE-17	-	1,42	brak określonego celu ochrony; utracona wartość przyrodnicza
18.	UE-18	Śródleśne zapadlisko	2,47	naturalny ekosystem śródleśny z inicjalnym procesem torfotwórczym; znaczenie hydrologiczne, biocenotyczne i krajobrazowe.; śródleśne zagłębienie z otwartą powierzchnią wody, łożowiska, szuwary
19.	-	Cegielnia	3,70	zachowanie różnorodności biologicznej, w tym kęp drzew i krzewów oraz siedlisk chronionych gatunków zwierząt, a w szczególności ochrona cennej ornitofauny

Źródło: opracowanie własne na podstawie *Waloryzacji przyrodniczej województwa zachodniopomorskiego (2010)*.

2.3.7. Pomniki przyrody

Na terenie gminy występują 34 pomniki przyrody, powołane *uchwałami Rady Miejskiej w Dębnie*:

- Nr XL/252/2005 z dnia 27 stycznia 2005 r.,
- Nr LX/356/2006 z dnia 26 stycznia 2006 r.,
- Nr XVII/123/2011 z dnia 30 listopada 2011 r.,
- Nr V/32/2015 i Nr V/33/2015 z dnia 26 lutego 2015 r.,
- oraz starszymi aktami prawnymi.

Pomniki te obejmują głównie pojedyncze drzewa bądź ich grupę. Aktualny wykaz zatwierdzonych pomników przyrody zawiera Tab.2.

Tab.2. Wykaz pomników przyrody

I.p.	obiekt	opis	położenie
1.	pojedyncze drzewo	Dąb szypułkowy <i>Quercus robur</i> obw. 420 cm, wys. 22 m, wiek ok. 150 lat	obręb Krężelin, dz. nr 469/3, Nadl. Różańsko oddz. 469d
2.	pojedyncze drzewo	Dąb szypułkowy <i>Quercus robur</i> obw. 360 cm, wys. 24 m, wiek ok. 150 lat	obręb Różańsko, dz. nr 468 Nadl. Różańsko oddz. 468c
3.	pojedyncze drzewo	Dąb szypułkowy <i>Quercus robur</i> obw. 500 cm, wys. 25 m, wiek ok. 180 lat	obręb Różańsko, dz. nr 468 Nadl. Różańsko oddz. 468c
4.	pojedyncze drzewo	Dąb szypułkowy <i>Quercus robur</i> obw. 385 cm, wys. 18 m, wiek ok. 150 lat	obręb Dyszno, dz. nr 504 Nadl. Różańsko, oddz. 504h
5.	pojedyncze drzewo	Dąb szypułkowy <i>Quercus robur</i> obw. 430 cm, wys. 22 m, wiek ok. 180 lat	obręb Dyszno, dz. nr 504 Nadl. Różańsko oddz. 504h
6.	pojedyncze drzewo	Dąb szypułkowy <i>Quercus robur</i> obw. 380 cm, wys. 22 m, wiek ok. 150 lat	obręb Dyszno, dz. nr 503 Nadl. Różańsko oddz. 503j
7.	pojedyncze drzewo	Dąb szypułkowy <i>Quercus robur</i> obw. 290 cm, wys. 25 m, wiek ok. 160 lat	obręb Ostrowiec, dz. nr 569/2 Nadl. Różańsko oddz. 569g
8.	pojedyncze drzewo	dąb szypułkowy <i>Quercus robur</i> obw. 360 cm, wys. 23 m, wiek ok. 180 lat	obręb Ostrowiec, dz. nr 569/2 Nadl. Różańsko oddz. 569g
9.	pojedyncze drzewo	dąb szypułkowy <i>Quercus robur</i> obw. 260 cm, wys. 26 m, wiek ok. 150 lat	obręb Ostrowiec, dz. nr 569/2 Nadl. Różańsko oddz. 569g
	pojedyncze drzewo	dąb szypułkowy <i>Quercus robur</i> obw. 270 cm, wys. 26 m, wiek ok. 150 lat	obręb Ostrowiec, dz. nr 569/2 Nadl. Różańsko oddz. 569g
	pojedyncze drzewo	dąb szypułkowy <i>Quercus robur</i> obw. 500 cm, wys. 26 m, wiek ok. 200 lat	obręb Ostrowiec, dz. nr 569/2 Nadl. Różańsko oddz. 569g
	pojedyncze drzewo	dąb szypułkowy <i>Quercus robur</i> obw. 530 cm, wys. 25 m, wiek ok. 220 lat	obręb Ostrowiec, dz. nr 569/2 Nadl. Różańsko oddz. 569g
	pojedyncze drzewo	dąb szypułkowy <i>Quercus robur</i> obw. 360 cm, wys. 23 m, wiek ok. 180 lat	obręb Ostrowiec, dz. nr 569/2 Nadl. Różańsko oddz. 569g
	pojedyncze drzewo	dąb szypułkowy <i>Quercus robur</i> obw. 390 cm, wys. 25 m, wiek ok. 180 lat	obręb Ostrowiec, dz. nr 569/2 Nadl. Różańsko oddz. 569g
	pojedyncze drzewo	dąb szypułkowy <i>Quercus robur</i> obw. 560 cm, wys. 26 m, wiek ok. 220 lat	obręb Ostrowiec, dz. nr 569/2 Nadl. Różańsko oddz. 569g
	pojedyncze drzewo	dąb szypułkowy <i>Quercus robur</i> obw. 420 cm, wys. 36 m, wiek ok. 160 lat	obręb Dolsk, dz. nr 573 Nadl. Różańsko, oddz. 573b
	pojedyncze drzewo	dąb szypułkowy <i>Quercus robur</i> obw. 340 cm, wys. 35 m, wiek ok. 160 lat	obręb Dolsk, dz. nr 573 Nadl. Różańsko, oddz. 573b
	Grupa 3 drzew	platan klonolistny <i>Platanus acerifolia</i> obw. 320cm , 280 cm i 290 cm, wys. po 27 m, wiek ok. 160 lat	obręb Dolsk, dz. nr 581/2 Nadl. Różańsko oddz. 581b
	pojedyncze drzewo	jesion wyniosły <i>Fraxinus excelsior</i> obw. 410 cm, wys. 33 m, wiek ok. 150 lat	obręb Dolsk, dz. nr 581/2 Nadl. Różańsko oddz. 581d
	pojedyncze drzewo	dąb szypułkowy <i>Quercus robur</i> obw. 510 cm, wys. 34 m, wiek ok. 160 lat	obręb Dolsk, dz. nr 581/3 Nadl. Różańsko oddz. 581i
	pojedyncze drzewo	dąb szypułkowy <i>Quercus robur</i> obw. 390 cm, wys. 32 m, wiek ok. 150 lat	obręb Dolsk, dz. nr 581/3 Nadl. Różańsko oddz. 581i
	pojedyncze drzewo	grab pospolity <i>Carpinus betulus</i> obw. 330 cm, wys. 25 m, wiek ok. 150 lat	obręb Dolsk, dz. nr 581/3 Nadl. Różańsko oddz. 581i

	pojedyncze drzewo	jesion wyniosły <i>Fraxinus excelsior</i> obw. 370 cm, wys. 32 m, wiek ok. 150 lat	obręb Dolsk, dz. nr 581/3 Nadl. Różańsko oddz. 581i
	pojedyncze drzewo	wiąz szypułkowy <i>Ulmus laevis</i> obw. 440 cm, wys. 31 m, wiek ok. 100 lat	obręb Dolsk, dz. nr 581/3 Nadl. Różańsko oddz. 581i
	pojedyncze drzewo	wiąz szypułkowy <i>Ulmus laevis</i> obw. 350 cm, wys. 20 m, wiek ok. 150 lat	obręb Dolsk, dz. nr 581/3 Nadl. Różańsko oddz. 581i
	pojedyncze drzewo	wiąz szypułkowy <i>Ulmus laevis</i> obw. 440 cm, wys. 31 m, wiek ok. 100 lat	obręb Dolsk, dz. nr 581/3 Nadl. Różańsko oddz. 581i
	pojedyncze drzewo	dąb bezszypułkowy <i>Quercus petraea</i> obw. 600 cm, wys. 23 m, wiek ok. 160 lat	obręb Dolsk, dz. nr 523/1 Nadl. Różańsko oddz. 523i
	pojedyncze drzewo	dąb bezszypułkowy <i>Quercus petraea</i> obw. 614 cm, wys. 24 m, wiek ok. 200 lat	obręb Dolsk, dz. nr 540 Nadl. Różańsko oddz. 540h
	pojedyncze drzewo	buk zwyczajny <i>Fagus sylvatica</i> obw. 700 cm, wys. 24 m, wiek ok. 200 lat	obręb Dolsk, dz. nr 540 Nadl. Różańsko oddz. 540h
	pojedyncze drzewo	dąb szypułkowy <i>Quercus robur</i> obw. 430 cm, wys. 26 m, wiek ok. 250 lat	obręb Ostrowiec, dz. nr 525/1 Nadl. Różańsko oddz. 525b
	pojedyncze drzewo	dąb szypułkowy <i>Quercus robur</i> obw. 477 cm, wys. 19 m, wiek ok. 250 lat	obręb Ostrowiec, dz. nr 579/3 Nadl. Różańsko oddz. 579k
	pojedyncze drzewo	dąb szypułkowy <i>Quercus robur</i> obw. 420 cm, wys. 26 m, wiek ok. 250 lat nazwa „Dargo”	obręb Dargomyśl, dz. nr 574 (właściciel Gmina Dębno)
	pojedyncze drzewo	dąb szypułkowy <i>Quercus robur</i> obw. 371 cm, wys. 40 m, wiek ok. 250 lat nazwa „Oskar”	obręb Warnice, dz. nr 677/4 (właściciel Gmina Dębno)
	pojedyncze drzewo	dąb szypułkowy <i>Quercus robur</i> obw. 546 cm, wys. 5 m, wiek ok. 350 lat nazwa „Albert”	obręb Warnice, dz. nr 677/4 (właściciel Gmina Dębno)

Źródło: opracowanie własne na podstawie Waloryzacji przyrodniczej gminy Dębno (2003) i Centralnego Rejestru Form Ochrony Przyrody

2.3.8. Formy ochrony przyrody proponowane do utworzenia

W Waloryzacji przyrodniczej województwa zachodniopomorskiego (2010) zaproponowano do utworzenia nowe obszarowe formy ochrony przyrody, w tym 3 rezerваты, 1 zespół przyrodniczo-krajobrazowy i 17 użytków ekologicznych, a także wskazano 11 pojedynczych drzew, 12 grup drzew i 4 aleje drzew jako potencjalne pomniki przyrody ożywionej.

Ponadto Waloryzacja przyrodnicza gminy Dębno (2003) opisuje w sumie 18 tzw. obszarów cennych przyrodniczo i 2 grupy obiektów uznanych za istotne dla utrzymania lokalnej bioróżnorodności, rozmieszczonych na terenie całej gminy. Większość z nich stanowi wyodrębnione w krajobrazie rolniczym enklawy roślinności podmokłych łąk czy zarastających oczek, które są miejscem bytowania i rozrodu dla chronionych gatunków zwierząt.

Wszystkie ww. formy wskazują elementy środowiska o stwierdzonych ponadprzeciętnych walorach przyrodniczych, których uwzględnienie warto rozważyć przy projektowaniu zagospodarowania. Jednak do momentu ich ustanowienia nie mają one charakteru determinującego. Szczegółowe informacje dotyczące propozycji utworzenia nowych form ochrony przyrody wraz z charakterystyką zawiera Opracowanie ekofizjograficzne podstawowe gminy Dębno (2016).

2.4. Walory krajobrazowe i ich ochrona prawna

Krajobraz gminy został zakwalifikowany jako naturalny, nizinny i młodoglacjalny. Zarówno formy wypukłe i płaskie, jak i wklęsłe, mają genezę polodowcową. Ze względów morfogenetycznych można wyróżnić na terenie gminy Dębno pięć odrębnych jednostek krajobrazowych:

- 1) **Równina Smolnicka** – położona w zachodniej części gminy od południa ograniczona doliną rzeki Myśli, stanowi teren lekko falisty o wysokościach dochodzących do 70 m n.p.m.; równina zdominowana jest przez grunty orne z niewielkimi płatami lasów i zadrzewień oraz ciągami przydrożnych alei;
- 2) **Równina Sarbinowska** – położona w południowej części gminy i ograniczona od północy Równiną Dębnieńsko-Rózańską, stanowi lekko pofałdowany blok moreny dennej o wysokościach 60-70 m n.p.m.; równinę cechuje dominacja krajobrazów rolniczych urozmaiconych licznymi śródpolnymi oczkami wodnymi;
- 3) **Równina Dębnieńsko-Rózańska** – położona w centralnej i północnej części gminy, stanowi szeroki obszar równin sandrowych, poprzecinany rzekami Myślą i Kosą; obszar lekko pofałdowany z kilkoma jeziorami oraz licznymi oczkami wodnymi; krajobraz równiny jest zróżnicowany – obejmuje tereny rolnicze, lasy, nieużytki oraz mniejsze elementy krajobrazu takie jak płaty zadrzewień oraz aleje; dysharmonię krajobrazu powodują znajdujące się tu instalacje górnictwa ropy i gazu;
- 4) **Dolina Myśli** – biegnie przez gminę ukosem z północnego wschodu na południowy zachód; w północnej części cechuje się meandrami, płaskim dnem i niskimi brzegami oraz kompleksami stawów rybnych, natomiast poniżej Mostna nabiera charakteru przełomu – dolina zwęża się, a jej zbocza stają się bardziej strome (o wysokości do 20 m); krajobraz doliny wypełniają na północy użytki zielone i zadrzewienia oraz tereny leśne na południu; dolinę cechują wysokie walory krajobrazowe;
- 5) **Dolina Kosy** – biegnie z północnego zachodu przez miasto Dębno w kierunku południowym i uchodzi do Myśli; dno doliny zwykle płaskie, lokalnie otoczone jest wysokimi brzegami; krajobraz zdominowany przez łąki i pastwiska z licznymi zadrzewieniami.

Gmina Dębno prezentuje wysokie wartości krajobrazowe. Rozległe obszary leśne o rozmaitych typach siedliskowych, zróżnicowania morfologia terenu, doliny rzek Kosy i Myśli, jeziora, mozaika form pokrycia terenu oraz malownicze krajobrazy rolne (polne i łąkowe), urozmaicone licznymi oczkami wodnymi, ciekami oraz płatami zadrzewień, a także relatywnie niska antropogenizacja – wszystko to wpływa na wysoką atrakcyjność krajobrazową gminy. Walory te są chronione m.in. w formie Obszarów Chronionego Krajobrazu „A – Dębno-Gorzów” i „B – Myślсібórz”.

3. Stan dziedzictwa kulturowego i zabytków oraz dóbr kultury współczesnej

Na potrzeby niniejszego opracowania wykonano dokument pt. *Studium krajobrazu kulturowego gminy Dębno* (2016), który kompleksowo ujmuje elementy dotyczące dziedzictwa kulturowego i stanowi podstawę do określania kierunków zagospodarowania.

Zgodnie z §2, pkt. 2 i 3 *rozporządzenia Ministra Infrastruktury z dnia 28 kwietnia*

2004 r. studium krajobrazu kulturowego gminy zalicza się do grupy materiałów planistycznych i jest elementem dokumentacji prac planistycznych. Przedstawiona poniżej treść stanowi syntezę rozpoznanych uwarunkowań kulturowych.

3.1. Rys historyczny

W okresie do X do XIII w. obszar obecnej gminy Dębno wchodził w skład Ziemi Kostrzyńskiej. Od 1232 r. znajdował się w posiadaniu zakonu templariuszy. Do komandorii w Chwarszczanach należało ok. 20 wsi, w tym miejscowości z południowej części gminy: Bogusław, Cychry, Dargomyśl, Krześnica, Oborzany i Sarbinowo. W 1362 r. Ziemia Kostrzyńska weszła w skład Marchii Brandenburskiej, a templariusze otrzymali ponownie potwierdzenie posiadłości chwarszczańskich, ale w zamian za zrzeczenie się komandorii w Myśliborzu. Po kasacie zakonu templariuszy w 1312 r. ich dobra zostały przejęte przez margrabiów brandenburskich, a w 1318 r. nadane zakonowi joannitów. W latach 1402-54 Nowa Marchia należała do zakonu krzyżackiego. Następnie została odkupiona w 1454 r. przez kurfista Fryderyka II, który w 1460 r. potwierdził joannitom własności chwarszczańskie, w tym: Dargomyśl z młynem, dwór w Oborzanych oraz wsie Cychry, Bogusław, Krześnicę.

W latach 1535-71 Nowa Marchia była suwerennym państwem, rządzone przez margrabiego Jana z Kostrzyna, protektora reformacji. W tym czasie joannici zostali przeniesieni do Świdwina, w Chwarszczanach powstała domena księżęca, a Dębno otrzymało prawa miejskie. W okresie wojny 30-letniej (1618-48) wiele wsi uległo zniszczeniu, a liczba mieszkańców spadła o ok. 50%. Od 1701 r. Ziemia Kostrzyńska dostała się pod panowanie króla pruskiego (Fryderyka Wilhelma I), a w państwie powołano urzędy nadzorujące dochody skarbowe (w tym tzw. kamerę wojenną), oraz powiaty zarządzane przez landratów. W czasie wojny 7-letniej (1756-63) doszło do spustoszenia licznych wsi w okolicach Dębna, zniszczeniu uległy kościoły w Krześnicy, Dargomyślu i Sarbinowie. W dniu 25 sierpnia 1758 r. na polach między Chwarszczanami, a Sarbinowem odbyła się jedna z największych bitew wojny 7-letniej, pomiędzy armią pruską pod wodzą Fryderyka II Wielkiego i wojskami rosyjskimi.

Od 1764 r. rozpoczęto oddzielanie gruntów chłopskich od folwarcznych oraz dokonano uwłaszczenia chłopów w dobrach państwowych. W 1807 r. zniesiono poddaństwo osobiste chłopów, potwierdzone edyktem z 1811 r., z prawem własności ziemi. W 1815 r. dokonano kolejnej reformy administracyjnej, wprowadzając podział na prowincje, rejencje i powiaty. W 1882 r. wybudowano linię kolejową na trasie Myślibórz – Kostrzyn nad Odrą. Powstały stacje kolejowe w Różańsku, Dysznie, Barnówku, Dębnie, Cychrach i Sarbinowie. W końcu XIX w. rozpoczął się proces przechodzenia części ziemi z rąk wielkich posiadaczy do indywidualnych chłopów, co związane było z tzw. kolonizacją wewnętrzną, inspirowaną przez państwo pruskie, a prowadzoną przez instytucje parcelacyjno-kredytowe.

W latach 1871-1918 obszar gminy wchodził w skład zjednoczonej Drugiej Rzeszy Niemieckiej, a w latach 1933-45 w granicach Trzeciej Rzeszy. Po 1945 r. tereny obecnej gminy Dębno wchodziły w skład województwa szczecińskiego, natomiast w latach 1976-98 województwa gorzowskiego. Obecnie gmina Dębno należy do powiatu myśliborskiego w województwie zachodniopomorskim.

Pierwsze historyczne wzmianki o Dębnie, jako osadzie pochodzą z 1261 r. i związane są z jej przejęciem przez templariuszy. Od 1337 r. wieś *Damm* podlegała komturii joannitów

w Chwarszczanach. Od 1540 r. miejscowość znajduje się w posiadaniu elektorów brandenburskich. Następnie rozwija się jako siedziba zarządu domeny i ośrodek rzemieślniczy.

Przyпуска się, że w XVI w. ośrodek otrzymuje częściowe prawa miejskie. Dopiero w 1730 r. Dębno otrzymuje pełnię praw miejskich. Wówczas jest już znacznym ośrodkiem

z 173 budynkami oraz warsztatami rzemieślniczymi specjalizującymi się głównie w produkcji włókna. Miasto było otoczone wałami ziemnymi z trzema bramami. Intensywniejszy rozwój Dębna nastąpił w 2 poł. XIX w. Powstaje licznie zabudowa mieszczańska, wille fabrykanckie, infrastruktura miejska, nowy kościół. Dzieje się tak dzięki funkcjonowaniu w mieście wielu zakładów produkcyjnych o różnorodnym profilu. Dębno należało do czołowych ośrodków przemysłowych Niemiec. Pod koniec XIX w. liczba ludności miasta wynosiła 7402 osoby. W latach 20- i 30-tych XX w. następuje rozwój przestrzenny miasta, pod zabudowę zajęto tereny na północ i południe od miasta. W wyniku działań wojennych straty w zabudowie po 1945 r. sięgnęły ok. 30%. Od lat 50-tych XX w. rozpoczęto sukcesywną realizację nowej zabudowy miasta.

3.2. Stan zachowania historycznych układów przestrzennych

Na terenie gminy Dębno dominują wsie o metryce średniowiecznej, zakładane przez zakon templariuszy w Chwarszczanach (Bogusław, Cychry, Dargomyśl, Krzeńnica, Oborzany, Sarbinowo) oraz rody rycerskie (*Schönebeck, Wuttsik, Marwitz, Osten*) i margrabiów brandenburskich – tj. obecny północny obszar gminy.

Wsie „templariuszowskie” zachowały, mimo licznych zniszczeń wojennych i kataklizmów, pierwotne rozplanowania przestrzenne w typie owalnicy (Bogusław, Cychry, Krzeńnica, Oborzany, Sarbinowo). Z kolei placowe wsie „rycerskie” zostały przekształcone w wyniku zakładania zespołów dworsko-folwarcznych (np. Dolsk), rozbudowane w formie układów ulicowo-placowych (np. Warnice) lub wielodrożnic (np. Smolnica). Średniowieczne wsie „rycerskie” (z zespołami rezydencyjno-folwarcznymi) mają także kompozycje ulicowe (np. Grzymiradz), widlicowe (np. Dyszno, Rózańsko) i wielodrożnicowe (np. Rózańsko). Na tym tle wyróżnia się wieś Barnówko, wzmiankowana w 1300 r. jako miasto z wałem i fosą, które posiadało prawa miejskie do XVII w.

Pojedyncze miejscowości mają metrykę XVIII-wieczną i są to dawne kolonie lub osady jednodworcze (np. smolarnia w Mostnie, późniejsza kolonia). Dużą grupę stanowią wsie i osady XIX-wieczne, powstałe w wyniku reform agrarnych. Są to kolonie (wybudowania) założone przy średniowiecznych wsiach chłopskich, z zabudową zagrodową (Bucze, Borówko, Suchlica), osady jednodworcze lub wybudowania chłopskie (Juncewo, Twardoszek i Wierzbiki) oraz folwarki przy majątkach szlacheckich (Choszczówko, Hajnówka, Krężelin, Sulisław) przy strumieniach i jeziorach działały młyny (Karkisz, Kukadło, Smoliniec Mały i Duży). Na przełomie XIX i XX w. zakładano także leśniczówki jako odrębne osady (Barnówko Leśne i Borne). Najmłodszą wsią (kolonia – w formie ulicówki) jest Klepin, założony po I wojnie światowej dla rodzin przesiedlonych z terenów włączonych do państwa polskiego.

Większość średniowiecznych wsi gminy Dębno zachowało historyczne układy przestrzenne, które należy objąć ochroną w celu ich zachowania i uczytelnienia. Natomiast po 1945 r. wyburzeniu uległy liczne jednodworcze wybudowania, leśniczówki i młyny.

W układzie przestrzennym współczesnego miasta Dębno można wyodrębnić kolejne etapy rozwoju:

- 1) **stare miasto** – Najstarsza część związana jest z początkami miasta w połowie XVI w. Rozwój zabudowy nastąpił w wyniku powołania domeny elektorskiej i przejściem średniowiecznej wsi *Damm* przez elektorów brandenburskich. Miasto stało się ośrodkiem administracyjnym z siedzibą zarządu domeny, samorządu miejskiego z ratuszem i warsztatami rzemieślniczymi. Stare miasto zajmuje obszar na południowy zachód od jeziora Lipowo, w rejonie dzisiejszych ulic Armii Krajowej, Bohaterów Września, Placu Zwycięstwa i Placu Konstytucji 3 Maja – dawny rynek.
- 2) **miasto XVIII-wieczne** – Miasto Dębno (*Neudamm*) w granicach wałów ziemnych otaczających miasto na północy od jeziora Lipowo do obecnej ul. Chojeńskiej,

od zachodu wzdłuż ul. Zachodniej i dalej przecinając ul. Kostrzyńską od południa na linii ul. Słowackiego i wschodu ul. Planty i dalej wzdłuż rzeki Kosy. Od północy obszar był chroniony przez wody jeziora Lipowo. W sąsiedztwie miasta występowała zabudowa zagrodowa wsi *Dorf Damm* za Bramą Oborzańską (wzdłuż dzisiejszej ul. Chojeńskiej), za Bramą Kostrzyńską (zabudowa przy ul. Kostrzyńskiej i Włociańskiej) oraz za Bramą Myśluborską – nowa kolonia (obecnie ul. Mickiewicza).

- 3) **miasto XIX-wieczne** – W połowie XIX w. zlikwidowano obronne wały tworząc promenadę. Ślady ziemnych umocnień miasta i późniejszych XIX-wiecznych nasadzeń na splantowanych wałach widoczne są w ul. Planty (wał od wschodu) i na zachodzie w drodze prowadzącej od ul. Chojeńskiej do ul. Wojska Polskiego (działka nr 35, obręb 5). W ciągu XIX i na początku XX w. zabudowa rozprzestrzeniła się w kierunku wschodnim, przekraczając linię kolejową oraz na południe w rejonie dzisiejszych ulic Jana Pawła II, Ofiar Katynia do ulicy Słowackiego. Zabudowano ulicę Kościuszki, która przecinając ul. Słowackiego prowadziła do obecnego cmentarza komunalnego. Drugi cmentarz funkcjonował przy ul. Parkowej, który rozbudowano w latach 20-tych XX w. (obecnie park miejski). W obrębie XVIII-wiecznego miasta powstała nowa zabudowa (np. kamienice przy ul. Mickiewicza), z których wiele jest przykładem dobrej klasy architektury mieszczańskiej tego okresu. Spośród licznych obiektów fabrycznych powstałych w 2 połowie XIX w. do dziś zachowały się pojedyncze budynki lub ich zespoły, wśród których wyróżniają się obiekty przy ul. Ofiar Katynia 13, ul. Chrobrego 2, ul. Jana Pawła II 37 oraz ul. Słowackiego 23.
- 4) **miasto w 1 połowie XX w.** – W okresie międzywojennym zagospodarowano tereny na północ od jeziora Lipowo (ulice Grunwaldzka, Zielona, Pługowa i Hołdownicza) oraz na południe w rejonie ulic Piasecznej, Włociańskiej oraz Pułaskiego, przy której w 1933 r. wzniesiono katolicki kościół – budowlę o cechach modernistycznych. Przykładem architektury modernistycznej z tego okresu jest miejska wieża ciśnień przy ul. Mickiewicza 61. W tym okresie głównie powstawały osiedla wolnostojących domów jednorodzinnych. Na tle znacznie zunifikowanej zabudowy z tego okresu, o przeciętnych walorach architektonicznych, wyróżnia się zespół drewnianych domków przy ul. Grunwaldzkiej.
- 5) **miasto po II wojnie światowej** – W 1945 r. około 30% zabudowy Dębna uległo zniszczeniu. Dalsze ubytki w historycznej zabudowie nastąpiły w wyniku rozbiórek w następnych latach. Nowa zabudowa powstająca od końca lat 50-tych XX w. odbiega zarówno pod względem architektonicznym, jak i urbanistycznym od form historycznie wykształconych na terenie miasta. Osiedla typowych wielokondygnacyjnych bloków mieszkalnych lokowano w układzie grzebieniowym, w wielu miejscach zrywając z zasadą pierzejowego kształtowania obudowy ulic. W pierwszych latach XXI w. władze Dębna podjęły działania mające na celu odbudowę walorów historycznych fragmentów miasta, w tym Placu Konstytucji 3 Maja (dawnego placu rynkowego), ulicy Armii Krajowej pierzei w najstarszej części miasta oraz działania rewaloryzacyjne pojedynczych budynków o istotnych walorach zabytkowych, jak budynku przy ul. Mickiewicza 32 (obecnie biblioteka miejska). Ponadto podjęto działania ochronne w stosunku do zachowanej historycznej tkanki miejskiej, jak ustalenia zasad ochrony w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego czy założenie gminnej ewidencji zabytków w 2008 r.

Do najlepiej zachowanych pod względem historycznej kompozycji przestrzenno-architektonicznej należą:

- rejon Placu Konstytucji 3 Maja i Placu Zwycięstwa od kościoła pw. św. Piotra i Pawła Apostołów z ulicami Armii Krajowej i Bohaterów Września; po podjętych działaniach rewaloryzacyjnych w ostatnich latach teren odzyskuje rangę centrum miasta,
- ul. Mickiewicza z niemal kompletnymi pierzejami wypełnionymi zabudową historyczną: kamienice, wille i obiekty przemysłowe z przełomu XIX i XX w.,
- ul. Baczewskiego z zespołem wolnostojących willi w otoczeniu ogrodów, z kamiennymi nawierzchniami jezdni i chodników oraz lipowym obsadzeniem,
- ul. Słowackiego z zabudową o zróżnicowanym charakterze odzwierciedlającym etapy jej zabudowy, odcinkami z obustronnymi pierzejami wypełnionymi w większości kamienicami w zwartym układzie z przełomu XIX i XX w., z zabudową mieszkalną wolnostojącą w ogrodach, oraz obiektami poprzemysłowymi, gmachem szkoły z 1902 r.; istotnym elementem waloryzującym wewnątrz ulicy jest starodrzew,
- fragmenty historycznej kompozycji urbanistycznej na terenie pomiędzy ul. Mickiewicza a ul. Słowackiego przy ulicach Piłsudskiego (dobrze zachowana pierzeja kamienic od strony ul. Słowackiego), Ofiar Katynia (obiekty przemysłowe), Kościuszki i Jana Pawła II (pojedyncze obiekty historyczne),
- ul. Grunwaldzka z zespołem drewnianych, jednorodnych architektonicznie budynków mieszkalnych (domów jedno- i dwurodzinnych) z lat 20-tych XX w. po północnej stronie ulicy wraz z zespołem willi z lat 30-tych XX w. po jej południowej stronie.

3.3. Stan zachowania cennych obiektów architektury i budownictwa

3.3.1. Architektura sakralna

W mieście Dębno znajdują się 2 kościoły historyczne, w tym w obrębie starego miasta kościół pw. św. Apostołów Piotra i Pawła – trzynawowa ceglana budowla z wysoką wieżą wschodnią, wzniesiona w latach 1852-57 według wzoru kościoła św. Mateusza w Berlinie (projekt Friedricha Augusta Stülera), w tzw. stylu *rundbogenstil* oraz bezwieżowy kościół pw. św. Antoniego na przedmieściu przy ul. Pułaskiego zbudowany dla wspólnoty katolickiej w latach 1933-34 w stylistyce nawiązującej do modernizmu. Przy obu kościołach zachowały się budynki towarzyszące – przy kościele pw. św. Apostołów Piotra i Pawła wikarówka z 1895 r. i pastarówka z 1879 r., przy kościele pw. św. Antoniego plebania z okresu budowy świątyni.

We wsiach gminy Dębno znajduje się 15 obiektów sakralnych, w tym 3 kaplice cmentarne pełniące obecnie funkcje kościołów i jedna nowa świątynia. Najstarsze obiekty to XIII i XIV-wieczne kamienne kościoły romańskie i gotyckie, wzniesione równocześnie z lokacją wsi Cychry, Dargomyśl, Oborzany, Różańsko i Smolnica, a następnie rozbudowane w XVIII-XIX w., z nowymi wieżami (Cychry, Dargomyśl, Różańsko i Smolnica). Z końca XVI i XVII w. pochodzą dwa, późnogotyckie kościoły w Grzymiradzu i Warnicach, również przebudowywane w XVII i XIX w. Barokowy kościół w Dolsku został wzniesiony w latach 1740-41, rozbudowany w 1878 r. Również XVIII-wieczną metrykę ma kościół w

Dysznie z ryglową wieżą. Kościoły XIX-wieczne to obiekty ceglane, neostylowe (neogotyckie), ze strzelistymi wieżami – Bogusław (1858 r.) i Sarbinowo (1832 r.) z wieżą ryglową wg projektu Schinkla. W trzech wsiach – Barnówko, Krześnica i Ostrowiec, funkcje kościołów katolickich pełnią dawne kaplice cmentarne. Są to obiekty murowane, salowe, bezwieżowe, o neostylowych formach, wzniesione na przełomie XIX i XX w.

Kościół wraz z przyległymi cmentarzami, wydzielonymi kamiennie-ceglanymi ogrodzeniami, stanowią dominanty historyczno-architektoniczne. Najstarsze obiekty są wpisane do rejestru zabytków, a powstałe w XIX i XX w. zostały wytypowane do wpisu i pełnej ochrony konserwatorskiej. Ponadto wszystkie cechują się dobrym stanem technicznym, prace remontowe w większości przypadków przeprowadza się na bieżąco lub są kompleksowo rewaloryzowane (np. ryglowa wieża w Dysznie, dach kościoła w Dolsku – po katastrofie). Spośród nieistniejących wyburzonych po 1945 r. należy wymienić świątynie w Barnówku (1711 r., ryglowy), Krześnicy (1890-92, ceglany) i Ostrowcu (XVIII w., ryglowy).

3.3.2. Architektura rezydencjonalno-folwarczna

Na terenie gminy Dębno znajdowało się osiem historycznych rezydencji, skupionych głównie w części północnej. Siedziby właścicieli majątków do połowy XIX w. były zwykle posadowione w bezpośrednim sąsiedztwie budynków gospodarczych. W późniejszym okresie budynki rezydencjonalne wznoszono poza dziedzińcem, w otoczeniu parku (Grzymiradz, Smolnica). W większości były to eklektyczne budowle dwukondygnacyjne, o bryle rozbudowanej o ryzality, wieże, aneksy, z bogatym wystrojem elewacji.

Obecnie zachowały się pałace w Dolsku (XVIII w., 1828 i 1890 r.), Grzymiradzu (1 połowa XIX w.), Warnicach (poł. XIX w.), Smolnicy (1880-82) oraz dwór w Krężelinie (1 połowa XIX w.). Po 1945 r. wyburzono rezydencje w Barnówku, Dysznie i Ostrowcu. Dwór w Cychrach został całkowicie przebudowany i utracił wartości zabytkowe. Dawne rezydencje pełnią różne funkcje – mieszkalne (Krężelin), oświatowe (Smolnica), lub są nieużytkowane, w stanie ruiny (Grzymiradz, Warnice). Pałac w Dolsku jest w trakcie kompleksowego remontu.

Najlepiej zachowana zabudowa pofolwarczna zachowała się w Dolsku i Warnicach, z elementami pierwotnej struktury, w tym takie obiekty jak czworaki, dom ogrodnika, oranżeria. Pojedyncze budynki o cechach zabytkowych zachowały się w Bogusławiu i Barnówku (magazyny), Cychrach (dom mieszkalny) i Ostrowcu. Całkowicie wyburzono podwórza folwarczne w Dysznie i Hajnówce. W pozostałych przypadkach odnotowuje się znaczne ubytki w zabudowie gospodarczej oraz zmianę funkcji obiektów w ramach podwórz folwarcznych. Zdewaloryzowany stan zachowania historycznych kolonii robotników folwarcznych nastąpił w wyniku licznych przemurówek w obrębie elewacji, wymiany stolarki i pokrycia dachowego.

3.3.4. Zabudowa zagrodowa

Zagrody chłopskie średnio i pełno rolne stanowią formę dominującą i odzwierciedlają historycznie wykształcone podziały własnościowe. Dominują zagrody 3- i 4-budynkowe, o czworobocznych podwórzach i kompozycjach w kształcie podkowy (np. Dolsk, Dyszno) lub zamkniętych układach (np. Krześnica, Cychry). Na nawsiu oraz na obrzeżach układu lokowane są zagrody małorolne lub rzemieślnicze, o zróżnicowanych kształtach podwórz oraz niewielkiej skali obiektów. W obrębie XX-wiecznych wybudowań występują zagrody 2- i 3-budynkowe, o powtarzalnych układach, z obiektami o łączonym programie użytkowym.

Domy mieszkalne (chałupy) lokowane są głównie na froncie parceli tzw. szerokofrontowe, rzadziej w głębi podwórza (np. ryglowa chałupa w Cychrach) lub szczytem

do drogi (np. Oborzany, Krześnica, Dargomyśl) tzw. wąskofrontowe. Dominujący typ domu w zagrodzie chłopskiej to budynek murowany (tynkowany), 6-8-osiowy, nakryty dachem dwuspadowym ze ścianką kolankową, z elementami detalu architektonicznego (gzymsy, opaski), wzniesiony w okresie 4 ćwiartka XIX w. – 1 ćwiartka XX w.

Budynki inwentarskie w zagrodach chłopskich lokowane są po bokach podwórza, w tym w linii pierzei. Najczęściej murowane, wielofunkcyjne, ze składowymi poddaszami i nakryte dachami dwuspadowymi, wzniesione w okresie 4 ćwiartka XIX w. – lata 30-te XX w. Są to budynki o regularnych podziałach elewacji, z elementami ceglanego detalu (w tym datowniki i inicjały).

Stodoły są lokowane w głębi podwórza, kalenicą do drogi. Są to wielokubaturowe budynki, 1- i 2-klepiskowe (z wozowniami), murowane i szachulcowe (np. Krześnica 13, Oborzany 20), wybudowane w 2 poł. XIX w.

Obecnie zabudowa zagrodowa podlega żywiłowej modernizacji. Dotyczy to w szczególności domów mieszkalnych, w zakresie wymiany stolarki na okna bezpodziałowe, nowej kompozycji elewacji, docieplania ścian, skuwania detalu architektonicznego oraz przymurówek w obrębie poddaszy. Chałupy szachulcowe zachowane są w formie szczątkowej. Ponadto występują pojedyncze ubytki zagród w obrębie wsi chłopskich i kolonii, oraz znaczne ubytki obiektów gospodarczych, głównie stodół.

Zwarte ciągi zabudowy chłopskiej w ramach pierzei posiadają cechy do zachowania poprzez ochronę konserwatorską. Natomiast obiekty o lokalnych cechach zabytkowych wytypowane zostały do gminnej ewidencji zabytków.

3.3.4. Zabudowa mieszkaniowa miejska

Na terenie miasta Dębno zachowała się zabudowa mieszkaniowa z okresu od połowy XIX w. do lat 30-tych XX w. Są to budowle o zróżnicowanej architekturze i kubaturze – kamienice, okazałe wille właścicieli miejscowych fabryk, wolnostojące jedno-dwurodzinne domy mieszkalne. Do wyróżniających się należy zespół eklektycznych 3-kondygnacyjnych kamienic z końca XIX w. – początku XX w. przy ul. Mickiewicza. Mniej liczne zespoły kamienic z tego okresu występują przy ul. Słowackiego i Piłsudskiego oraz krótkie pierzeje dwukondygnacyjnych budynków z końca XIX w. z częściowo zachowanym detalem architektonicznym przy Placu Zwycięstwa, ul. Armii Krajowej, ul. Bohaterów Września, ul. Kostrzyńskiej, ul. Kościuszki.

Wille – eklektyczne rezydencje fabrykantów otoczone ogrodem spotykamy w większym skupisku przy ul. Baczewskiego, inne to wille przy ul. Chrobrego 2, ul. Jana Pawła II 42 (obecnie przedszkole), ul. Mickiewicza 32 (obecnie biblioteka) i 43, ul. Piłsudskiego 5.

Z okresu rozbudowy miasta w latach 20- i 30-tych XX w. pochodzi zabudowa ulic Ogrodowej, Wodnej, Konopnickiej i Pułaskiego. Są to domy jedno- i wielorodzinne o architekturze typowej dla tego okresu (wśród nich obiekty, które można zaliczyć do nurtu modernistycznego). Z tego też okresu pochodzi zabudowa przedmieść na północy od jeziora Lipowo (ulice Grunwaldzka, Zielona, Pługowa i Hołdownicza) oraz na południe od miasta (w rejonie ulic Piasecznej, Włościańskiej oraz Pułaskiego). Są to w większości domy jednorodzinne o zunifikowanej, skromnej architekturze. Do wyróżniających się układów należy zespół drewnianych budowanych według jednego projektu domów jedno- i dwurodzinnych po północnej stronie ul. Grunwaldzkiej.

Większość budynków mieszkalnych poddano modernizacjom (ocieplone elewacje, wymiana stolarki, zmiany kształtów okien, likwidacja detalu) całkowicie lub częściowo zacierającym dawną architekturę. Stosunkowo nieliczne budynki posiadają w pełni zachowaną oryginalną formę. Niemniej stan wielu obiektów pozwala na ujęcie ich w gminnej ewidencji zabytków jako prezentujących lokalne wartości zabytkowe, istotne w kompozycji przestrzenno-architektonicznej miasta.

Do rejestru zabytków wpisano kamienice z końca XIX w. przy ul. Armii Krajowej 2 i 4, wille z końca XIX w. i początku XX w. przy ul. Baczewskiego 3, 5 i 20, ul. Chrobrego 2, ul. Mickiewicza 32 i 43 oraz ul. Piłsudskiego 5. W gminnej ewidencji zabytków ujęto 185 obiektów budowlanych.

3.3.5. Zabudowa produkcyjno-techniczna

Na terenie miasta Dębno funkcjonowało wiele zakładów produkcyjnych, z których w dobrym stanie, o czytelnej pierwotnej architekturze, zachowały się nieliczne obiekty pofabryczne. Są to:

- zespół budynków przy ul. Chrobrego 2,
- przy ul. Gorzowskiej 8 (1872 r.),
- przy ul. Jana Pawła II 37 (koniec XIX w.),
- przy ul. Kościuszki 15 (koniec XIX w.),
- przy ul. Mickiewicza 32a (ok. 1895 r.),
- przy ul. Ofiar Katynia 13 (lata 70- i 80-te XIX w.),
- przy ul. Słowackiego 23 i 44.

Są to obiekty o typowej fabrycznej formie, wielkokubaturowe, o klinkierowych elewacjach. Większość z nich zaadaptowano na nowe funkcje w znacznym stopniu zachowując oryginalną architekturę. Niszcząco opuszczone budynki przy ul. Ofiar Katynia.

Do rejestru zabytków wpisano dotychczas miejską wieżę ciśnieniową z 1929 r. przy ul. Mickiewicza 61, prezentującą nurt architektury modernistycznej.

Na terenach wiejskich z dawnych zespołów młyńskich zachowały się i posiadają wartości zabytkowe młyn wodny z magazynem i urządzeniami hydrotechnicznymi w Dargomyślu, młyny elektryczne z silosem w Cychrach oraz w Różańsku. Zabytkowy, ryglowy młyn w Dolsku jest w stanie ruiny, zachowały się jedynie fragmenty piwnic i destrukty szkieletu. Budynki młyńskie w Cychrach i Różańsku nie są użytkowane i ulegają postępującej destrukcji. Po 1945 r. wyburzono młyny wodne w Karkiszu, Kukadle i Smolicach.

We wsiach odnotowano pojedyncze kuźnie, w tym zabytkową, ryglową kuźnię w Dolsku, warsztaty stolarsko-mechaniczne oraz obiekty infrastruktury drogowej, w tym ceglane łukowe mosty w Barnówku i Mostnie. Kuźnia w Dolsku została odbudowana pod nadzorem konserwatorskim po katastrofie w 2010 r.

3.3.6. Dobra kultury współczesnej

Na terenie gminy Dębno nie występują obiekty architektury i budownictwa nie zabytkowe, powstałe współcześnie, które posiadają ponadprzeciętne cechy i walory architektoniczno-użytkowe.

3.3.6. Inne obiekty cenne kulturowo

Charakterystyczną grupę obiektów stanowią zespoły stacji kolejowych, ulokowane przy linii kolejowej Myślibórz – Kostrzyn nad Odrą, wybudowanej w 1882 r. Jest to obecnie pięć zespołów stacyjnych (Dębno, Różańsko, Borówko, Cychry, Sarbinowo-Krzeńnica) złożonych z budynku dworcowego z lokalami mieszkalnymi oraz zabudową towarzyszącą wzniesionych w końcu XIX w. oraz w latach 20-tych XX w. Po 2007 r. wyburzono stacje

kolejową w Barnówku oraz jeden budynek mieszkalny w Sarbinowie, a część istniejących obiektów, w tym dworzec w Dębnie, nie jest użytkowanych i znajduje się w stanie postępującej destrukcji.

W krajobrazie wsi zachowały się pojedyncze elementy dawnej infrastruktury wiejskiej, o lokalnych cechach zabytkowych. Są to: XIX-wieczne pastorówki w Cychrach, Grzymiradzu, Sarbinowie i Warnicach szkoły z początku XX w., parterowe lub dwukondygnacyjne, o dwuczłonowych bryłach w Dolsku, Sarbinowie, Oborzanach, Smolnicy, Dysznie i Grzymiradzu, świetlice-sklepy w Sarbinowie, Krześnicy i Warnicach oraz remizy strażackie w Warnicach, Bogusławiu i Krześnicy. Część szkół nie pełni funkcji oświatowych, została zaadaptowana na mieszkania, zaś dawne świetlice to obecnie sklepy. W ostatnim okresie wyremontowano elewacje budynków plebani w Sarbinowie i Warnicach, świetlicę-sklep w Sarbinowie oraz remizę w Bogusławiu.

Historyczne leśniczówki w większości nie istnieją, za wyjątkiem leśniczówki i gajówki w Mostnie. Na uwagę zasługuje zabytkowa, ryglowa leśniczówka w Dargomyślu zaadaptowana z dawnego domu letniskowego dębnowskiego fabrykanta.

W Dębnie zachował się eklektyczny budynek dawnej poczty (1890 r., obecnie mieszkalny) przy ul. Armii Krajowej 6 oraz gmach dawnego sądu o klinkierowych elewacjach (1899 r., obecnie szkoła) przy ul. Mickiewicza 33. Dawne miejskie budynki szkolne (z połowy XIX w.) znajdują się przy ul. Jeziornej 5 i 7 (obecnie mieszkalne). Pierwotną funkcję pełni nadal neostylowy ceglany gmach szkolny przy ul. Słowackiego 21.

3.4. Stan zachowania cennej kulturowo zieleni komponowanej

3.4.1. Założenia parkowe

Najstarsze założenia parkowe, zakładane przy rezydencjach w Barnówku i Warnicach, pochodzą z XVIII w. Z 1832 r. pochodzi park krajobrazowy w Dolsku, założony wg projektu dyrektora ogrodów królewskich w Berlinie i Poczdamie Petera Josepha Lenne. Pozostałe parki w Dysznie, Grzymiradzu, Krężelinie, Ostrowcu i Smolnicy zostały założone w połowie lub 2 połowie XIX w. Są to parki o kompozycjach krajobrazowych, ze swobodnym układem dróg i wnętrz parkowych. Na terenie zabytkowych parków zachował się historyczny starodrzew, w tym cenne drzewa obcego pochodzenia. Część założeń parkowych wpisano do rejestru zabytków – Dolsk, Grzymiradz, Dyszno, Ostrowiec, Smolnica i Warnice. Stan zachowania parków jest zróżnicowany. Obiekt zrewaloryzowany znajduje się w Smolnicy, w trakcie prac konserwatorskich jest park w Dolsku, do zadbanych zaliczają się parki w Ostrowcu i Warnicach, natomiast niepielęgowane założenia z ubytkami i wtórnymi nawarstwieniami są w Grzymiradzu i Krężelinie.

Na terenie miasta liczne są niewielkie założenia ogrodowe w otoczeniu dawnych willi fabrykantów. Do wyróżniających się należą ogrody willi przy ul. Chrobrego 2, ul. Jana Pawła II 42 (obecnie przedszkole), ul. Mickiewicza 32 (obecnie biblioteka) i 43, ul. Piłsudskiego 5, oraz zespoły zieleni po nieistniejących willach przy ul. Kościuszki (działki nr 397, 870/1, 421 w obrębie 5). W obrębie tych ogrodów występuje cenny starodrzew introdukowany.

3.4.2. Cmentarze

Na terenie gminy zachowały się liczne, dawne cmentarze przykościelne, ogrodzone murem i obsadzone starodrzewem oraz cmentarze polne (ewangelickie, obecnie użytkowane również jako komunalne), założone w 2 połowie XIX w. Na szczególną uwagę zasługuje cmentarz przykościelny w Dargomyślu z okazałą (neogotycką) bramą i przyściennymi nagrobkami. Cmentarze polne o założeniach alejowo-kwaterowych,

ogrodzone od frontu ceglanymi murami, z kaplicami znajdują się w Krześnicy, Dolsku, Ostrowcu i Barnówku. W Warnicach zachował się cmentarz rodowy, a na cmentarzu komunalnym w Różańsku znajduje się przyścienny grobowiec rodowy. Na cmentarzach w Barnówku, Dolsku, Ostrowcu i Sarbinowie ulokowane są obeliski ku czci ofiar I wojny światowej. W Sarbinowie, poza wsią, znajduje się kopiec – upamiętnienie bitwy z 1758 r.

Na terenie miasta Dębno zachowały się trzy miejsca lokalizacji dawnych cmentarzy:

- cmentarz w granicach ulic: Parkowa, Myśliborska i Władysława Jagiełły – obecnie park miejski – działka nr 427 z obrębu 4 miasta Dębno,
- cmentarz w granicach ulic: Kościuszki, Spokojna i Ofiar Katynia – obecnie czynny cmentarz komunalny – działka nr 896, z obrębu 5 miasta Dębno,
- cmentarz żydowski (kirkut) przy bocznej drodze, na zachód od skrzyżowania ulic: Dargomyśkiej, Kostrzyńskiej i Włociańskiej – działka nr 478 z obrębu 5 miasta Dębno.

3.4.3. Obsadzenia alejowe

We wsiach owalnicowych, wzdłuż pierzei lub wokół nawsia rosną szpalery lipowe (np. Grzymiradz, Oborzany), kasztanowe i dębowe. Pomiędzy poszczególnymi wsiami (lub przed samymi wjazdami do miejscowości wytyczone są aleje lipowe (np. Cychry, Dargomyśl, Różańsko), klonowe (np. Dolsk, Krężelin), dębowe (np. Borówno, Ostrowiec), kasztanowców (np. Warnice). Aleje występują przy drogach dojazdowych do cmentarzy (Oborzany, Warnice) i stacji kolejowych (Sarbinowo).

Do lepiej zachowanych ważnych dla przestrzeni miejskiej należą obsadzenia przy ulicach:

- Baczewskiego – szpalery lip, topól piramidalnych i kasztanowców,
- Bohaterów Września – aleja formowanych lip,
- Daszyńskiego – aleja formowanych robinii akacjowych (tylko na odcinku od ul. Mickiewicza do ul. Jeziornej),
- Gorzowskiej – aleja klonowa,
- Grunwaldzkiej – szpaler klonów i lip na krótkim odcinku od ul. Daszyńskiego,
- Jana Pawła II – lipy tylko na krótkim odcinku od ul. Słowackiego,
- Kosynierów – od północnego wjazdu do miasta aleja klonowa, dalej po zachodniej stronie ulicy szpaler lip, w pobliżu skrzyżowania z ul. Chojeńską, po wschodniej stronie szpaler głogów, robinii akacjowych,
- Mickiewicza – przerzedzone szpalery głogów, z pojedynczymi klonami i lipami,
- Myśliborskiej – szpaler lip po zachodniej stronie ulicy a po wschodniej szpaler klonów,
- Ogrodowa – aleja formowanych lip na całej długości,
- Piłsudskiego – aleja lipowa na całej długości,
- Planty – starodrzew kasztanowców w miejscu dawnego wschodniego wału miasta XVIII-wiecznego,
- Słowackiego – od rzeki Kosy do ul. Kostrzyńskiej szpalery i aleje lipowe (obsadzenia dawnych splantowanych wałów na południe od XVIII-wiecznego miasta), głogi, zespół zieleni przy szkole,
- na wschód od ul. Wojska Polskiego (działka nr 35 obręb 5) – szpaler kasztanowców

w miejscu dawnego splantowanego wału.

3.5. Ochrona konserwatorska zabytkowych form zabudowy i zagospodarowania

Ochrona konserwatorska budynków, budowli, układów zabudowy oraz innych historycznych obszarów polega na wpisie do rejestru zabytków (najwyższa forma ochrony), a także wpisie do wojewódzkiej i gminnej ewidencji zabytków.

Do rejestru zabytków wpisano 12 obiektów z terenu miasta i 24 obiekty znajdujące się na terenach wiejskich. Szczegółowe informacje dotyczące obiektów wpisanych do rejestru zabytków znajdują się w wykazach zamieszczonych w *Studium krajobrazu kulturowego gminy Dębno* w częściach dotyczących waloryzacji kulturowej miasta Dębno oraz waloryzacji kulturowej terenów wiejskich gminy Dębno.

W gminnej ewidencji zabytków w granicach miasta Dębna (po waloryzacji dokonanej w grudniu 2016 r.) ujęto 185 obiektów budowlanych, 3 tereny historycznych cmentarzy oraz wartościowe zespoły zieleni przydomowej i przyulicznej. Natomiast na terenach wiejskich do gminnej ewidencji zabytków wytypowano (po waloryzacji zasobu opisanego w studium z 2007 r.) 286 obiektów i obszarów. W tym zasobie znajduje się 29 obiektów i obszarów proponowanych do wpisu do rejestru zabytków.

Wśród obiektów wpisanych do gminnej ewidencji zabytków dominują budynki architektury zagrodowej (domy, budynki inwentarskie i stodoły), budynki pofolwarczne (gospodarcze), obiekty techniczne (młyny, obiekty kolejowe) oraz obiekty o charakterze ogólnospołecznym (szkoły, świetlice). Szczegółowe informacje dotyczące obiektów wpisanych do gminnej ewidencji zabytków znajdują się w wykazach zamieszczonych w *Studium krajobrazu kulturowego gminy Dębno*.

Wszystkie obiekty z terenu gminy Dębno wpisane do wojewódzkiej ewidencji zabytków zostały ujęte w gminnej ewidencji zabytków.

3.6. Ochrona konserwatorska zabytków archeologicznych

Stanowisko archeologiczne to zwarty, oddzielony od innych podobnych, wycinek przestrzeni, w obrębie którego występują źródła archeologiczne dotyczące śladów materialnej działalności ludzkiej w przeszłości wraz z otaczającym je kontekstem.

W studium uwzględniono 514 stanowisk archeologicznych zaewidencjonowanych aktualnie w dokumentacji konserwatorskiej – Archeologicznym Zdjęciu Polski (AZP) oraz obszar średniowiecznego miasta Dębno. Wszystkie stanowiska są ujęte w wojewódzkiej ewidencji zabytków, a tym samym winny być włączone do gminnej ewidencji zabytków. Na terenie gminy Dębno brak jest stanowisk archeologicznych wpisanych do rejestru zabytków.

Dominują tzw. stanowiska ziemne. Działania inwestycyjne na terenie tych stanowisk są często trudne do uniknięcia i pomimo dążenia służb konserwatorskich do zachowania stanowisk archeologicznych w stanie nienaruszonym, dopuszcza się tam prowadzenie robót ziemnych. Na terenie gminy Dębno zaewidencjonowano także 3 stanowiska archeologiczne czytelne na powierzchni, posiadające własną formę terenową. Jest to grodzisko w Smolnicy oraz 2 kurhany, zlokalizowane w Krześnicy i Warnicach. Stanowiska te są objęte pełną ochroną konserwatorską w ramach strefy „W.I” i są typowane do wpisu do rejestru zabytków.

Ochroną konserwatorską stanowisk archeologicznych objęto również w jednym przypadku teren nie uwzględniony w ewidencji AZP. Jest to teren tzw. Starego Miasta w Dębnie, czyli domniemany obszar historycznego, średniowiecznego miasta. Ze względu

na burzliwe dzieje miasta Dębna oraz jego okolic, archiwum miejskie ulegało wielokrotnie zniszczeniu, a i samo miasto było nieraz przebudowywane, dlatego też zasięg średniowiecznego miasta określono jako domniemany. Prace ziemne wykonywane w obrębie tego terenu mogą dostarczyć wielu dodatkowych informacji, które nie powinny zostać utracone.

Szczegółowe informacje dotyczące stanowisk archeologicznych znajdują się w wykazie zamieszczonym w *Studium krajobrazu kulturowego gminy Dębno* w części dotyczącej waloryzacji archeologicznej.

3.7. Strefy ochrony konserwatorskiej

W *Studium krajobrazu kulturowego gminy Dębno* wytypowano do objęcia ochroną konserwatorską obiekty oraz obszary budownictwa i architektury, a także wskazano granice stref ochrony konserwatorskiej. Wyróżniono następujące strefy:

- 1) strefy ochrony konserwatorskiej historycznych układów przestrzennych:
 - układ urbanistyczny miasta Dębno zawierający etapy rozwoju przestrzennego od XVI w. po lata 20- i 30-te XX w.,
 - ul. Grunwaldzka – zespół zabudowy z lat 20- i 30-tych XX w.,
 - układy ruralistyczne – Bogusław, Cychry, Dargomyśl, Dolsk, Krześnica, Oborzany, Rózańsko, Sarbinowo i Warnice,
 - zespoły budowlane: stacja kolejowa w Sarbinowie-Krześnicy oraz zespoły folwarczne w ramach układów ruralistycznych w Bogusławiu, Cychrach, Dargomyślu, Dolsku i Warnicach,
 - zespoły zieleni komponowanej – parki dworskie / parki pałacowe w Barnówku, Choszczówku, Dolsku, Dysznie, Krężelinie, Ostrowcu, Smolnicy i Warnicach;
- 2) strefy ochrony konserwatorskiej sąsiedztwa lub ekspozycji zabytku:
 - cmentarze przykościelne w Bogusławiu, Oborzanach, Rózańsku i Sarbinowie,
 - ekspozycje układu ruralistycznego w Cychrach, Dolsku, Dysznie, Krześnicy, Oborzanach, Sarbinowie i Warnicach;
- 3) strefy ochrony konserwatorskiej krajobrazu kulturowego:
 - zespoły przy parkach pałacowych w Barnówku i Ostrowcu,
 - otulina przy parku pałacowym w Dolsku,
 - otulina wsi Dargomyśl,
 - Obszar Kulturowo-Krajobrazowy „7 Dolina Myśli” obejmujący miejscowości: Dębno, Barnówko, Ostrowiec, Dolsk, Mostno, Więclaw, Bogusław, Cychry, Krześnica, Sarbinowo, Dargomyśl i Oborzany,
 - Obszar Kulturowo-Krajobrazowy „14 Granitowe Kościoły” obejmujący wieś Smolnica;
- 4) strefy ochrony konserwatorskiej zabytków archeologicznych (dla których określono rygory ochrony ze względu na stan zachowania oraz wartość naukową stanowisk archeologicznych):
 - strefa „W.I”, pełnej ochrony konserwatorskiej – dla 3 stanowisk,
 - strefa „W.II”, częściowej ochrony konserwatorskiej – dla 77 stanowisk,

- strefa „W.III”, ograniczonej ochrony konserwatorskiej – dla 435 stanowisk.

4. Warunki i jakość życia oraz rozwój społeczno-gospodarczy gminy

4.1. Demografia

Urząd Miejski w Dębnie prowadzi rejestr liczby ludności w oparciu o liczbę mieszkańców zameldowanych na terenie gminy na pobyt stały, stąd istnieją pewne rozbieżności w stosunku do danych publikowanych przez Główny Urząd Statystyczny, który posługuje się wielkościami liczbowymi dotyczącymi faktycznego zamieszkania oraz stosuje inną metodologię pozyskiwania danych. Ponadto gmina ewidencjonuje liczbę ludności według miejscowości. Powoływanie się na oba zbiory danych w dalszych punktach pozwala zobrazować strukturę demograficzną gminy w sposób pełny.

4.1.1. Stan i rozmieszczenie ludności

Zgodnie z danymi ewidencji ludności Urzędu Miejskiego w Dębnie na koniec 2015 r. gmina Dębno liczyła 20233 osób, co stanowiło 30% populacji powiatu myśliborskiego (najludniejsza gmina powiatu), a także 1,2% populacji województwa zachodniopomorskiego.

Na terenach wiejskich zamieszkiwały 6823 osoby zameldowane na pobyt stały, stanowiąc 1/3 ogółu populacji gminy Dębno. Najludniejszym sołectwem są Cychry, które skupiają 14% ludności wiejskiej gminy, a co 10 mieszkańców pochodzi z sołectwa Różańsko. Do pozostałych większych jednostek zaliczają się sołectwa Dargomyśl (8,46% ludności wiejskiej), Smolnica (8,03%), Oborzany (7,94%) i Sarbinowo (7,87%). Z kolei najmniej mieszkańców liczy sołectwo Krężelin – 0,04%. Udział poniżej 3% ogółu mieszkańców terenów wiejskich dotyczy także sołectw Młyniska (1,64%), Suchlica (2,13%), Ostrowiec (2,24%) i Więclaw (2,93%).

Spośród miejscowości wiejskich liczba ludności w żadnej z nich nie przekroczyła 1000 mieszkańców. Do największych zaliczają się wsie sołeckie Cychry (951 osób), Różańsko (618), Smolnica (548) i Sarbinowo (537). Natomiast najmniejsze to miejscowości, liczące mniej niż 20 osób, w tym: Borne (3 osoby), Piółunek, Przyłaszczka i Krężelin (po 12), Borówno i Junczewo (po 13) i Radzicz (14) oraz Sulisław (16).

Średnia gęstość zaludnienia gminy Dębno wynosi 64 os./km² i jest to wartość zbliżona do poziomu powiatu myśliborskiego (57 os./km²) oraz dla województwa zachodniopomorskiego (75 os./km²). Jednocześnie stanowi wielkość o niemal o połowę niższą od gęstości zaludnienia Polski, która wynosi 123 os./km².

Wewnętrzny podział strukturalny gminy Dębno tworzy 19 sołectw oraz miasto Dębno. Jednostki te stanowią pola odniesienia dla pomiarów gęstości zaludnienia i charakteryzują się w tym zakresie dużym zróżnicowaniem. Gęstość zaludnienia w mieście jest wielokrotnie większa i wynosi 688 os./km² przy 23 os./km² na terenach wiejskich.

W granicach administracyjnych miasta największe skupiska ludności obejmują tereny zabudowy wielorodzinnej w szczególności osiedla Waryńskiego i Matejki oraz rejon ul. Mickiewicza. Spośród wszystkich sołectw najwyższe zaludnienie cechuje Cychry (79 os./km²) oraz Więclaw (71 os./km²), które jako jedyne przekraczają średnią gminną. W trzech sołectwach parametr gęstości nie przekracza 10 os./km² – Krężelin (3), Dolsk (8) i Mostno (9).

Tab.3. Liczba ludności wiejskich jednostek osadniczych [stan na 31.12.2015]

l.p.	sołectwo	populacja		miejscowości	populacja	
		liczba osób	udział w populacji gminy [%]		liczba osób	udział w populacji gminy [%]
1.	Barnówko	281	4,12	Barnówko	281	4,12
2.	Bogusław	300	4,40	Bogusław	300	4,40
3.	Cychry	951	13,94	Cychry	951	13,94
4.	Dargomyśl	577	8,46	Dargomyśl	577	8,46
5.	Dolsk	235	3,44	Dolsk	201	2,95
				Borne	3	0,04
				Turze	31	0,45
6.	Dyszno	217	3,18	Dyszno	192	2,81
				Borówno	13	0,19
				Przylaszczka	12	0,18
7.	Grzymiradz	400	5,86	Grzymiradz	217	3,18
				Choszczówko	62	0,91
				Klepin	121	1,77
8.	Krężelin	26	0,39	Krężelin	12	0,18
				Radzicz	14	0,21
9.	Krześnica	354	5,19	Krześnica	354	5,19
10.	Młyniska	112	1,64	Młyniska	112	1,64
11.	Mostno	219	3,21	Mostno	188	2,76
				Łazy	31	0,45
12.	Oborzany	542	7,94	Oborzany	542	7,94
13.	Ostrowiec	153	2,24	Ostrowiec	153	2,24
14.	Różańsko	687	10,07	Różańsko	618	9,06
				Grzybno	28	0,41
				Juncewo	13	0,19
				Piołunek	12	0,18
				Sulisław	16	0,23
15.	Sarbinowo	537	7,87	Sarbinowo	537	7,87
16.	Smolnica	548	8,03	Smolnica	548	8,03
17.	Suchlica	145	2,13	Suchlica	145	2,13
18.	Warnice	339	4,97	Warnice	339	4,97
19.	Więclaw	200	2,93	Więclaw	200	2,93
	SUMA	6823	100,00	SUMA	6823	100,00

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych UM w Dębnie.

Tab.4. Gęstość zaludnienia gminy na tle wyższych jednostek administracyjnych [stan na 31.12.2015]

jednostka osadnicza		powierzchnia [km ²]	liczba osób	gęstość zaludnienia [os./km ²]
miasto Dębno		19,5	13 410	688
tereny wiejskie razem		298,8	6 823	23
w tym sołectwa	Barnówko	26,1	281	11
	Bogusław	16,6	300	18

Cychry	12,0	951	79
Dargomyśl	20,2	577	29
Dolsk	29,1	235	8
Dyszno	18,8	217	12
Grzymiradz	35,8	400	11
Krężelin	8,4	26	3
Krzeńnica	10,9	354	32
Młyniska	3,7	112	30
Mostno	25,4	219	9
Oborzany	8,6	542	63
Ostrowiec	11,7	153	13
Różańsko	18,2	687	38
Sarbinowo	11,7	537	46
Smolnica	22,7	548	24
Suchlica	3,9	145	37
Warnice	12,2	339	28
Więclaw	2,8	200	71
gmina Dębno razem	318,3	20 233	64
powiat myśliborski*	1 182	67 417	57
województwo zachodniopomorskie*	22 982	1 715 431	75
Polska*	312 679	38 437 239	123

*na podstawie danych GUS

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych UM w Dębnie.

4.1.2. Dynamika ludności

Ruch naturalny obejmuje szereg zjawisk związanych z procesami naturalnej, biologicznej reprodukcji społeczeństw, w szczególności urodzeń i zgonów. Ich natężenie zależy m.in. od poziomu rozwoju społeczno-gospodarczego, kulturalnego, zwyczajów, a nawet klimatu danego regionu. Czynniki, które determinują poziom i natężenie urodzeń (rodności) są: liczba i struktura kobiet w wieku rozrodczym, liczba zawieranych małżeństw i struktura wiekowa nowożeńców, polityka zatrudnienia, stopień aktywizacji zawodowej kobiet, poziom wykształcenia społeczeństwa, perspektywy wychowania i wykształcenia potomstwa, system bodźców ekonomicznych, warunki mieszkaniowe, a także wierzenia religijne. Z kolei do czynników regulujących poziom i natężenie zgonów (umieralności) należą: liczba i struktura ludności według płci i wieku, przyczyny zgonów, zmiany w poziomie i stylu życia ludności, dostępność do służby zdrowia, a także postęp medycyny w zapobieganiu przedwczesnej umieralności.

Tab.5. Ruch naturalny w latach 2005-15 [stan na 31.12.]

rok	urodzenia	zgony	przyrost naturalny
2005	263	173	90
2006	207	177	30
2007	223	185	38
2008	242	201	41
2009	261	178	83
2010	230	194	36
2011	201	173	28
2012	218	196	22
2013	201	233	-32

2014	194	204	-10
2015	181	221	-40

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych UM w Dębnie.

Na przestrzeni lat 2005-12 liczba urodzeń w gminie kształtowała się średnio powyżej 200 osób rocznie. Największą liczbę narodzin odnotowano w 2009 r. i od tego czasu zauważalny jest trend spadkowy, który w 2014 r. osiągnął poziom 194 osób. W przypadku zgonów trudno określić jednoznaczne tendencje, ze względu na systematyczny wzrost średniej długości życia. Współczynnik ruchu naturalnego ludności przedstawia obraz tempa wzrostu lub spadku liczby ludności. W latach 2007-12 notowano dodatni bilans przyrostu naturalnego, który w każdym roku przekraczał 20 osób. Od 2013 r. tendencja odwróciła się zarówno z uwagi na spadek liczby urodzeń jak i wzrost liczby zgonów. Należy odnotować spadkowy trend wartości wskaźnika przyrostu naturalnego, który trzeba zakwalifikować jako zjawisko istotnie negatywne dla populacji gminy Dębno.

Ruch wędrowniczy to całokształt procesów i zjawisk związanych ze zmianą miejsca zamieszkania lub czasowego pobytu. Do najczęstszych przyczyn migracji należą motywy o charakterze ekonomicznym (np. praca, koszty życia, mieszkanie) lub społecznym (np. założenie rodziny, możliwości edukacji i rozwoju).

Dane ujawnione przez GUS pokazują, iż większa liczba osób decyduje się na wyjazd (wymeldowanie) z gminy niż na przyjazd (zameldowanie). Saldo migracji z ostatnich lat, utrzymuje się na podobnym, zrównoważonym poziomie. Generalnie zjawisko odpływu ludności jest procesem niekorzystnym, gdyż emigracja dotyczy głównie jednostek bardziej aktywnych i młodszych, a tym samym najbardziej wartościowych z punktu widzenia potencjału demograficznego. Gmina Dębno przegrywa konkurencję z większymi ośrodkami miejskimi. Proces depopulacji migracyjnej należy bacznie obserwować i podejmować działania zaradcze.

Na przestrzeni lat 2005-15 saldo migracji za każdym razem było ujemne i kształtowało się w przedziale od -9 osób w 2005 r. do -88 osób w 2007 r., przy czym jeszcze w 6 innych rocznikach wskaźnik ten wyniósł -45 i więcej osób. Średnie saldo migracji w badanym okresie wynosiło -49 osób.

Tab.6. Ruch wędrowniczy w latach 2005-15 [stan na 31.12.]

rok	zameldowania	wymeldowania	saldo migracji
2005	198	207	-9
2006	245	269	-24
2007	241	329	-88
2008	221	247	-26
2009	246	307	-61
2010	210	297	-87
2011	215	260	-45
2012	208	264	-56
2013	187	235	-48
2014	197	271	-74
2015	184	203	-19

Źródło: opracowanie własne na podstawie GUS.

Na przestrzeni lat 2005-15 odnotowywano stały spadek liczby ludności. Wyjątek stanowi rok 2009, kiedy w gminie przybyło 3 mieszkańców względem roku poprzedniego. Ogólnie w badanym okresie ubyło 860 osób, co stanowi spadek o ponad 4%. Jeszcze niekorzystniej sytuacja kształtowała się wśród ludności zamieszkującej miasto Dębno, gdzie spadek odnotowywano co roku, a w całym okresie wyniósł on niemal 6,5%. Na terenach wiejskich również odnotowano spadek, ale było on mniejszy i kształtował się na poziomie ok. 1%. Dodatkowo w latach 2006, 2008-10 oraz w 2012 odnotowano wzrosty.

Tab.7. Liczba mieszkańców w latach 2005-15 [stan na 31.12]

rok	miasto Dębno	zmiana względem roku poprzedniego	tereny wiejskie	zmiana względem roku poprzedniego	ogółem	zmiana względem roku poprzedniego
2005	14195	---	6898	---	21093	---
2006	14130	-65	6929	31	21059	-34
2007	14115	-15	6909	-20	21024	-35
2008	14069	-46	6922	13	20991	-33
2009	14060	-9	6934	12	20994	3
2010	13989	-71	6935	1	20924	-70
2011	13879	-110	6901	-34	20780	-144
2012	13782	-97	6923	22	20705	-75
2013	13615	-167	6875	-48	20490	-215
2014	13529	-86	6832	-43	20361	-129
2015	13410	-119	6823	-9	20233	-128
SUMA	---	-785	---	-75	---	-860

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych UM w Dębnie.

4.1.3. Struktura biologiczna ludności

Informacje o charakterze ogólnym w zakresie proporcji poszczególnych grup wiekowych dostarcza analiza populacji według wiekowych grup ekonomicznych. Grupowanie ekonomiczne pozwala określić zasoby siły roboczej i ułatwia wykrycie prawidłowości w kształtowaniu się proporcji pomiędzy ludnością młodą, ludnością dorosłą oraz ludnością starą. Podział na trzy grupy jest bardzo przejrzysty, jednakże pewną trudnością tego grupowania jest jednoznaczne ustalenie granic wieku produkcyjnego. Najczęściej jako dolną granicę wieku produkcyjnego przyjmuje się pełnoletniość, a górną 65 lat dla mężczyzn i 60 lat dla kobiet.

Tab.8. Schemat podziału populacji wg grupowania ekonomicznego

grupa ludności	grupa ekonomiczna wieku	przedział wieku w latach	
		kobiety	mężczyźni
ludność młoda	wiek przedprodukcyjny	0-17	0-17
ludność dojrzała	wiek produkcyjny	18-59	18-64
ludność stara	wiek poprodukcyjny	60+	65+

Źródło: opracowanie własne.

Struktura ekonomiczna ludności według grupowania ekonomicznego gminy Dębno wypada korzystnie w porównaniu zarówno do powiatu myśliborskiego, województwa zachodniopomorskiego jak i obszaru Polski. Udział osób w grupie wieku przedprodukcyjnego jak i produkcyjnego jest w każdym przypadku wyższy, choć wartości na ogół nie przekraczają 1%. Populacja gminy cechuje się relatywnie dobrymi parametrami wiekowymi, a proces starzenia się ludności jest mniej zaawansowany niż w regionie i całym kraju.

Ponadto analiza porównawcza wykazała większe zróżnicowanie ludności wewnątrz samej gminy. Ze względu na wyższy poziom rozrodczości na terenach wiejskich udział ludności młodej jest tam niemal o 4% wyższy aniżeli w mieście. Większa dynamika demograficzna na terenach wiejskich i związany z tym relatywnie wolniejszy proces starzenia się populacji przekłada się na wyraźnie niższy odsetek ludności starej niż dla miasta Dębno.

Tab.9. Struktura wieku ludności według grupowania ekonomicznego [stan na 31.12.2014]

obszar	wiek przedprodukcyjny		wiek produkcyjny		wiek poprodukcyjny	
	ogółem	udział [%]	ogółem	udział [%]	ogółem	udział [%]
tereny wiejskie	1 449	21,0	4 524	65,5	933	13,5
miasto Dębno	2 417	17,3	8 945	64,0	2 624	18,7
gmina Dębno	3 919	18,7	13 469	64,3	3 557	17,0
powiat myśliborski	12 333	18,3	43 304	64,2	11 780	17,5
woj. zachodniopomorskie	299 755	17,5	1 094 655	63,8	321 021	18,7
Polska	6 901 800	18,0	24002 200	62,4	7 533 300	19,6

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Relacje liczbowe pomiędzy poszczególnymi grupami wiekowymi określa się mianem wskaźników obciążenia demograficznego, które obrazują tzw. produktywność społeczności. Porównując wskaźniki gminy Dębno z powiatem myśliborskim, województwem zachodniopomorskim oraz całym krajem można wywnioskować, iż ludność gminy wypada nieco młodziej (bardziej produktywnie).

Tab.10. Wskaźniki obciążenia demograficznego [stan na 31.12.2015]

wskaźnik	ludność w wieku nieprodukcyjnym na 100 osób w wieku produkcyjnym	ludność w wieku poprodukcyjnym na 100 osób w wieku przedprodukcyjnym	ludność w wieku poprodukcyjnym na 100 osób w wieku produkcyjnym
gmina Dębno	56,8	94,0	27,5
powiat myśliborski	57,2	101,6	28,8
woj. zachodniopomorskie	58,4	112,7	31,0
Polska	60,1	109,1	31,4

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Tab.11. Struktura biologiczna ludności oraz współczynnik feminizacji [stan na 31.12.2015]

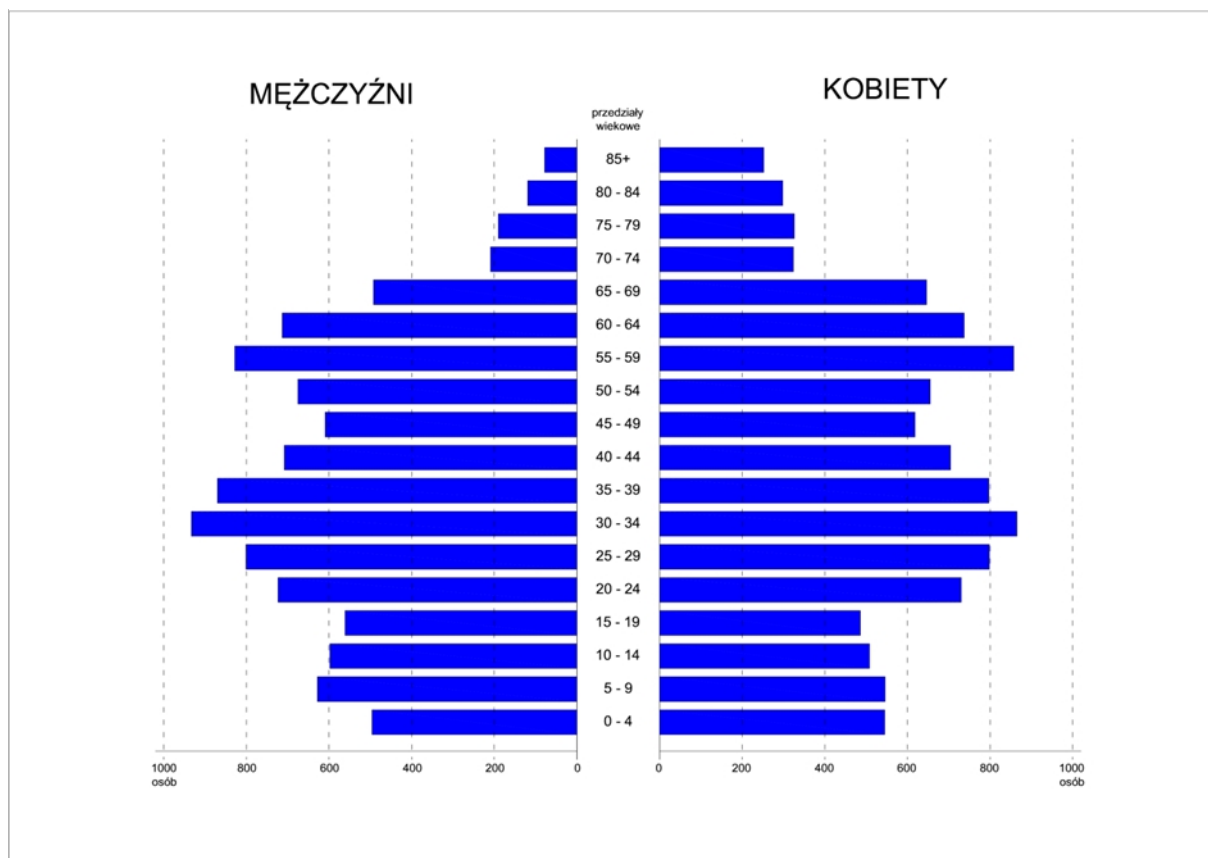
l.p.	grupa wieku	liczba ludności			liczba kobiet na 100 mężczyzn
		mężczyźni	kobiety	ogółem	
1.	0 – 4	496	545	1041	110
2.	5 – 9	628	546	1174	87
3.	10 – 14	598	508	1106	85

4.	15 – 19	561	486	1047	87
5.	20 – 24	723	730	1453	101
6.	25 – 29	801	798	1599	100
7.	30 – 34	933	865	1798	93
8.	31 – 35	870	797	1667	92
9.	40 – 44	708	704	1412	99
10.	45 – 49	609	618	1227	101
11.	50 – 54	675	655	1330	97
12.	55 – 59	828	857	1685	104
13.	60 – 64	713	737	1450	103
14.	65 – 69	492	646	1138	131
15.	70 – 74	209	324	533	155
16.	75 – 79	190	326	516	172
17.	80 – 84	119	298	417	250
18.	85+	78	252	330	323
SUMA		10231	10692	20923	105

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Analizy wykorzystujące ekonomiczne grupowanie wieku pozwalają otrzymać ogólne i syntetyczne wnioski. Dokładniejsza analiza struktury wieku opiera się na tzw. grupowaniu podstawowym, w ramach którego wydzielono pięcioletnie grupy podstawowe, uzyskując razem 18 przedziałów wiekowych, w tym ostatni otwarty. Najdokładniejszym przedstawieniem struktury biologicznej ludności jest wykres – tzw. piramida wieku. Z jej kształtu można wywnioskować na jakim etapie rozwoju demograficznego znajduje się dana populacja. Wykres wykonany dla populacji gminy Dębno potwierdza obserwowane w Polsce procesy starzenia się społeczeństwa. Jest to widoczne w zdecydowanym spadku liczebności grupy poniżej 20-tego roku życia. Jednocześnie liczne roczniki dzisiejszego wieku produkcyjnego sukcesywnie przesuwają się ku górze wykresu, zwiększając objętość piramidy w jej szczytowej części. Kształt piramidy dla populacji badanych w naszym kraju jest zniekształcony poprzez kolejne wyższe oraz niższe demograficzne. Ogólnokrajowe tendencje wystąpiły również w przypadku populacji gminy Dębno.

Odstępy pomiędzy kolejnymi wyższymi i niższymi obrazuje następstwo pokoleń. Grupa osób w wieku 70-74 lat to roczniki niżu wojennego – jest ona wyraźnie mniejsza niż grupa następną. Mniejsza liczba urodzeń w tym okresie wynikała z niesprzyjających dla rozrodczości okoliczności wojennych. Z kolei powojenne grupy wiekowe są coraz liczniejsze co jest następstwem demograficznego nadrabiania strat, jakie populacja Polski poniosła w czasie II wojny światowej. Po dwudziestu latach od zakończenia wojny w strukturze wieku pojawia się echo niżu wojennego, a tym samym spowolnienie rozwoju ludnościowego.

Ryc.3. Struktura biologiczna ludności – piramida wieku [stan na 31.12.2015]

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Kolejny wyż uwidacznia się dla grupy w wieku 25-39 lat i stanowi echo wzrostu powojennego, które pojawiło się w latach 70-tych i trwało do połowy lat 80-tych. Po zakończeniu okresu wzrostu, nadszedł czas silnego załamania związany z nałożeniem się kilku czynników. Zachodzące echo niżej lat 60-tych zostało silnie wzmocnione kryzysem gospodarczym wynikającym z transformacji ustrojowej i ekonomicznej, powodując czasowe pogorszenie warunków bytowych ludności. Ponadto upowszechnianie się wzorców prokreacyjnych, niekorzystnych dla rozwoju ludnościowego, takich jak: wzrost znaczenia wykształcenia, doświadczenia zawodowego, samorealizacji oraz statusu majątkowego, podniesienie granicy wieku zawarcia związku małżeńskiego oraz urodzenia pierwszego dziecka czy upowszechnienie małodzieńczego modelu rodziny. Dodatkowo gmina Dębno jest gminą o silnej dominacji ludności miejskiej. Wpływa to dodatkowo na pogłębienie spowolnienia demograficznego, ponieważ kryzys demograficzny silniej zaznacza się w społecznościach miejskich.

Drugim elementem charakteryzującym strukturę biologiczną ludności jest współczynnik feminizacji, który określa liczbę kobiet przypadającą na każde 100 mężczyzn w danej populacji. Powszechnie odnotowywana w naszym regionie geograficznym liczebna przewaga kobiet nad mężczyznami wynika z uwarunkowań społecznych w szczególności dłuższej średniej długości życia kobiet. Podobnie sytuacja wygląda w gminie Dębno, gdzie ogólnie na 100 mężczyzn przypada 105 kobiet. Nie dotyczy to jednak wszystkich przedziałów grupowych, przewaga mężczyzn nad kobietami utrzymuje się w grupach wiekowych do 44 lat, a następnie ulega odwróceniu i szczególnie wysokie wartości feminizacji notuje się w rocznikach najstarszych.

4.1.4. Prognoza zmiany liczby ludności

Zgodnie z prognozą GUS liczba ludności powiatu myśliborskiego spadnie z obecnych 35596 osób do 33734 osób w 2030 r. i dalej do 29213 osób w 2050 r. Biorąc pod uwagę tempo zmian liczby mieszkańców całego powiatu, można oszacować tempo zmian liczby mieszkańców gminy Dębno. Dla oszacowania liczby mieszkańców w gminy Dębno wykorzystano poniższy wzór:

$$LG_x = P_s * L_{2016}$$

gdzie:

- LG_x – liczba mieszkańców gminy Dębno w roku X,
- P_s – procentowa zmiana liczby mieszkańców powiatu myśliborskiego od 2015 r. do roku X wynikająca z prognozy GUS,
- L_{2016} – oznacza liczbę mieszkańców gminy Dębno w 2016 r.

Na tej podstawie wykonano następujące obliczenia:

$$L_{2026} = 0,9466 \times 20\ 233$$

$$L_{2036} = 0,8816 \times 20\ 233$$

$$L_{2046} = 0,8014 \times 20\ 233$$

Tab.12. Prognoza zmiany liczby ludności

rok	liczba mieszkańców	zmiana [%]
2016	20233	-
2026	19153	-5,3%
2036	17837	-11,8%
2046	16215	-19,9%

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Zgodnie z powyższą metodologią oszacowano, że w 2026 r. gminę Dębno zamieszkiwać będą 19153 osoby, co stanowić będzie 94,7% populacji z 2016 r. Natomiast w 2036 r. szacuje się liczbę mieszkańców na poziomie 17837 osób, co stanowić będzie 88,2% populacji gminy z 2016 r. Również w 2046 r. prognozuje się dalszy spadek liczby ludności, która wyniesie 16215 osób, co będzie odpowiadało 4/5 populacji bazowej.

4.2. Struktura zatrudnienia

W strukturze zatrudnienia w gminie Dębno według sektorów ekonomicznych dominują zatrudnieni w sektorze usługowym, w którym pracuje niemal 46% osób aktywnych zawodowo. Nieco mniejszą grupę stanowią pracujący w branży przemysłowej, stanowiący przeszło 1/3 wszystkich zatrudnionych (36,1%). Najmniejszą grupę stanowią osoby zatrudnione w rolnictwie, w którym pracuje mniej niż 1/5 osób czynnych zawodowo.

Udział zatrudnionych w usługach w gminie Dębno jest znacznie niższy niż w województwie zachodniopomorskim oraz kraju. Wynika to z funkcji pełnionej w systemie osadniczym i związanej z tym niskiej rangi, a także charakteru lokalnej gospodarki. Natomiast wielkości dotyczące rolnictwa i przemysłu kształtują się powyżej poziomu regionalnego i krajowego. Cechą charakterystyczną jest identyczny udział zatrudnionych w poszczególnych sektorach ekonomicznych w gminie Dębno oraz w powiecie myśliborskim.

Tab.13. Udział zatrudnionych według sektorów ekonomicznych [stan na 31.12.2014]

rok	sektor rolniczy	sektor przemysłowy	sektor usługowy (w tym usługi publiczne)
gmina Dębno	18,0	36,1	45,9
pow. myśliborski	18,0	36,1	45,9
woj. zachodniopomorskie	12,9	27,8	59,3
Polska	21,1	26,9	52,0

Źródło: Opracowanie własne na podstawie portalu polskawliczbach.pl.

Tab.14. Stopa bezrobocia w latach 2007-15 na tle wyższych jednostek administracyjnych

rok	gmina Dębno	powiat myśliborski	województwo zachodniopomorskie	Polska
2007	16,1	15,8	16,4	11,2
2008	12,2	13,2	13,3	9,5
2009	15,3	16,5	17,1	12,1
2010	14,5	16,9	17,8	12,4
2011	13,6	16,3	17,6	12,5
2012	18,8	18,9	18,2	13,4
2013	18,8	18,8	18,0	13,4
2014	14,3	15,1	15,5	11,4
2015	b/d	12,1	13,3	9,8

Źródło: opracowanie własne na podstawie GUS.

Bezrobocie w gminie Dębno na przestrzeni ostatnich kilku lat utrzymuje się na podobnym poziomie jak dla całego województwa zachodniopomorskiego i powiatu myśliborskiego. W stosunku do całego kraju jest ono wyższe, co jest charakterystyczne dla tego regionu Polski.

4.3. Mieszkalnictwo

Przeciętne wskaźniki dotyczące mieszkalnictwa na terenie gminy Dębno są zbliżone do poziomu występującego w skali kraju i województwa zachodniopomorskiego. Problemy gospodarki mieszkaniowej związane są z uwarunkowaniami, które wynikają przede wszystkim z okresu budowy i parametrów techniczno-użytkowych mieszkań, wskaźników zamieszkania oraz struktury własności obiektów.

Na obszarze pozamiejskim dominuje zabudowa jednorodzinna wolnostojąca i zagrodowa. Dla zabudowy wiejskiej można dokonać chronologicznego podziału na domy zbudowane przed II wojną światową, budynki powstałe w okresie od 1945 r. oraz obiekty budowane w czasach współczesnych tj. po 1989 r.

Dominującą formę zabudowy powstałą przed 1945 r. stanowią kamienice oraz budownictwo willowe w mieście Dębno, a także zabudowa zagrodowa na terenach wiejskich. Zabudowa mieszkaniowa o charakterze wielorodzinnym występuje w rejonie centrum miasta, zwłaszcza w rejonie ulicy Mickiewicza. Z kolei zabudowa jednorodzinna rozwijała się w rejonie jeziora Lipowo, oraz w pozostałych częściach stanowiących obrzeże miasta. Osobną kategorią jest budownictwo zagrodowe na terenach wiejskich, które do dnia dzisiejszego stanowi dominującą formę zabudowy we wszystkich miejscowościach gminy.

W latach 1945-90 budownictwo wielorodzinne powstawało zarówno w granicach miasta jak i na terenach wiejskich, towarzysząc zachodzącemu procesowi urbanizacji na płaszczyznach demograficznej, ekonomicznej, społecznej, przestrzennej i technicznej. Inwestycje były prowadzone wyłącznie przez podmioty państwowe, w ramach gospodarki centralnie sterowanej. Na terenie miasta nowa zabudowa zastępowała substancję zdekapitalizowaną lub zniszczoną w wyniku działań wojennych w ramach istniejących struktur przestrzennych. Powstały także nowe układy w formie osiedli w centralnej i południowej części miasta w rejonie ulic Waryńskiego i Kościuszki, Matejki oraz Jana Pawła II.

Na terenach wiejskich zabudowa wielorodzinna pojawiła się w ramach tworzenia zaplecza mieszkaniowego dla Państwowych Gospodarstw Rolnych oraz innych form gospodarowania. Wysokie standardy techniczno-użytkowe powstałych w tamtym okresie budynków wielorodzinnych wpłynęły na jakość zamieszkania części mieszkańców wsi. Budowa infrastruktury technicznej wokół powstających przedsiębiorstw kolektywnych pozwalała na doprowadzenie bieżącej wody oraz odprowadzanie ścieków do kanalizacji lub zbiorników. Przykładami tego typu budownictwa są zespoły mieszkaniowe w Cychrach, Barnówku, Różańsku oraz z pojedyncze budynki w Smolnicy.

Zabudowa jednorodzinna rozwijała się z różną intensywnością na wszystkich terenach gminy. Do głównych skupisk domów jednorodzinnych powstałych do 1989 r. należy zaliczyć tereny w Dębnie takie jak osiedle za jeziorem Lipowo oraz w rejonie ulic: 1 Armii, Mireckiego, Moniuszki oraz Siewnej. Osiedle we wschodniej części miasta ma charakter wielofunkcyjny.

Po zmianach ustrojowych w Polsce w 1989 r., nastąpił dalszy rozwój budownictwa mieszkaniowego. Głównymi inwestorami na rynku stały się podmioty prywatne, zwłaszcza osoby fizyczne. Budownictwo wielorodzinne ponownie zaczęło powstawać wyłącznie w granicach miasta. Jednak tempo rozwoju nie było już tak dynamiczne jak w okresie PRL. W tym okresie nie powstały żadne całkiem nowe zespoły osiedlowe, a jedynie obiekty w ramach już istniejących struktur lub na terenach zurbanizowanych.

Stopniowy wzrost zamożności społeczeństwa, połączony z szerszym dostępem do kredytów oraz liberalizacją zasad dotyczących zagospodarowania przestrzennego, wpłynął na rozwój budownictwa mieszkaniowego jednorodzinnego. Szeroka i często niekontrolowana inwestycyjna aktywizacja gruntów rolnych spowodowała, że nowe budynki zaczęły powstawać poza dotychczas ukształtowanymi jednostkami osadniczymi i bez powiązań z nimi, w szczególności bez powiązań infrastrukturalnych i komunikacyjnych. Obserwowany proces rozpraszania zabudowy i związane z tym generalne zjawisko spadku intensywności zabudowy, stwarza poważne problemy związane z zapewnieniem dostępności do mediów oraz dróg. Niepełne zagospodarowanie zaprojektowanych struktur przestrzennych lub w ogóle brak kontroli nad ich powstaniem, przyczynia się postępującej degradacji przestrzeni.

Istotny odsetek zabudowy stanowią domy o charakterze letniskowym wykorzystywane do zamieszkania całorocznego oraz sezonowego, które zlokalizowane są przede wszystkim na terenach wiejskich o wysokich walorach krajobrazowych i przyrodniczych.

Według danych GUS na terenie gminy Dębno na koniec 2015 r. znajdowało się 6809 lokali mieszkaniowych i liczba ta wzrosła względem 2005 r. o 6,7%. Ma to związek przede wszystkim z rozwojem indywidualnego budownictwa mieszkaniowego, a także jest skutkiem wzrostu poziomu zamożności i związanej z tym tendencji do zmiany stylu życia. Odnotowany w latach 2005-15 coroczny wzrost liczby mieszkań spowodował poprawę stanu zasobów mieszkaniowych w gminie. Poprawie uległy wskaźniki: liczby izb na 1 mieszkanie (2015 r. – 3,96), wielkości powierzchni użytkowej mieszkania (2015 r. – 71,8 m²) oraz powierzchni użytkowej mieszkania na 1 osobę (2015 r. – 23,3 m²).

Tab.15. Zasoby mieszkaniowe w latach 2005-15 [stan na 31.12]

rok	liczba mieszkań	liczba izb		powierzchnia użytkowa mieszkań [m ²]		
		ogółem	na 1 mieszkanie	ogółem	na 1 mieszkanie	na 1 os.
2005	6379	24660	3,87	436533	68,4	21,0
2006	6441	24844	3,86	441411	68,5	21,3
2007	6464	24968	3,86	444456	68,8	21,5
2008	6472	25014	3,86	445663	68,9	21,5
2009	6498	25140	3,87	448783	69,1	21,7
2010	6628	26169	3,95	468546	70,7	22,2
2011	6669	26336	3,95	472744	70,9	22,4
2012	6711	26483	3,95	475839	70,9	22,6
2013	6736	26631	3,95	479944	71,3	22,9
2014	6783	26825	3,95	484691	71,5	23,1
2015	6809	26964	3,96	488546	71,8	23,3

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

W latach 2005-15 oddano łącznie do użytku 429 nowych mieszkań o średniej powierzchni użytkowej 119,5 m². Średnio rocznie oddawano do użytku 38 mieszkań. Najwięcej w 2013 r., kiedy na rynku pojawiło się aż 70 lokali. Natomiast najmniej oddano w 2008 r. – 12 mieszkań. Ogólna powierzchnia użytkowa mieszkań w analizowanych latach jest pochodną liczby oddanych lokali, dlatego podobnie najmniejszą odnotowano w 2008 r., a największą w 2013 r. Średnio największe lokale oddano w 2015 r. – 158 m², natomiast najmniejsza średnia powierzchnia odnotowana została w 2006 r. – 88 m². Pomijając wartości skrajne należy uznać, że istnieje równowaga w liczbie oddawanych nowych mieszkań oraz ich średniej powierzchni użytkowej w przeciągu analizowanego okresu. Liczba wydawanych pozwoleń na budowę pozwala prognozować, że wielkości te zostaną w najbliższym czasie utrzymane.

Oceny walorów techniczno-użytkowych mieszkań dokonano w oparciu o parametry dotyczące dostępności do wodociągu, łazienki i centralnego ogrzewania. Standard mieszkań w tym zakresie jest wyższy na terenie miasta Dębno aniżeli na terenach wiejskich. Przyłącze wodociągowe posiada 99,7% mieszkań na terenie miasta oraz 95,1% na terenie wsi. W łazienkę wyposażone jest 94,9% mieszkań w mieście i 77,7% mieszkań na obszarach wiejskich, natomiast centralne ogrzewanie posiada 85% mieszkań miejskich oraz 69% mieszkań wiejskich.

Tab.16. Zasoby mieszkaniowe oddane do użytku w latach 2005-15

rok	liczba budynków mieszkalnych	liczba mieszkań	liczba izb	pow. użytkowa mieszkań [m ²]	
				ogółem	średnia
2005	20	21	119	3109	148
2006	18	66	199	5298	88
2007	24	26	140	3490	134
2008	12	12	60	1564	130
2009	20	26	126	3120	120
2010	23	25	128	2983	119
2011	25	42	171	4284	102
2012	27	60	240	5397	90
2013	42	70	315	7728	110
2014	32	52	235	6012	116
2015	27	29	157	4282	158
suma	270	429	1890	47267	1315

średnia	24,5	39	171,8	4297	119,5
---------	------	----	-------	------	-------

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

4.4. Edukacja

4.4.1. Edukacja podstawowa

Prowadzenie placówek oświatowych szczebla podstawowego należy do zadań własnych gminy, które jest wykonywane na terenie gminy przez Burmistrza Dębno. Dodatkowo w gminie funkcjonują placówki prowadzone przez podmioty niepubliczne.

Na terenie gminy funkcjonuje jeden gminny żłobek, zlokalizowany w mieście Dębno. Wychowanie przedszkolne w gminie realizowane jest przez 5 przedszkoli, 1 punkt przedszkolny oraz 2 oddziały przedszkolne funkcjonujące w ramach struktur szkół podstawowych. W mieście funkcjonują 2 przedszkola publiczne oraz 1 niepubliczne. Dodatkowo działa przedszkole specjalne prowadzone przez Towarzystwo Salezjańskie. Łącznie w roku szkolnym 2016/17 do przedszkoli w mieście Dębno uczęszczało 519 dzieci. Na terenach wiejskich działają: niepubliczne przedszkole Barnówku, punkt przedszkolny w Cychrach, a także oddziały przedszkolne przy szkołach w Rózańsku i Sarbinowie. Liczba wychowanków była znacznie mniejsza niż w mieście i wynosiła 67. Łącznie w roku szkolnym 2016/17 w 30 oddziałach przedszkolnych opieką objętych było 587 dzieci.

Tab.17. Wykaz placówek przedszkolnych w roku szkolnym 2016/17

lp.	placówka	liczba oddziałów	liczba dzieci
1.	Przedszkole nr 1 "Czarodziejska Kraina" w Dębnie	14	312
2.	Przedszkole nr 2 im. Stanisławy Modrzejewskiej w Dębnie	5	105
3.	Niepubliczne Przedszkole Towarzystwa Salezjańskiego im. św. Jana Bosko w Dębnie	5	95
4.	Niepubliczne Przedszkole Specjalne Towarzystwa Salezjańskiego im. św. Jana Bosko w Dębnie	1	7
5.	Niepubliczne Małe Przedszkole „Leśne Skrzyżaty” w Barnówku	2	20
5.	Punkt Przedszkolny „Puchatek” w Cychrach	1	15
6.	Oddział Przedszkolny w Rózańsku*	1	12
7.	Oddział Przedszkolny w Sarbinowie*	1	19
SUMA		30	587

*oddziały funkcjonują w ramach Szkół Podstawowych; liczby nie obejmują dzieci z oddziałów „0”.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych UM Dębno.

Tab.18. Wykaz szkół podstawowych w roku szkolnym 2015/16

lp.	placówka	liczba oddziałów	liczba uczniów
1.	Szkoła Podstawowa nr 1 im. Komisji Edukacji Narodowej w Dębnie	18	376
2.	Szkoła Podstawowa nr 3 im. Jarosława Dąbrowskiego w Dębnie	25	504
3.	Szkoła Podstawowa im. Władysława Reymonta w Cychrach	7	98
4.	Szkoła Podstawowa w Dargomyślu	4	49
5.	Szkoła Podstawowa im. Kornela Makuszyńskiego w Rózańsku	7	97

6.	Szkoła Podstawowa im. Marii Konopnickiej w Sarbinowie	8	131
7.	Szkoła Podstawowa w Smolnicy	7	94
8.	Szkoła Podstawowa Młodzieżowego Ośrodka Socjoterapii w Smolnicy (klasy IV–VI)*	3	36
9.	Niepubliczna Szkoła Podstawowa im. ks. Andrzeja Przybyły w Barnówku	5	44
10.	Niepubliczna Szkoła Specjalna Towarzystwa Salezjańskiego im. św. Jana Bosko w Dębnie	1	7
SUMA		85	1436

*działa w ramach Zespołu Szkół i Placówek Oświatowych im. Ignacego Solarza w Smolnicy

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych UM Dębno.

Edukacja na poziomie podstawowym odbywa się w 8 publicznych szkołach podstawowych oraz 2 szkołach niepublicznych. Na terenie miasta Dębno działają 3 placówki, zaś pozostałe umożliwiają kształcenie dzieci na terenach wiejskich. W roku szkolnym 2015/16 podstawówki w gminie Dębno kształciły 1436 uczniów w klasach 0-VI, przy czym przeciętna wielkość 1 oddziału w szkołach miejskich wynosiła 20 dzieci. W szkołach wiejskich, ze względu na mniejsze zapotrzebowanie, średnia liczba uczniów wynosiła 13 dzieci.

Szkolnictwo gimnazjalne opiera się na 3 placówkach publicznych, do których w roku szkolnym 2015/16 uczęszczało 667 uczniów. Największe jest Gimnazjum Publiczne im. Arkadego Fiedlera w Dębnie, do którego uczęszczało 472 uczniów. W mieście działa także gimnazjum niepubliczne prowadzone w ramach zespołu szkół pod patronatem Stowarzyszenia Oświatowego im. Ignacego Łukasiewicza.

Tab.19. Wykaz szkół gimnazjalnych w roku szkolnym 2015/16

l.p.	placówka	liczba oddziałów	liczba uczniów
1.	Gimnazjum Publiczne im. Arkadego Fiedlera w Dębnie	22	472
2.	Gimnazjum Publiczne w Zespole Szkół i Placówek Oświatowych im. Ignacego Solarza w Smolnicy	5	106
3.	Gimnazjum Publiczne dla Dorosłych w Dębnie	3	48
4.	Gimnazjum w Zespole Szkół Stowarzyszenia Oświatowego im. Ignacego Łukasiewicza w Dębnie	3	41
SUMA		33	667

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych UM Dębno.

4.4.2. Edukacja ponadgimnazjalna

Jednostką odpowiedzialną za funkcjonowanie publicznych szkół ponadgimnazjalnych jest Starosta Myśliborski. W gminie funkcjonują 3 publiczne jednostki oświatowe kształcenia średniego – 2 zlokalizowane na terenie miasta oraz 1 we wsi Smolnica. Świadczona oferta edukacyjna umożliwia zdobycie wiedzy ogólnej w liceum ogólnokształcącym, zasadniczej szkole zawodowej i technikum, a także uzupełnienia w liceach dla dorosłych. W roku szkolnym 2015/16 największą popularnością cieszyło się Liceum Ogólnokształcące w Dębnie, do którego uczęszczało 149 uczniów. Drugą pod względem liczby uczącej młodzieży była technikum gdzie kształciło się 109 uczniów oraz zasadnicza szkoła zawodowa skupiająca 108 uczniów. Wszystkie szkoły funkcjonują w ramach Zespołu Szkół Ponadgimnazjalnych nr 1 im. Juliusza Słowackiego w Dębnie.

Uzupełnieniem dla szkół publicznych są: niepubliczne liceum ogólnokształcące działające w ramach zespołu szkół pod patronatem Stowarzyszenia Oświatowego

im. Ignacego Łukasiewicza oraz liceum ogólnokształcące w ramach Centrum Edukacyjnego „Konsul” w Dębnie.

Tab.20. Wykaz szkół ponadgimnazjalnych w roku szkolnym 2015/16

placówka		liczba oddziałów	liczba uczniów
Zespół Szkół Ponadgimnazjalnych nr 1 im. Juliusza Słowackiego w Dębnie	Liceum Ogólnokształcące	6	149
	Technikum nr 1	4	109
	Zasadnicza Szkoła Zawodowa	4	108
Zespół Szkół i Placówek Oświatowych im. Ignacego Solarza w Smolnicy	Technikum Informatyczne	2	32
Zespół Szkół Stowarzyszenia Oświatowego im. Ignacego Łukasiewicza w Dębnie	Liceum Ogólnokształcące	3	41
Centrum Edukacyjne „Konsul” w Dębnie	Liceum Ogólnokształcące	3	59
SUMA		22	498

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych UM Dębno.

4.4.3. Reforma oświaty

Ustawa z dnia 14 grudnia 2016 r. – Przepisy wprowadzające ustawę – Prawo oświatowe (Dz. U. z 2017 r. poz. 60 i 949) z dniem 1 września 2017 r. wprowadziła reformę systemu oświaty, w wyniku której docelowa struktura szkół będzie się składać z następujących jednostek:

- 8-letnia szkoła podstawowa,
- 4-letnie liceum ogólnokształcące,
- 5-letnie technikum,
- 3-letnia szkoła branżowa I stopnia,
- 2-letnia szkoła branżowa II stopnia.

Od roku szkolnym 2017/2018 nie przeprowadza się naboru do gimnazjów oraz zasadniczych szkół zawodowych co oznacza ich stopniowe wygaszanie. W efekcie szkoły te przestaną funkcjonować u ustroju szkolnym od dnia 1 września 2019 r.

W związku z tym, po uzyskaniu pozytywnej opinii Zachodniopomorskiego Kuratora Oświaty dotyczącej projektu nowej sieci szkół na terenie gminy Dębno, Rada Miejska w Dębnie podjęła uchwałę Nr XXXVII/253/2017 z dnia 30 marca 2017 r. w sprawie dostosowania sieci szkół podstawowych i gimnazjów do nowego ustroju szkolnego, w której określono:

- 1) plan sieci publicznych szkół podstawowych prowadzonych przez gminę Dębno, a także granice obwodów publicznych szkół podstawowych prowadzonych przez gminę Dębno, na okres od 1 września 2017 r. do dnia 31 sierpnia 2019 r.,
- 2) plan sieci prowadzonych przez gminę Dębno publicznych gimnazjów i klas dotychczasowych publicznych gimnazjów prowadzonych w szkołach podstawowych oraz granice obwodów dotychczasowych publicznych gimnazjów i klas

dotychczasowych gimnazjów prowadzonych przez gminę Dębno na okres od 1 września 2017 r. do dnia 31 sierpnia 2019 r.

Na podstawie przedmiotowej uchwały od 1 września 2017 r. na terenie gminy funkcjonuje 10 szkół podstawowych prowadzonych przez samorząd gminny, z czego 4 znajdują się w granicach miasta.

Tab.21. Wykaz szkół podstawowych w roku szkolnym 2017/18 prowadzonych przez gminę Dębno

lp.	placówka	uwagi
1.	Szkoła Podstawowa nr 1 im. Komisji Edukacji Narodowej w Dębnie	
2.	Szkoła Podstawowa nr 2 w Dębnie	
3.	Szkoła Podstawowa nr 3 im. Jarosława Dąbrowskiego w Dębnie	w tym filia w Dargomyślu z klasami I-III oraz oddziałami przedszkolnymi
4.	Szkoła Podstawowa im. Władysława Reymonta w Cychrach	
5.	Szkoła Podstawowa im. Kornela Makuszyńskiego w Różańsku	
6.	Szkoła Podstawowa im. Marii Konopnickiej w Sarbinowie	
7.	Szkoła Podstawowa w Smolnicy	
8.	Szkoła Podstawowa dla Dorosłych w Dębnie	struktura organizacyjna obejmuje klasy VII i VIII; szkoła bez obwodu

Źródło: opracowanie własne na podstawie uchwały Nr XXXVII/253/2017 Rady Miejskiej w Dębnie z dnia 30 marca 2017 r.

Z kolei sieć placówek prowadzonych przez powiat myśliborski została określona w uchwale Nr 189/631/2017 Zarządu Powiatu w Myśliborzu z dnia 17 lipca 2017 r. w sprawie planu sieci szkół ponadgimnazjalnych, ponadpodstawowych i specjalnych, który będzie obowiązywał od dnia 1 września 2017 r. Na terenie gminy Dębno funkcjonują dwa zespoły oświatowe: Zespół Szkół Ponadgimnazjalnych Nr 1 im. Juliusza Słowackiego w Dębnie oraz Zespół Szkół i Placówek w Smolnicy.

Tab.22. Wykaz szkół w roku szkolnym 2017/18 prowadzonych przez powiat myśliborski

lp.	placówka	
1.	Zespół Szkół Ponadgimnazjalnych Nr 1 im. Juliusza Słowackiego w Dębnie	Liceum Ogólnokształcące
		Technikum nr 1
		Zasadnicza Szkoła Zawodowa
		Zasadnicza Szkoła Zawodowa – do 31 sierpnia 2019 r.
2.	Zespół Szkół i Placówek Oświatowych im. Ignacego Solarza w Smolnicy	Szkoła Podstawowa Specjalna nr 2
		Technikum – do 31 sierpnia 2018 r.
		Gimnazjum Publiczne – do 31 sierpnia 2019 r.

Źródło: opracowanie własne na podstawie uchwały Nr 189/631/2017 Zarządu Powiatu w Myśliborzu z dnia 17 lipca 2017 r.

4.5. Kultura

Zadania gminy w zakresie kultury realizuje Dębnowski Ośrodek Kultury. Organizowane przedsięwzięcia artystyczne, w tym widowiska plenerowe wystawy, warsztaty, festiwale i konkursy mają charakter zarówno lokalny jak i ponadlokalny, w tym ogólnopolski i międzynarodowy. Ośrodek prowadzi również zajęcia kulturalne, oświatowe i rekreacyjne na terenie całej gminy w ramach ognisk przedszkolnych, gdzie prowadzone są zajęcia dydaktyczno-wychowawcze dla 4- i 5-latków oraz w ramach świetlic wiejskich, których celem jest wyrównywanie dysproporcji w dostępie do kultury między miastem a wsią. Ośrodek pełni też rolę integracyjną społeczności lokalnej, współpracując z wieloma firmami, instytucjami oraz osobami fizycznymi, a także włączając się w organizację imprez sportowych i kulturalnych.

Do zadań Biblioteki Publicznej Miasta i Gminy Dębno im. Antoniego Dobrowolskiego zaliczają się przede wszystkim zadania dotyczące gromadzenia, udostępniania i promocji zbiorów, koncentrując swe działania na wszystkim co dotyczy książki. Promuje mieszkańców gminy oraz ich dokonania w dziedzinie literatury i sztuki poprzez spotkania autorskie. Wokół biblioteki skupieni są regionaliści, którzy mają możliwość wydawania broszur o różnorodnej tematyce. Biblioteka jest miejscem spotkań w ramach różnych form działalności, do których należą wystawy, konkursy literackie, spotkania autorskie czy projekcje filmowe. Ponadto gromadzone i udostępniane są zbiory specjalne, takie jak mapy, plany, obrazy i historyczne widokówki o gminie czy książki mówione. W siedzibie głównej biblioteki w Dębnie znajduje się również punkt informacji turystycznej, lokalny punkt informacji europejskiej oraz ośrodek informacji gospodarczej i prawnej. Oprócz siedziby głównej, sieć biblioteczną w gminie tworzy pięć placówek filialnych: Dębno przy parafii pw. św. Apostołów Piotra i Pawła, Warnice, Róžańsko, Dargomyśl i Cychry.

4.6. Turystyka, rekreacja i sport

Funkcje związane z turystyką, rekreacją i sportem pełnią przede wszystkim śródmiejskie parki, skwery i place, a także tereny położone nad wodami oraz obiekty sportowe.

Największy obszar rekreacyjny na terenie gminy znajduje się w mieście Dębno, na który składają się Park im. Krasickiego oraz jezioro Lipowo wraz z terenami przyległymi. Park powstał w miejscu poniemieckiego cmentarza, gdzie do tej pory w znacznym stopniu zachowały się dawne alejki i starodrzew. Jezioro Lipowo (zlokalizowane w pobliżu) to jedyny większy akwen w mieście. Plaża miejska wraz z infrastrukturą po wschodniej stronie jeziora stanowi miejsce letniego wypoczynku mieszkańców. Ponadto w mieście istnieje stadion piłkarski z żużlowym torem lekkoatletycznym, sala sportowa przy Szkole Podstawowej nr 1 oraz inne obiekty takie jak: skatepark, korty tenisowe, siłownie zewnętrzne, place zabaw, a także mniejsze place sportowe i tereny zieleni. Do potencjalnych miejskich terenów rekreacyjnych należy zaliczyć również obszary położone wzdłuż rzeki Kosy.

Na terenach wiejskich gminy funkcje rekreacyjno-sportowe pełnią przyszkolne boiska i wiejskie place sportowe, a także kompleksy leśne, rzeki i jeziora wraz z zagospodarowanymi terenami przyległymi.

Walory przyrodnicze gminy wraz z odpowiednim zagospodarowaniem infrastrukturalnym dają możliwości do rozwoju turystyki. Dodatkowym atutem jest położenie gminy w sąsiedztwie granicy polsko-niemieckiej oraz dobra dostępność komunikacyjna. Z drugiej strony gmina nie posiada licznych i interesujących zabytków architektury, które stanowiłyby ponadprzeciętną atrakcję turystyczną i mogłyby stać się jej swoistym znakiem rozpoznawczym.

Tab.23. Wykaz oznakowanych szlaków rowerowych

l.p.	kolor szlaku	nazwa	przebieg	długość [km]
1.	czerwony	„Szlak Templariuszy i Joannitów”	Namyślin – Chwarszczany – Dargomyśl – Dębno – Mostno – Więclaw – Barnówko – Dolsk – Pszczelnik	41
2.	zielony	„Szlak Humboldta”	Dolsk – Ostrowiec – Dyszno – Warnice	22
3.	żółty	„Śladami Historii”	Dargomyśl – Cychry – Bogusław – Kamień Wielki – Krześnica – Sarbinowo	18
4.	czarny	„Szlak Północny – Łącznikowy”	Różańsko – Dyszno – Krężelin – Warnice	12
5.	czarny	„Szlak Południowy – Łącznikowy”	Dargomyśl – Oborzany – Smolnica – Grzymiradz	14

Źródło: opracowanie własne.

Tab.24. Wykaz oznakowanych szlaków pieszych

l.p.	kolor szlaku	nazwa	przebieg	długość [km]
1.	czerwony	„Wokół Dębna”	Dargomyśl – jezioro Doszatyń – most na rzece Myśli (DK 23) – wzdłuż rzeki Myśla – leśniczówka Mostno – Mostno – Łazy – Barnówko – stacja kolejowa Dyszno – staw Kukadło – Grzymiradz – Choszczówko – Smolnica	25
2.	niebieski	„Historii zabytków”	Sarbinowo – Chwarszczany – Gudzisz – Dargomyśl – Oborzany – Dębno – Oborzany – Hajnówka – Smolnica – jezioro Czaple – jezioro Promień – Warnice	30
3.	żółty	„Nad rzeką Kosą”	stacja kolejowa Dębno – jezioro Lipowo – wzdłuż rzeki Kosy – stacja kolejowa Barnówko – jezioro Barnówko – jezioro Barnówko II – jezioro Barnówko III – Ostrowiec – jezioro Ostrowieckie – stacja kolejowa Rościn Krajeński	25
4.	zielony	„Szlak lasów i jezior”	jezioro Wielkie – jezioro Dzikie – stawy w dolinie Ścieniawicy – jezioro Postne – leśniczówka Borne – Dolsk – jezioro Dolskie – jezioro Zielin – pomnik lotników litewskich – przystanek autobusowy Pszczelnik	25
5.	czarny	„Rezerwatów i pomników przyrody”	Warnice – Krężelin – Dyszno – jezioro Ostrowieckie – Ostrowiec – Dolsk	18

Źródło: opracowanie własne.

Szlak kajakowy wyznaczony na rzece Myśli należy do grupy tras o podwyższonym poziomie trudności, co wynika z występujących w dużej ilości przeszkód stałych oraz znacznych wahań wody w cyklu rocznym. Rozpoczyna się w Lipianach przy plaży miejskiej, a kończy wraz ujściem rzeki do Odry w okolicy Porzecza. Długość szlaku na terenie gminy to 33 km, co stanowi prawie połowę całej trasy.

Wzrost mobilności pociąga za sobą powstawanie nowych obiektów noclegowych. Na terenie gminy funkcjonują hotele, kwatery oraz domy gościnne m.in.: hotel „Panorama” (Dębno), ośrodek wypoczynkowo-konferencyjny „Ranczo Radzicz” (Różańsko), pensjonat „W sam las” (Barnówko), kwatery „Domek na Plaży” (Dębno). W sezonie czynne jest także szkolne schronisko młodzieżowe w Dębnie. Natomiast na terenach wiejskich rozwija się agroturystyka, a właściciele, w celu podniesienia atrakcyjności swoich obiektów, oprócz noclegów oferują różne atrakcyjne formy spędzania czasu.

Mała liczba miejsc noclegowych oraz niewielkie zróżnicowanie kategorii i rodzajów obiektów, a także brak hoteli o wyższym standardzie czyni ofertę gminy niepełną. Należy się przy tym spodziewać, że w miarę wzrostu ruchu turystycznego oferta będzie bardziej zróżnicowana i dopasowana do potrzeb klientów.

4.7. Ochrona zdrowia

Na system opieki zdrowotnej w gminie Dębno składają się: szpital, przychodnie i prywatne praktyki lekarskie oraz apteki.

Szpital w Dębnie jest jednostką organizacyjną Rady Powiatu Myśliborskiego i posiada osobowość prawną (spółka z o.o.). W szpitalu każdego roku hospitalizowanych jest średnio 5500 pacjentów na 153 łóżkach. Obiekt dysponuje izbą przyjęć oraz następującymi oddziałami: chirurgii ogólnej, położniczo-ginekologiczny, dziecięcy, wewnętrzny, neonatologiczny, zakład opiekuńczo-leczniczy i rehabilitacja. Proces leczenia wspierany jest przez przyszpitalne poradnie specjalistyczne: chirurgiczną, gastroenterologiczną i położniczo-ginekologiczną oraz pracownie: endoskopii, badań wysiłkowych oraz diagnostyki obrazowej.

Dostęp do podstawowej opieki medycznej zapewniają przychodnie, będące zakładami opieki zdrowotnej lecznictwa otwartego, które nie mają charakteru placówek publicznych. Przychodnie funkcjonują na terenie miasta Dębno. Ponadto w Różańsku i Warnicach czynne są wiejskie ośrodki zdrowia działające jako filie.

Na rynku sprzedaży leków działają apteki zlokalizowane na terenie miasta, które oprócz określonych stałych godzin otwarcia, pełnią dyżury nocne oraz świąteczne według harmonogramu i w tym czasie są zobowiązane do udzielenia świadczenia po uprzednim wezwaniu telefonicznym.

Prognozy demograficzne zakładają wydłużanie średniej długości trwania życia oraz powolne starzenie się społeczeństwa wskutek wzrostu liczebności grupy w wieku poprodukcyjnym. W związku z powyższym należy przypuszczać, że w kolejnych latach zainteresowanie usługami medycznymi, a także farmaceutycznymi będzie się zwiększać. Z tego samego względu konieczny jest rozwój zakładów opieki społecznej, oferujących możliwość dziennego lub dobowego pobytu osobom starszym i niesprawnym ruchowo lub psychicznie.

4.8. Opieka społeczna

Głównym podmiotem odpowiedzialnym za realizację polityki społecznej jest Ośrodek Pomocy Społecznej w Dębnie, w którego kompetencji leżą zadania własne z zakresu pomocy społecznej o charakterze obowiązkowym i fakultatywnym, zadania zlecone z zakresu administracji rządowej realizowane przez gminę, a także zadania w zakresie pomocy społecznej prowadzonej przez osoby fizyczne i prawne, organizacje społeczne, związki zawodowe i ruchy samopomocowe.

Ponadto w Dębnie działa Regionalna Placówka Opiekuńczo-Terapeutyczna, a także warsztat terapii zajęciowej dla osób niepełnosprawnych. Gmina nie posiada własnego domu pomocy społecznej, ale kieruje podopiecznych do placówek w innych gminach (np. w Kostrzynie nad Odrą) i opłaca lub partycypuje w kosztach ich utrzymania. Uzupełnieniem działalności w zakresie opieki społecznej są organizacje pozarządowe, które aktywnie włączają się do niesienia pomocy potrzebującym.

4.9. Gospodarka

4.9.1. Rolnicza przestrzeń produkcyjna

Ogólna powierzchnia gruntów rolnych w gminie Dębno wynosi 11678 ha. Ponad jedna trzecia tego arealu (35,9%) zajęta jest przez grunty podlegające ochronie. Wskaźnik ten przewyższa udział gruntów chronionych zarówno w warunkach województwa zachodniopomorskiego, jak również całego kraju. Na terenie gminy Dębno dominującymi gruntami są użytki RIVa i RIIIb, które stanowią odpowiednio 23,4% i 23,2% udziału w powierzchni wszystkich gruntów rolnych.

Na grunty rolne chronione na terenie gminy składają się następujące kategorie: łąki klas ŁII (0,002% powierzchni całkowitej gruntów rolnych) i ŁIII (0,15%), pastwiska klas PsII (0,007%) i PsIII (0,75%) oraz grunty orne klas RII (0,24%), RIIIa (11,54%) i RIIIb (23,2%). Natomiast bez względu na rodzaj użytku, grunty najwyższej, I klasy bonitacyjnej nie występują wcale.

Użytki rolne zajmują 40% powierzchni całkowitej gminy. Spośród nich największą część, bo przeszło 4/5 stanowią grunty orne, zaś co ósmy hektar przypada na łąki i pastwiska. Natomiast w strukturze własności terenów rolniczych ponad 2/3 gruntów należy do osób fizycznych, zaś w rękach Skarbu Państwa znajduje się ok. 16,5% powierzchni.

O charakterze rolnictwa w latach 1945-90 w dużym stopniu decydowały zakładane w Polsce Państwowe Gospodarstwa Rolne, dysponujące względnie dużymi obszarami. Ten typ gospodarowania był szczególnie powszechny w zachodniej, północnej i północno-wschodniej Polsce, gdzie tzw. PGR-y tworzone głównie z poniemieckich majątków ziemskich. Funkcje, jakie pełniły, nie ograniczały się tylko do gospodarowania na roli, ale również do szeroko pojętego organizowania życia społeczności pracowników i ich rodzin. Nieefektywne zarządzanie w okresie przed 1991 r. stało się podstawową przyczyną niskiej konkurencyjności, doprowadzając ostatecznie do upadku ówczesnej polityki rolnej i w efekcie do zaprzestania działalności gospodarstw w tej formie.

Największa koncentracja terenów wykorzystywanych rolniczo znajduje się w południowej części gminy, w rejonie miejscowości: Bogusław, Cychry, Krześnica i Sarbinowo. Sprzyjają temu korzystne warunki przyrodnicze, zwłaszcza dominujące gleby kompleksu 4 przydatności rolnej. Jakość tych gruntów jest dobra, choć poziom plonów zależy od właściwej agrotechniki i od stopnia kultury rolnej. Znaczne obszary rolne rozciągają się także od w kierunku północno-zachodnim od Dębna i Dargomyśla. Tamtejsze gleby zaliczane są do 2 kompleksu przydatności rolnej.

Tab.25. Struktura rodzajowa gruntów rolnych [stan na 09.03.2015]

stat us grun tów w	użytek	klasa	powierzchnia [ha]	udział w powierzchni ogólnej gruntów rolnych [%]	powierzchnia [ha]	udział w powierzchni ogólnej gruntów rolnych [%]
grunty rolne chroni one	łąki	ŁII	0,2400	0,002	4196,4467	35,93
		ŁIII	17,7393	0,152		
	pastwiska	PsII	0,8489	0,007		
		PsIII	91,4979	0,784		
	grunty orne	RII	28,4795	0,244		
		RIIIa	1348,2568	11,545		
	RIIIb	2709,3843	23,201			
grunty rolne niechr	łąki	ŁIV	644,9330	5,523	7481,6462	64,07
		ŁV	233,5193	2,000		
		ŁVI	117,6822	1,008		

oni e	pastwiska	PsIV	231,3021	1,981	
		PsV	107,6349	0,922	
		PsVI	43,5337	0,373	
	grunty orne	RIVa	2729,4369	23,372	
		RIVb	1351,9025	11,576	
		RV	1536,5813	13,158	
		RVI	485,1203	4,154	
SUMA		11678,0929	100,00	11678,0929	100,00

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Starostwa Powiatowego w Myśliborzu.

Na terenie miasta przestrzeń upraw jest ograniczona. Niesprzyjające warunki antropogeniczne oraz ogólny wzrost wartości gruntów powodują, że grunty rolne stopniowo przeznaczane są na inne cele. Postępująca urbanizacja sprawia, że tereny upraw kurczą się, ustępując miejsca innym funkcjom, głównie mieszkalnictwu jednorodzinemu. Obecnie tereny rolne występują głównie w zachodniej części miasta. Najbardziej intensywną formą rolniczego wykorzystania ziemi na obszarze miasta są ogródki działkowe, rozlokowane w południowej części miasta w rejonie ulic Kostrzyńskiej, Włociańskiej oraz Dargomyskiej.

4.9.2. Leśna przestrzeń produkcyjna

Gmina Dębno znajduje się w zasięgu 3 nadleśnictw podległych Regionalnej Dyrekcji Lasów Państwowych w Szczecinie. Wszystkie nadleśnictwa składają się wyłącznie z jednego obrębu leśnego, a ich zasięg terytorialny określa Zarządzenie Nr 86 Dyrektora Generalnego Lasów Państwowych z dnia 29 grudnia 2014 r. w sprawie określenia zasięgu terytorialnego nadleśnictw nadzorowanych przez Regionalną Dyrekcję Lasów Państwowych w Szczecinie. Największa część gminy podlega Nadleśnictwu Dębno, tereny na północ od linii Dolsk – Ostrowiec – Warnice podlegają Nadleśnictwu Różańsko, a niewielki obszar znajduje się pod kontrolą Nadleśnictwa Mieszkowice.

Całkowita powierzchnia Nadleśnictwa Dębno wynosi 455,06 km². Obszar nadleśnictwa znajduje się pod wpływem klimatu polarno-morskiego, charakteryzującego się łagodnymi temperaturami i wilgotnym powietrzem, korzystnymi dla rozwoju roślinności drzewiastej. Wśród gleb przeważają gleby rdzawe (50,8% powierzchni nadleśnictwa) i bielcowe (39,2%). Środowisko odznacza się dość dużą retencją wodną. Spośród najważniejszych istniejących cieków należy wskazać rzeki Warta, Myśla, Kosa, Kurzyca, Sienica, Ścieniawica oraz kanały Dar i Dyszno, natomiast wody stojące są reprezentowane przede wszystkim przez jeziora: Czaple, Promień, Postne, Lipowo, Czarne oraz kilka mniejszych zbiorników wykorzystywanych najczęściej jako stawy hodowlane.

Tab.26. Zasięg terytorialny poszczególnych nadleśnictw

nadleśnictwo	powierzchnia na podstawie obliczeń geometrycznych [km ²]	udział w powierzchni gminy [%]	obręb ewidencyjny
Dębno	229,12	71,4	w całości: miasto Dębno, Bogusław, Barnówko, Cychry, Dargomyśl, Mostno, Młyniska, Krześnica, Oborzany, Sarbinowo i Suchlica; w części: Dolsk, Dyszno, Grzymiradz, Ostrowiec i Smolnica
Różańsko	82,43	26,7	w całości: Różańsko i Krężelin;

			w części: Dolsk, Dyszno, Grzymiradz, Ostrowiec i Warnice
Mieszkowice	9,2	2,9	w części: Smolnica i Warnice

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych nadleśnictw: Dębno, Różańsko oraz Mieszkowice.

Całkowita powierzchnia Nadleśnictwa Różańsko wynosi 365,74 km². Pod względem ukształtowania powierzchni Nadleśnictwo Różańsko należy do obszarów nizin, a rzeźba ma charakter średnio urozmaicony. Północna część położona w granicach Pojezierza Myśliborskiego, charakteryzuje się występowaniem form glacialnych, w szczególności moren i jezior polodowcowych. Natomiast południe znajduje się na Równinie Gorzowskiej, stanowiącej sandr polodowcowy. Najbardziej urozmaicony jest obszar Leśnictwa Chłopowo, gdzie względne różnice wysokości dochodzą do 70 m, a najwyższym punktem jest wzniesienie morenowe „Długogóra” (114,6 m n.p.m.). Najniżej położone są fragmenty lasu w rejonie jezior Ostrowieckiego i Dolskiego (45 m n.p.m.). Głównym typem gleb są gleby rdzawe (66% powierzchni nadleśnictwa), a uzupełnienie stanowią gleby płowe (7%), bielcowe (5%) oraz brunatne (4%). Obszar nadleśnictwa jest terenem dość obficie zaopatrzonego w wodę. Sieć rzeczna tworzą rzeka Myśla wraz z dopływami. Jedynie wschodnie krańce są odwadniane przez rzekę Marwicę należącą do zlewni rzeki Warta. Ponadto występuje szereg jezior pochodzenia polodowcowego. Istotnym elementem retencji są torfowiska, które zajmują 7,8% powierzchni nadleśnictwa.

Całkowita powierzchnia Nadleśnictwa Mieszkowice wynosi 560,82 km². Obszar nadleśnictwa obejmuje jedynie ok. 3% powierzchni gminy Dębno z czego lesistość wynosi jedynie 0,1%, dlatego występujące lasy nie stanowią istotnej powierzchni leśnej przestrzeni produkcyjnej gminy.

Struktura lasów ze względu na pełnione funkcje różni się w poszczególnych nadleśnictwach. Dominującą formą w granicach Nadleśnictwa Dębno są lasy ochronne, które stanowią ponad 3/4 wszystkich lasów. Lasy gospodarcze zajmują niemal 24% powierzchni. Natomiast powierzchnia rezerwatu jest niewielka i jej udział wynosi jedynie 0,04%. Z kolei w Nadleśnictwie Różańsko większą część zajmują lasy gospodarcze (56%). Lasy ochronne występują na 42,2% powierzchni. Natomiast udział rezerwatów w powierzchni lasów wynosi 1,8%. W Nadleśnictwie Mieszkowice powierzchnia lasów ochronnych oraz lasów gospodarczych jest podobna i rozkłada się niemal po połowie. Udział rezerwatów w powierzchni ogólnej, podobnie jak w przypadku Nadleśnictwa Dębno, jest znikomy i wynosi 0,1%. W ujęciu generalnym powierzchnia lasów w Nadleśnictwie Dębno i Mieszkowice jest niemal identyczna i wynosi odpowiednio 21266,5 i 21242,8 ha. Znacznie mniejszą powierzchnię w zarządzie posiada nadleśnictwo Różańsko – 13721,9 ha.

Tab.27. Struktura funkcjonalna lasów wg nadleśnictw*

nadleśnictwo	rezerwaty		lasy ochronne		lasy gospodarcze		suma	
	pow. [ha]	udział [%]	pow. [ha]	udział [%]	pow. [ha]	udział [%]	pow. [ha]	udział [%]
Dębno	8,82	0,1	16197,15	76,2	5060,53	23,7	21266,50	100,0
Różańsko	243,54	1,8	5790,65	42,2	7687,73	56,0	13721,92	100,0
Mieszkowice	8,69	0,1	11189,39	52,6	10044,72	47,3	21242,80	100,0
SUMA	261,05	0,5	33177,19	59,0	22792,98	40,5	56231,22	100,0

*bez powierzchni gruntów nieleśnych służących gospodarce leśnej

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych nadleśnictw: Dębno, Róžańsko oraz Mieszkowice.

Tab.28. Struktura własnościowa lasów wg nadleśnictw

nadleśnictwo	pow. gminy Dębno [km ²]*	lasy stanowiące własność Skarbu Państwa [ha]			lasy stanowiące własność prywatną [ha]			suma (5+8)	lesistość (1/9)
		w zarządzie LP	inne	razem	osoby fizyczne	inne	razem		
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Dębno	229,12	11114,7	19,3	11134	36,9	2,3	39,3	11173,3	49%
Róžańsko	82,43	5120,0	–	5120	29,6	2,2	31,8	5151,8	63%
Mieszkowice	9,20	123,3	5,5	128,8	–	–	–	128,8	0,1%
SUMA	320,75	16358,0	24,8	16382,8	66,5	4,5	71,1	16453,9	51%

*powierzchnia na podstawie obliczeń geometrycznych

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych nadleśnictw: Dębno, Róžańsko oraz Mieszkowice.

Lasy na terenie gminy Dębno, w tym inne grunty nieleśne służące gospodarce leśnej, zajmują łączną powierzchnię 16453,9 ha. W strukturze własnościowej zdecydowanie dominują lasy państwowe, których powierzchnia wynosi 16382,8 ha. Lasy będące własnością prywatną zajmują jedynie 71,1 ha, co stanowi 0,4% powierzchni wszystkich lasów.

Średnia lesistość całej gminy Dębno wynosi 51% i o 1/3 przewyższa średnią dla województwa zachodniopomorskiego. Lesistość gminy w granicach poszczególnych nadleśnictw jest zróżnicowana i wynosi 49% dla Nadleśnictwa Dębno, 63% dla Nadleśnictwa Róžańsko (wynika to przede wszystkim z większego zalesienia północnej części gminy) oraz zaledwie 0,1% dla Nadleśnictwa Mieszkowice (ze względu na niewielką powierzchnię nadleśnictwa w gminie wartość tę należy uznać za nieistotną).

Do największych zagrożeń dla drzewostanów w granicach gminy Dębno zaliczają się huraganowe wiatry, intensywne opady śniegu, okresowe susze, przymrozki wiosenne oraz pożary. Nie odnotowuje się natomiast negatywnego wpływu wynikającego ze zjawiska urbanizacji, funkcjonowania infrastruktury technicznej (w szczególności związanej z wydobywaniem ropy naftowej i gazu ziemnego) oraz z niewłaściwej gospodarki odpadami. Zagrożenie powodowane przez infrastrukturę komunikacyjną polega na powstaniu barier ekologicznych, utrudniających migracje fauny.

Stan leśnej przestrzeni produkcyjnej na terenie gminy należy uznać za dobry. Gospodarka leśna jest prowadzona w sposób efektywny poprzez działania kształtujące zróżnicowaną i bogatą strukturę gatunkowo-wiekową lasu z uwzględnieniem trwałego zachowania zasobów biologicznych oraz wysokiej produktywności. Zapewnienie ekologicznie zrównoważonego lasu i jego wielofunkcyjnej roli uwzględniono w planowaniu we wszystkich dziedzinach gospodarki leśnej.

4.9.3. Rybactwo

Działalność rybacka obejmuje przede wszystkim tereny sztucznych zbiorników wodnych, zlokalizowanych w dolinie rzeki Myśli. Największa koncentracja stawów hodowlanych znajduje się w rejonie Barnówka oraz osady Prusiec. Ponadto sztuczne zbiorniki powstały na Ścieniawicy (Łąkomiance), przy granicy z gminą Witnica, w wyniku jej przegrodzenia gołblami.

4.9.4. Przemysł i budownictwo

Zgodnie z klasyfikacją rodzajową gruntów całkowita powierzchnia terenów zainwestowanych w kierunku przemysłowym w gminie Dębno wynosi 63,5 ha, co stanowi 0,2% powierzchni gminy. Obszary przemysłowe koncentrują się głównie we wschodniej części miasta Dębna, w rejonie linii kolejowej (po obu jej stronach), a także w rejonie ulic Jagiełły i Królowej Jadwigi oraz Rzemieśniczej i Kostrzyńskiej w południowej części miasta. Natomiast na obszarach wiejskich największe obszary o funkcjach przemysłowych występują w rejonie Różańska, Barnówka, Buszewa, Mostna i Cychr.

Dębno, obok Barlinka i Myśliborza, stanowi istotny ośrodek przemysłowy w powiecie myśliborskim. Rozwój tego sektora nastąpił wraz z doprowadzeniem linii kolejowej w 1882 r., która połączyła miasto z Kostrzynem nad Odrą, Myśliborzem oraz Stargardem, co przyczyniło się do ożywienia gospodarczego. Mimo, że Dębno przełomu XIX i XX w. nie miało charakteru typowo przemysłowego, powstanie nowych zakładów produkcyjnych w znaczny sposób przyczyniło się do wzrostu zamożności miasta i zmian w strukturze sektorowej lokalnej gospodarki.

Odkryte w 2 połowie XX w. w granicach gminy złoża ropy naftowej i gazu ziemnego spowodowały rozwój przemysłu wydobywczego, który stał się bardzo istotną gałęzią lokalnej gospodarki. Podmiotem odpowiedzialnym za eksploatację, w tym za obiekty infrastrukturalne związane z wydobyciem kopalin jest Polskie Górnictwo Naftowe i Gazownictwo S.A. Odkrycie złóż ropy naftowej i gazu otworzyło nowy rozdział w rozwoju dębieńskiego przemysłu. Znacząco wzrosły dochody budżetu gminy z tytułu płaconych podatków oraz powstały podmioty kooperujące z PGNiG S.A.

Na terenie gminy Dębno działają przede wszystkim zakłady przemysłowe, które należą do grupy małych i średnich przedsiębiorstw, często o charakterze firm rodzinnych. Zgodnie z klasyfikacją PKD 2007 w 2015 r. na terenie gminy zarejestrowanych było 607 podmiotów produkcyjnych, spośród których największą liczbę przypisano do przetwórstwa przemysłowego – 322 firmy. W budownictwie działały 264 podmioty. Natomiast w pozostałych gałęziach łącznie funkcjonowało 21 firm.

Tab.29. Podmioty produkcyjne wpisane do rejestru REGON wg klasyfikacji PKD 2007 w 2015 r. [stan na 31.12]

sekcja	liczba	%
górnictwo i wydobywanie (B)	5	0,8
przetwórstwo przemysłowe (C)	322	53,0
wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych (D)	5	0,8
dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami oraz działalność związana z rekultywacją (E)	11	1,8
budownictwo (F)	264	43,5
RAZEM	607	100,0

źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

4.9.5. Usługi

W gminie Dębno koncentracja usług w naturalny sposób skupia się w mieście, przyjmując formę towarzyszącą w budynkach mieszkaniowych bądź jako osobne obiekty

lub zespoły usługowe. Ulice Mickiewicza i Armii Krajowej wraz z Placem Konstytucji 3 Maja stanowią obszar dominacji funkcji usługowych, gdzie rosnący popyt prowadzi do zwiększania liczby oraz dalszego różnicowania podmiotów usługowych. Tereny wzdłuż dróg wylotowych z miasta oraz ważnych szlaków o znaczeniu regionalnym i krajowym na terenie gminy sprzyjają rozwojowi usług obsługi ruchu komunikacyjnego oraz większych obiektów branżowych. Na terenach wiejskich oraz na osiedlach zlokalizowanych w pewnej odległości od centrum miasta, główną rolę pełnią obiekty usługowe o podstawowym znaczeniu i lokalnym zakresie oddziaływania.

Profil działalności usługowej jest typowy dla miasta jako ośrodka o charakterze lokalnym. Przestrzenne oddziaływanie usług skoncentrowanych w mieście obejmuje w głównej mierze tereny wiejskie gminy Dębno, a jedynie w mniejszym stopniu teren gmin sąsiednich. Dostęp do usług na przestrzeni ostatniego ćwierćwiecza poprawił się radykalnie. Przyczyniły się do tego przede wszystkim: wzrost liczby podmiotów gospodarczych, większa konkurencyjność na rynku oraz zwiększone wymagania klientów. Usługi stanowią główne miejsce zatrudnienia mieszkańców miasta i gminy.

W 2015 r. w gminie Dębno zarejestrowanych było 1669 podmiotów gospodarczych prowadzących szeroko pojętą działalność usługową. Spośród sekcji określonych w klasyfikacji PKD 2007 najliczniejszą grupę stanowiły: handel hurtowy i detaliczny, naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle (547 podmiotów); działalność związana z obsługą rynku nieruchomości (261) oraz opieka zdrowotna i pomoc społeczna (170), które łącznie stanowiły przeszło 58% wszystkich firm zaliczonych do sektora III.

Tab.30. Podmioty usługowe wpisane do rejestru REGON wg klasyfikacji PKD 2007 w 2015 r. [stan na 31.12.]

sekcja	liczba	%
handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle (G)	547	32,8
transport i gospodarka magazynowa (H)	123	7,4
działalność związana z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi (I)	51	3,1
informacja i komunikacja (J)	19	1,1
działalność finansowa i ubezpieczeniowa (K)	53	3,2
działalność związana z obsługą rynku nieruchomości (L)	261	15,6
działalność profesjonalna, naukowa i techniczna (M)	122	7,3
działalność w zakresie usług administrowania i działalność wspierająca (N)	62	3,7
administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne (O)	10	0,6
edukacja (P)	65	3,9
opieka zdrowotna i pomoc społeczna (Q)	170	10,2
działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją (R)	34	2,0
pozostałe	152	9,1
RAZEM	1669	100,0

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

4.10. Bezpieczeństwo publiczne

Poziom zagrożenia przestępczością w gminie Dębno, na tle województwa i kraju, jest średni. Koncentracja przestępstw, w tym o charakterze kryminalnym, obserwowana jest

głównie w obrębie przestrzeni publicznych oraz terenów o relatywnie dużej gęstości zaludnienia. Dotyczy to przede wszystkim centrum miasta Dębna wraz z przyległymi osiedlami mieszkaniowymi. Komisariat Policji w Dębnie podlega Komendzie Powiatowej w Myśliborzu. Obszar gminy jest podzielony na 5 rejonów służbowych, w ramach których służbę pełnią dzielnicowi będący w bezpośrednim kontakcie z mieszkańcami podczas służby obchodowej. W granicach miasta Dębna wyznaczono 3 rejony, pozostałe 2 rejony obejmują odpowiednio południową i północną część gminy.

W zakresie bezpieczeństwa w ruchu drogowym potencjalnie największe zagrożenie występuje w obrębie dróg o dużym natężeniu ruchu oraz prowadzących tranzyt. Dotyczy to w szczególności dróg krajowych i wojewódzkich, a także ulic w obrębie miasta. Mimo to notowane zdarzenia, w szczególności z udziałem ciężko rannych i ofiar śmiertelnych występują w sposób losowy. Zmienna jest sama liczba ofiar śmiertelnych wypadków drogowych, w tym pieszych oraz zatrzymanych nietrzeźwych kierujących

Stopień zagrożenia związanego z pożarami w dużej mierze zależy od okresów pogodowych. Wysoki poziom zagrożenia utrzymuje się podczas letnich okresów suszy i wynika z występowania znacznych powierzchni leśnych. Realnym zagrożeniem dla mienia i środowiska są pożary traw podpalanych umyślnie. W okresie zimowym zwiększona ilość pożarów powstaje z powodu nieszczelnych przewodów kominowych oraz wad instalacji i urządzeń elektrycznych.

Zagrożenia miejscowe związane są ze zjawiskami pogodowymi, występującymi z różnym nasileniem w różnych latach, należą do nich: silne wiatry, opady, w tym gradobicia oraz lokalny przybór wód. Drugą grupą zagrożeń miejscowych są zdarzenia o charakterze antropogenicznym takie jak zdarzenia w transporcie czy wypadki i katastrofy budowlane.

W Dębnie funkcjonuje Jednostka Ratowniczo-Gaśnicza Państwowej Straży Pożarnej podległa Komendzie Powiatowej w Myśliborzu. Ponadto w wielu miejscowościach gminy działa szereg jednostek Ochotniczych Straży Pożarnych.

5. Stan systemów komunikacji i infrastruktury technicznej

5.1. Sieć komunikacji

5.1.1. Drogi kołowe

Gmina Dębno z racji położenia w pobliżu granicy polsko-niemieckiej znajduje się na szlakach prowadzących od przejść granicznych w kierunku innych części kraju. Sieć dróg o różnym szczeblu hierarchii umożliwia komunikację zarówno na obszarze gminy, jak i w ramach regionu. Na sieć dróg gminy Dębno składają się:

- drogi publiczne krajowe
- drogi publiczne wojewódzkie
- drogi publiczne powiatowe
- drogi publiczne gminne,
- drogi wewnętrzne gminne,
- drogi wewnętrzne inne.

Drogi krajowe stanowią podstawowy element sieci drogowej kraju, służący płynnemu przemieszczaniu się w ruchu krajowym i międzynarodowym. Przez gminę Dębno przebiegają dwa szlaki krajowe oznaczone numerami 23 i 31 o łącznej długości 30,4 km. Ze względu na przebieg, natężenie ruchu oraz funkcję tranzytową najważniejszym szlakiem jest droga krajowa nr 23, która stanowi oś komunikacyjną gminy. Szlak o przebiegu południkowym rozpoczyna się w Myśliborzu na skrzyżowaniu z drogą krajową nr 26

(łącząca przejścia graniczne w Krajniku Dolnym oraz drogę ekspresową S3 ze Szczecina do Gorzowa Wlkp.), a kończy się w miejscowości Sarbinowo na skrzyżowaniu z drogą krajową nr 31, przebiegającą wzdłuż granicy z Niemcami. Droga krajowa nr 23 stanowi najszybsze połączenie z północy województwa do przejść granicznych w Kostrzynie nad Odrą i Słubicach. Długość drogi w granicach gminy wynosi 25 km, a na jej trasie zlokalizowane są miejscowości Sulisław, Ostrowiec, Barnówko, Dębno, Cychry, Suchlica oraz Sarbinowo.

Droga krajowa nr 31 relacji Szczecin – Słubice przebiega przez południowy fragment gminy Dębno na odcinku o długości 5,4 km. Trasa ta ma na terenie gminy charakter czysto tranzytowy, a jedynie w rejonie Sarbinowa służy także obsłudze ruchu lokalnego.

Tab.31. Wykaz dróg krajowych

l.p.	numer	przebieg	długość w granicach gminy Dębno [km]
1.	23	Sarbinowo – Dębno – Myślibórz	25,0
2.	31	Słubice – Kostrzyn nad Odrą – Sarbinowo – Chojna – Gryfino – Szczecin	5,4
SUMA			30,4

Źródło: opracowanie własne.

Na przestrzeni lat 2005-15 odnotowano wzrost natężenia ruchu na drogach krajowych, co wynika z prowadzonych Generalnych Pomiarów Ruchu. Wpisuje się to w ogólnokrajowy trend wzrostu liczby pojazdów oraz zmianą zachowań komunikacyjnych.

Wielkości odnotowane na odcinkach pomiarowych w gminie Dębno w odstępach pięcioletnich niemal w każdym przypadku przedstawiają większą liczbę pojazdów, zarówno ogółem jak i ciężarowych. Wyjątek stanowi droga krajowa nr 31 na odcinku Sarbinowo – Boleszkowice, na którym w stosunku do 2005 r. ubyło przeszło 15% pojazdów. Powodem tego spadku było otwarcie w II połowie 2010 r. drogi ekspresowej S3 na odcinku Myślibórz – Szczecin, która w części przejęła ruch tranzytowy z rejonu przejść granicznych w Kostrzynie nad Odrą, Słubicach i Świecku. W związku z tym odnotowano jeszcze większe natężenie na drodze krajowej nr 23, jako najdogodniejszym połączeniu z trasą S3 w kierunku Szczecina.

Tab.32. Średni dobowy ruch na odcinkach pomiarowych dróg krajowych

nr drogi	odcinek pomiarowy w granicach gminy Dębno	liczba pojazdów silnikowych na dobę					
		ogółem			w tym ciężarowe		
		2005	2010	2015	2005	2010	2015
23	Myślibórz – Barnówko	2459	2941	3208	309	358	430
	Barnówko – Dębno	3820	4595	5012	405	439	595
	Dębno (miasto)	6435	7262	8731	360	423	565
	Dębno – Sarbinowo	3603	4700	4732	313	421	518
31	Boleszkowice – Sarbinowo	1410	1190	1855	175	151	182
	Sarbinowo – Kostrzyn nad Odrą	3825	5114	5083	328	736	1008

Źródło: opracowanie własne na podstawie Generalnego Pomiaru Ruchu z lat 2005, 2010 i 2015.

Największe średnie dobowe natężenie ruchu notuje się w granicach miasta Dębno, przez które w 2015 r. przejeżdżało dziennie 9731 pojazdów silnikowych, w tym co 15 pojazd

stanowił samochód ciężarowy. Istotne wielkości odnotowano także w miejscowości Sarbinowo, gdzie łączą się drogi nr 23 i 31. Na podstawie wielkości zmierzonych na odcinku pomiarowym Sarbinowo – Kostrzyn nad Odrą należy przyjąć, że przez wieś przejeżdżało w 2015 r. 5083 pojazdów dziennie.

Ze względu na zwartą zabudowę, brak możliwości separacji ruchu tranzytowego od transportowego oraz wyczerpywanie się przepustowości w godzinach szczytu ruchu lokalnego, konieczne staje się ustalenie nowych przebiegów dróg krajowych w rejonie Dębna i Sarbinowa.

Do dróg wojewódzkich zaliczają się drogi stanowiące połączenia między miastami, mające znaczenie dla województwa, oraz o znaczeniu obronnym niezaliczone do dróg krajowych. Na terenie gminy Dębno biegną cztery szlaki dróg wojewódzkich, których łączna długość wynosi 25,3 km. Ze względu na powiązania międzygminne istotną rolę pełni przede wszystkim droga nr 126, która łączy Dębno z Mieszkowicami oraz przejściem granicznym w Osinowie Dolnym. Z kolei droga nr 130 ma charakter międzywojewódzki, zapewniając dojazd do Gorzowa Wlkp. i północnej części województwa lubuskiego. Mniejsze znaczenie mają drogi nr 127 i 129.

Tab.33. Wykaz dróg wojewódzkich

l.p.	numer	przebieg	długość w granicach gminy Dębno [km]
1.	126	Dębno – Mieszkowice – Osinów Dolny	9,8
2.	127	Dębno – Chwarszczany – Porzecze	7,8
3.	129	Sarbinowo – Dąbroszyn	2,6
4.	130	Barnówko – Gorzów Wlkp.	5,1
SUMA			25,3

Źródło: opracowanie własne.

Tab.34. Średni dobowy ruch na odcinkach pomiarowych dróg wojewódzkich

nr drogi	odcinek pomiarowy w granicach gminy Dębno	liczba pojazdów silnikowych na dobę					
		ogółem			w tym ciężarowe		
		2005	2010	2015	2005	2010	2015
126	Mieszkowice – Dębno	1269	1489	1629	53	61	60
127	Chwarszczany – Dębno	755	1398	1831	57	17	36
129	Sarbinowo – Dąbroszyn	24	29	30	–	–	–
130	Barnówko – Tarnów	1920	2473	2547	123	131	135

Źródło: opracowanie własne na podstawie *Generalnego Pomiaru Ruchu (2005 r., 2010 r. i 2015 r.)*.

Pomiary ruchu wykonywane na drogach wojewódzkich w Polsce również wskazują na wzrost natężenia ruchu. Na terenie gminy Dębno średniodobowe wielkości ruchu pojazdów w latach 2005-15 w każdym przypadku są większe względem poprzedniego pomiaru. Największe natężenie w 2015 r. odnotowano na drodze wojewódzkiej nr 130 – 2547 pojazdów na dobę. Ruch na drogach nr 126 i 127 nie przekraczał 2000 pojazdów na dobę, zaś na drodze nr 129 był znikomy i wyniósł zaledwie 30 pojazdów.

Drogi powiatowe zapewniają połączenia miast będących siedzibami powiatów z siedzibami gmin i siedzib gmin między sobą. Przez gminę Dębno przebiega 16 szlaków powiatowych o łącznej długości niemal 110 km, które zapewniają połączenie między miejscowościami w gminie oraz z gminami sąsiednimi.

Tab.35. Wykaz dróg powiatowych

l.p.	numer	przebieg	długość w granicach gminy Dębno [km]
1.	2125 Z	Dalsze – Mystki – PKP Ściechów	1,8
2.	2126 Z	Chłopowo – Róžańsko	3,5
3.	2127 Z	Barnówko – Dolsk – Staw	9,9
4.	1384 Z	granica gminy – Warnice – Smolnica	6,6
5.	2128 Z	PKP Barnówko – Więclaw – Mostno	3,7
6.	1409 Z	granica gminy – Warnice	2,0
7.	2129 Z	Krężelin – Dyszno – Ostrowiec	8,9
8.	2130 Z	Dyszno – Róžańsko	7,8
9.	1418 Z	granica gminy – Grzymiradz – Dębno	10,6
10.	2132 Z	Dębno – Mostno	4,8
11.	2134 Z	Dębno – Mosina – Witnica	6,0
12.	2135 Z	Dębno – Cychry – Dąbroszyn	12,5
13.	2136 Z	Boleszkowice – Dębno	3,8
14.	2139 Z	Dargomyśl – Cychry – Kamień Mały	10,2
15.	2140 Z	Sarbinowo – Kamień Wielki – Mościczki	5,2
16.	2146 Z	Warnice – Róžańsko – Dolsk	12,3
SUMA			109,6

Źródło: opracowanie własne.

Uzupełnieniem układu drogowego są drogi gminne służące lokalnym potrzebom, w tym zapewniające bezpośrednią obsługę nieruchomości. Zgodnie z ewidencją na koniec 2015 r. ich całkowita długość wynosiła 119,4 km. Na terenach wiejskich długość dróg gminnych o charakterze publicznym to niemal 77 km. Dopelnieniem układu drogowego na terenach wiejskich są liczne drogi wewnętrzne.

W granicach administracyjnych miasta wyznaczono 103 ulice o łącznej długości 42,5 km, z czego 73 ulice o łącznej długości 33,95 km posiadają status dróg publicznych. Długość pozostałych 30 ulic stanowiących drogi wewnętrzne to 8,55 km.

Głównym węzłem drogowym gminy jest miasto Dębno, charakteryzujące się bardzo dobrą dostępnością komunikacyjną ze wszystkich kierunków gminy. Oś miasta stanowi droga krajowa nr 23, która przebiega po śladzie ulic Myśluborskiej, Mickiewicza, Armii Krajowej oraz Kostrzyńskiej. Istotne znaczenie w obsłudze ruchu mają ulice w ciągach dróg wojewódzkich i powiatowych, do których należą: Dargomyska, Kosynierów, Chojeńska, Gorzowska i Zielona. Ponadto charakter węzłowy posiada wieś Sarbinowo leżąca na skrzyżowaniu dróg nr 23, 31 i 129, a także wieś Barnówko, gdzie zbiegają się drogi nr 23 i 130. Pozostałe miejscowości znajdujące się na istniejących szlakach nie mają istotnego charakteru węzłowego w układzie drogowym gminy.

Dynamiczny rozwój motoryzacji w ciągu ostatnich kilkunastu lat spowodował wzrost natężenia ruchu na drogach. W mieście i gminie Dębno dodatkowo wpływ na to zjawisko ma bliskość granicy. Drogi na terenie gminy obsługują zarówno ruch tranzytowy jak i lokalny. Staje się to przyczyną obniżenia płynności i bezpieczeństwa ruchu, szczególnie na terenach zabudowanych. Dlatego występuje stała potrzeba modernizacji istniejących, a także budowy nowych dróg. Ważnym zadaniem jest separacja ruchu tranzytowego, szczególnie pojazdów ciężarowych, od ruchu lokalnego.

Tab.36. Wykaz publicznych dróg gminnych na terenach wiejskich [stan na 31.12.2015]

lp.	oznaczenie	przebieg	długość [km]
1.	760003 Z	Cychry – Dargomyśl – Sitno	2,86
2.	760005 Z	Chwarszczany – Krześnica	4,54
3.	760007 Z	Sarbinowo – Szumiłowo	1,29
4.	770001 Z	granica gminy – Warnice	1,63
5.	770002 Z	granica gminy – Warnice – granica gminy	0,96
6.	770003 Z	Warnice – Smolnica – Grzymiradz	6,21
7.	770004 Z	Warnice – Dyszno	4,24
8.	770005 Z	Chłopowo – Dyszno	4,66
9.	770006 Z	Pniów – Różańsko	4,60
10.	770007 Z	Rościn – Różańsko	3,56
11.	770008 Z	Różańsko – Turze	7,00
12.	770009 Z	Pszczelnik – Różańsko – granica gminy	2,19
13.	770010 Z	Różańsko – droga krajowa nr 23	1,46
14.	770011 Z	droga krajowa nr 23 – Sulisław	0,85
15.	770012 Z	Dolsk – Brzeżno	1,82
16.	770013 Z	Dolsk – Łąkomin	1,75
17.	770014 Z	Barnówko – Więclaw	3,07
18.	770015 Z	Wysoka – Hajnówka – Wilkowo	3,65
19.	770016 Z	Smolnica – Oborzany	5,80
20.	770017 Z	Dargomyśl – Grzymiradz	7,14
21.	770018 Z	droga krajowa nr 23 – Bogusław	5,87
22.	770019 Z	Sarbinowo – Młyniska	1,73
SUMA			76,86

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych UM Dębno.

Tab.37. Wykaz publicznych dróg gminnych (ulic) na terenie miasta [stan na 31.12.2015]

l.p.	nazwa	numer drogi	l.p.	nazwa	numer drogi
1.	I Armii	775001 Z	38.	Mireckiego	775038 Z
2.	Akacyjowa	775002 Z	39.	Moniuszki	775039 Z
3.	Baczewskiego	775003 Z	40.	Morełowa	775040 Z
4.	Boczna	775004 Z	41.	Nizinna	775041 Z
5.	Bohaterów Września	775005 Z	42.	Ofiar Katynia	775042 Z
6.	Brzozowa	775006 Z	43.	Ogrodowa	775043 Z
7.	Cegielniana	775007 Z	44.	Orla	775044 Z
8.	Chrobrego	775008 Z	45.	Parkowa	775045 Z
9.	Czereśniowa	775009 Z	46.	Piaseczna	775046 Z
10.	Daszyńskiego	775010 Z	47.	Piasta	775047 Z
11.	Demokracji	775011 Z	48.	Piłsudskiego	775048 Z
12.	Droga Zielona	775012 Z	49.	Pługowa	775049 Z
13.	Głowackiego	775013 Z	50.	Pogodna	775050 Z
14.	Grunwaldzka	775014 Z	51.	Poprzeczna	775051 Z
15.	Harcerska	775015 Z	52.	Pułaskiego	775052 Z
16.	Hołdownicza	775016 Z	53.	Raławicka	775053 Z
17.	Jagielły	775017 Z	54.	Rolnicza	775054 Z
18.	Jana Pawła II	775018 Z	55.	Różana	775055 Z
19.	Jaśminowa	775019 Z	56.	Rubinowa	775056 Z
20.	Jeziorna	775020 Z	57.	Siewna	775057 Z

21.	Juranda	775021 Z	58.	Słoneczna	775058 Z
22.	Klonowa	775022 Z	59.	Słowackiego	775059 Z
23.	Kolejowa	775023 Z	60.	Szkolna	775061 Z
24.	Konopnickiej	775024 Z	61.	Tartaczna	775062 Z
25.	Kościuszki	775025 Z	62.	Wesoła	775063 Z
26.	Królowej Jadwigi	775026 Z	63.	Willowa	775064 Z
27.	Krótką	775027 Z	64.	Wiśniowa	775065 Z
28.	Kwiatowa	775028 Z	65.	Witosa	775066 Z
29.	Leśna	775029 Z	66.	Włociańska	775067 Z
30.	Lipowa	775030 Z	67.	Wodna	775068 Z
31.	Łąkowa	775031 Z	68.	Wojska Polskiego	775069 Z
32.	Łokietka	775032 Z	69.	Wspólna	775070 Z
33.	Mała	775033 Z	70.	Zachodnia	775071 Z
34.	Matejki	775034 Z	71.	Zalesie	775060 Z
35.	Mieszka I	775035 Z	72.	Zakręt	775072 Z
36.	Miła	775036 Z	73.	Złota	775073 Z
37.	Miodowa	775037 Z			

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych UM Dębno.

Tab.38. Wykaz wewnętrznych dróg gminnych (ulic) na terenie miasta [stan na 31.12.2015]

I.p.	nazwa ulicy	I.p.	nazwa ulicy	I.p.	nazwa ulicy
1.	Matki Bożej Fatimskiej	11.	Krzywoustego	21.	Spacerowa
2.	Alternatywy	12.	Makowa	22.	Spokojna
3.	Bukowa	13.	Owocowa	23.	Sportowa
4.	Bursztynowa	14.	Perłowa	24.	Srebrna
5.	Chabrowa	15.	Planty	25.	Szara
6.	Diamentowa	16.	Północna	26.	Śmiałego
7.	Górna	17.	Prusiec	27.	Usługowa
8.	Kaliny	18.	Radosna	28.	Waryńskiego
9.	Kazimierza Odnowiciela	19.	Rzemieśnicza	29.	Wiejska
10.	Kazimierza Wielkiego	20.	Setna	30.	Wrzosowa

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych UM Dębno.

5.1.2. Linie kolejowe

Przez teren gminy przebiega jednotorowa linia kolejowa nr 430 z Kostrzyna nad Odrą do Barnówka, dawniej oznaczona jako nr 410 relacji Kostrzyn nad Odrą – Grzmiąca. Na linii odbywa się regularny ruch towarowy, zorganizowany do obsługi ekspedytu kolejowego ropy naftowej i gazu ziemnego „Barnówko” w zakresie wywozu ropy naftowej, gazu ziemnego i siarki. Ekspedyt powstał w 2000 r. wraz z rozpoczęciem eksploatacji przez PGNiG złóż „Barnówko-Mostno-Buszewo” oraz „Różańsko”. Ropa naftowa i kondensat węglowodorowy (gazolina) są transportowane do ekspedytu rurociągami, a płynna siarka dowożona jest specjalnymi cysternami samochodowymi.

Pasażerska komunikacja kolejowa nie funkcjonuje od 1999 r., kiedy zawieszono ruch na odcinku z Kostrzyna nad Odrą do Pyrzyc. Do tego czasu pociągi zatrzymywały się na sześciu przystankach: Krześnica-Sarbinowo, Cychry, Dębno, Barnówko, Dyszno i Różańsko. Obecnie najbliższa stacja węzłowa znajduje się w Kostrzynie nad Odrą. Tory na północ od Barnówka w kierunku Myśliborza do przecięcia z drogą S3 zostały rozebrane.

5.2. Gospodarka wodno-ściekowa

Gospodarka wodno-ściekowa w gminie Dębno jest prowadzona przez Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji sp. z o.o., funkcjonujące jako spółka prawa handlowego ze 100% udziałem gminy Dębno. Do podstawowych zadań w tym zakresie należy utrzymanie i eksploatacja urządzeń związanych z zaopatrzeniem w wodę oraz odprowadzanie ścieków

Na obszarze gminy Dębno funkcjonuje 10 izolowanych od siebie sieci wodociągowych, zaopatrywanych w wodę z 11 ujęć, posiadających łącznie 27 studni głębinowych o różnej wydajności. Każde ujęcie posiada lokalną stację uzdatniania wody. Całkowita długość czynnych przewodów sieci wodociągowej bez przyłączy na koniec 2015 r. wynosiła 193,5 km, z czego na terenie miasta Dębno znajdowało się 55,1 km. Łączna liczba przyłączy wyniosła 3080. Sieć wodociągowa doprowadzona jest do wszystkich miejscowości sołeckich oraz większości pozostałych, dostarczając bieżącą wodę do ponad 98% gospodarstw domowych.

Ponadto, zgodnie z katastrzem wodnym, własne ujęcia wody posiadają:

- Szpital Powiatowy w Dębnie,
- Ośrodek Grupowy „Sulisław” PGNiG S.A.,
- Ośrodek Centralny w Barnówku Kopalni Ropy Naftowej i Gazu Ziarnego w Dębnie,
- Kolejowy Ekspedyt Ropy Naftowej, Gazu Płynnego i Siarki Płynnej w Barnówku,
- Ośrodek usługowy w Barnówku,
- ferma trzody w miejscowości w Cychrach,
- zakładowe ujęcie wody w miejscowości w Cychrach,
- zakładowe ujęcie wody w Dębnie,
- ogródki działkowe w Dębnie,
- stadion miejski w Dębnie.

W 2015 r. wyprodukowano 1137,5 tys. m³ wody, która została dostarczona do odbiorców w ilości 825,4 tys. m³, z czego do gospodarstw domowych i indywidualnych gospodarstw rolniczych 669,1 tys. m³. Straty w produkcji wyniosły 27%.

Odbiór ścieków sanitarnych odbywa się poprzez dwie niezależne od siebie sieci kanalizacji sanitarnej. Łączna długość przewodów bez przyłączy wynosi 107,6 km, z czego 38,4 km znajduje się na terenie miasta. Większość nieczystości odprowadzanych jest do sieci kanalizacyjnej zakończonej oczyszczalnią ścieków w Dębnie. W jej zasięgu znajdują się: Dębno, Cychry, Oborzany, Bogusław, Dargomyśl, Mostno, Więclaw, Barnówko, Ostrowiec, Dolsk, Klepin i Grzymiradz. Zdecydowanie mniejszą długość i zasięg posiada sieć zakończona oczyszczalnią w Różańsku, obsługująca tylko tę miejscowość. Poza zasięgiem sieci kanalizacyjnej znajdują się miejscowości: Dyszno, Krężelin, Młyniska, Sarbinowo, Smolnica, Suchlica, Krześnica oraz Warnice, z których ścieki odprowadzane są poprzez urządzenia indywidualne. W 2015 r. do sieci kanalizacyjnej trafiło 493,4 tys. m³ ścieków, odprowadzonych poprzez 1612 przyłączy.

Kanalizacja deszczowa występuje na obszarach zwartej zabudowy miasta Dębno oraz lokalnie w niektórych miejscowościach, a jej zadaniem jest odprowadzenie wód opadowych i roztopowych z powierzchni utwardzonych, w szczególności dróg i placów.

Tab.39. Charakterystyka elementów sieci wodociągowej w 2015 r. [stan na 31.12]

l.p.	lokalizacja ujęcia wody	studnie głębinowe		sieci wodociągowe obsługiwane miejscowości
		liczba	zasoby eksploatacyjne [m ³ /h]	
1.	Dębno	7	552	miasto Dębno, Dargomyśl, Oborzany
2.	Barnówko	2	26	Barnówko, Więclaw, Łazy, Mostno
3.	Cychry	2	78	Cychry, Bogusław, Suchlica
4.	Dolsk	2	27	Dolsk, Turze, Ostrowiec
5.	Dyszno	2	18	Dyszno, Przylaszczka, Borówno
6.	Grzymiradz	2	35	Grzymiradz, Klepin, Choszczówko
7.	Krzeńnica**	2	57	Krzeńnica, Młyniska, Sarbinowo, Suchlica
8.	Sarbinowo**	2	90	
9.	Smolnica	2	46	Smolnica, Hajnówka
10.	Różańsko	2	18	Różańsko, Piolunek, Grzybno
11.	Warnice	2	40	Warnice, Krężelin

* dane za 2015 r.

** ujęcia wody powiązane jedną siecią

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych PWiK sp. z o.o. w Dębnie i RZGW Szczecin.

5.3. Elektroenergetyka

Gmina Dębno jest zaopatrywana w energię elektryczną ze stacji elektroenergetycznej 110/15 kV GPZ „Dębno” zlokalizowanej w zachodniej części Dębna przy ul. Kosynierów. Zasilanie zapewniają napowietrzne linie elektroenergetyczne wysokiego napięcia 110 kV przebiegające pomiędzy stacjami: GPZ „Bielin”, GPZ „Kostrzyn” i GPZ „Witnica”. Ze stacji GPZ „Dębno” wychodzi 8 napowietrznych linii elektroenergetycznych 15 kV dystrybuujących energię elektryczną na terenie gminy oraz do gminy sąsiednich. Zmianę napięcia ze średniego na niskie umożliwiają istniejące stacje transformatorowe 15/0,4 kV, których liczba wzrasta w miarę uruchamiania nowych terenów pod zabudowę, w szczególności w granicach miasta Dębno. Przez teren gminy Dębno przebiegają odcinki czterech napowietrznych jednotorowych linii elektroenergetycznych wysokiego napięcia 110 kV o charakterze rozdzielczym, zaliczających się do sieci regionalnych:

- GPZ „Dębno” – GPZ „Bielin” (długość na terenie gminy Dębno – 7,7 km),
- GPZ „Dębno” – GPZ „Witnica” (10,1 km),
- GPZ „Dębno” – GPZ „Kostrzyn” (11,6 km),
- GPZ „Witnica” – GPZ „Kostrzyn” (7,0 km).

5.4. Gazyfikacja przewodowa

Gaz do gminy dostarczany jest gazociągiem wysokiego ciśnienia z kierunku Witnicy i Gorzowa Wlkp. przez Polską Spółkę Gazownictwa sp. z o.o. — **Oddział w Poznaniu**. W Dębnie znajduje się stacja redukcyjna I stopnia o wydajności 6000 m³/h zlokalizowana przy ul. Dargomyskiej, oraz trzy stacje redukcyjne II stopnia o wydajności 1500 m³/h każda położone przy ulicach Dargomyskiej, Baczewskiego i Kosynierów. W gminie zgazyfikowane są miejscowości Dębno, Smolnica i Klepin.

Według stanu na dzień 31 października 2016 r. całkowita długość sieci średniego ciśnienia wynosiła 24,41 km, a długość sieci niskiego ciśnienia wynosiła 56,74 km. Do sieci przyłączonych było łącznie 4345 odbiorców, a globalne roczne zużycie gazu wynosi

ok. 3 miliony m³ (zużycie dobowe wynosi ok. 8000 m³).

Rozbudowa i modernizacja sieci gazowej odbywa się w oparciu o zatwierdzony przez operatora plan inwestycyjny, a także wnioski o określenie warunków przyłączenia do sieci składane przez zainteresowane podmioty.

5.5. Ciepłownictwo

Zapotrzebowanie na ciepło w większości jest zaspokajane w sposób zdecentralizowany, z wykorzystaniem kotłów wykorzystujących głównie paliwa stałe oraz gaz sieciowy. Nadal niewielki udział stanowią indywidualne urządzenia wykorzystujące odnawialne źródła energii, w tym pompy ciepła, choć ich udział stale wzrasta i wynika z zastępowania starych urządzeń o niskiej sprawności energetycznej oraz oddawania do użytku nowych budynków. Opłacalność tego typu inwestycji zależy przede wszystkim od braku alternatywy w dostępie do sieciowego paliwa gazowego.

W obrębie miasta Dębno funkcjonuje sieć systemu zdalczego eksploatowana przez Szczecińską Energetykę Ciepłą sp. z o.o. Na jej potrzeby energia ciepła jest wytwarzana w czterech ciepłowniach lokalnych z zainstalowanymi kotłami opalonymi miazgą i gazem o łącznej mocy 18 MW. Łączna długość sieci wynosi ok. 13 km i zaopatruje w ciepło 84 obiekty mieszkaniowe, głównie w obrębie osiedli wielorodzinnej zabudowy mieszkaniowej powstałych w latach 70- i 80-tych XX w. oraz 17 obiektów niemieszkalnych (szkoły, przedszkola, urzędy oraz szpital).

Podłączenie nowych obiektów do sieci wymaga uzgodnienia z jej właścicielem z uwzględnieniem dostępności do sieci oraz aktualnej mocy rezerwowej kotłów. Ponadto rozbudowa istniejących urządzeń i budowa nowych w tym zakresie jest zależna od prognozowanego wzrostu zapotrzebowania na ciepło.

5.6. Dostępność telekomunikacyjna

Do systemu telekomunikacyjnego zaliczają się wszystkie urządzenia prowadzące nadawanie, odbiór lub transmisję informacji, niezależnie od ich rodzaju, za pomocą przewodów, fal radiowych bądź optycznych lub innych środków wykorzystujących energię elektromagnetyczną. Istotnymi elementami zapewniającymi łączność telekomunikacyjną są występujące napowietrzne i kablowe przewody oraz urządzenia telefonii stacjonarnej, światłowody oraz stacje bazowe telefonii komórkowej. Stacje bazowe zamontowane są na samodzielnych konstrukcjach masztowych, a także jako obiekty towarzyszące na innych obiektach budowlanych, w tym dachach budynków. W zakresie telekomunikacji stacjonarnej, dostaw Internetu, telewizji analogowej i cyfrowej oraz radia działają różni operatorzy.

Ponadto obszar gminy znajduje się w zasięgu nadajników telewizyjnych (naziemnej i mobilnej telewizji cyfrowej) i radiowych zlokalizowanych w Kołowie koło Szczecina oraz Jemiołowie w województwie lubuskim, choć każda strefa oddziaływania nie pokrywa z osobna w całości obszaru gminy.

5.7. Gospodarka odpadami

Odbiór odpadów komunalnych w ramach gminnego systemu gromadzenia odpadów jest realizowany przez podmiot wyłoniony w przetargu publicznym. Podmiot ten ma dodatkowo obowiązek zarządzania punktem selektywnej zbiórki odpadów komunalnej (PSZOK), do którego mogą trafiać nieodpłatnie m.in. odpady posegregowane, wielkogabarytowe, niebezpieczne czy budowlano-remontowe.

W 2015 r. na terenie gminy Dębno odebrano z zamieszkałych nieruchomości 5562 ton odpadów komunalnych, w tym 5098 ton stanowiły odpady komunalne zmieszane

(91,7%), 435 ton odpady segregowane (7,8%), a 29 ton odpady wielkogabarytowe (0,5%). W ramach odpadów segregowanych odebrano łącznie: 42 tony papieru, 145 ton tworzyw sztucznych, 223 tony szkła oraz 25 ton innych odpadów.

Odbiór odpadów komunalnych z nieruchomości, na których nie zamieszkują mieszkańcy odbywa się poza systemem gminnym i realizowany jest na podstawie indywidualnych umów właściciela nieruchomości z zarejestrowaną firmą wywozową.

Na terenie gminy Dębno nie znajduje się czynne składowisko odpadów ani zakład przetwarzania odpadów istotny z punktu widzenia prowadzonej przez gminę gospodarki odpadami. Wyprodukowane odpady trafiają do utylizacji do Zakładu Unieszkodliwiania Odpadów Komunalnych w Długoszynie, w powiecie sulęcińskim, w ramach powołanego Celowego Związku Gmin „CZG-12”, którego gmina Dębno jest członkiem. Nieczynnie składowisko, które zostało poddane rekultywacji, znajduje się w Dębnie w rejonie ul. Dargomyskiej.

5.8. Cmentarze

Pochówki zmarłych odbywają się na 15 czynnych cmentarzach komunalnych. Największe z nich zlokalizowane są w Dębnie przy ul. Kościuszki oraz ul. Włociańskiej. Pozostałe znajdują się w Różańsku, Dysznie, Warnicach, Dolsku, Sarbinowie, Krzeńnicy, Cychrach, Bogusławiu, Oborzanych, Grzymiradzu, Smolnicy, Dargomyślu oraz Barnówku.

Cmentarz przy ul. Kościuszki znajduje się w centrum miasta. W jego obrębie brak jest wolnej przestrzeni na prowadzenie nowych pochówków, natomiast dokonuje się pochówków w już istniejących grobach oraz w miejscach grobów zlikwidowanych. Cmentarz przy ul. Włociańskiej zlokalizowano w południowej części miasta po obu stronach drogi. Część wschodnia (na działce nr 31) jest już w większości zagospodarowana. Z kolei część zachodnia (na działce nr 33/1) stanowi zabezpieczenie miejsca na dalsze pochówki. Docelowo obie nieruchomości mają stworzyć funkcjonalną całość poprzez istniejące i planowane inwestycje, w tym dom pogrzebowy, parkingi, przestrzeń handlową oraz infrastrukturę związaną z zaopatrzeniem w wodę i wywóz odpadów.

Zagospodarowane cmentarze na terenach wiejskich cechuje się znacznie mniejszą dynamiką niż w mieście i zależy od liczby ludności zamieszkującej poszczególne miejscowości. Generalnie obecne powierzchnie czynnych cmentarzy zaspokajają potrzeby gminy Dębno w zakresie zapewnienia miejsca do pochówków.

Tab.40. Wykaz czynnych cmentarzy komunalnych

l.p.	miejscowość	położenie	powierzchnia [ha]
1.	Dębno, ul. Kościuszki	dz. nr 896 – obręb 5 Dębno	2,47
2.	Dębno, ul. Włociańska	dz. nr 31, 33/1 – obręb 7 Dębno	5,23
3.	Barnówko	dz. nr 43/1	1,83
4.	Bogusław	dz. nr 27	0,51
5.	Cychry	dz. nr 832	1,29
6.	Dargomyśl	dz. nr 369/1	0,98
7.	Dolsk	dz. nr 428	1,56
8.	Dyszno	dz. nr 199	0,54
9.	Grzymiradz	dz. nr 141	0,55
10.	Krzeńnica	dz. nr 68/1	0,39
11.	Oborzany	dz. nr 342/1	0,30
12.	Różańsko	dz. nr 414	1,23
13.	Sarbinowo	dz. nr 604	0,98
14.	Smolnica	dz. nr 151	2,08

15.	Warnice	dz. nr 237/3, 238	0,50
-----	---------	-------------------	------

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych zarządcy.

6. Inne istotne obiekty infrastruktury technicznej

6.1. Eksploatacja ropy naftowej i gazu ziemnego

Szereg badań i prac poszukiwawczych dotyczących zasobów surowcowych prowadzonych już pod koniec lat 50-tych XX w. w obrębie tzw. bloku Gorzowa Wlkp. pozwoliło wstępnie rozpoznać strukturę geologiczną. Na tej podstawie w dalszym okresie wytypowano obszary, na których zalegają pokłady surowców energetycznych i podjęto dalsze działania w celu szczegółowej oceny poprzez badania sejsmiczne i wiertnicze. W 1973 r. odkryto złoża gazu ziemnego w okolicy miejscowości Cychry, natomiast z początkiem lat 90-tych złoża na północ od Dębna uznane za najzasobniejsze w Polsce. Odkrycie i udokumentowanie złóż ropno-gazowych o cechach i w ilościach uzasadniających przystąpienie do ich wydobycia stało się znaczącym krokiem w rozwoju górnictwa naftowego na Niżu Polskim.

Na granicy województw zachodniopomorskiego i lubuskiego zewidencjonowano obecnie 4 złoża: „Barnówko-Mostno-Buszewo” („BMB”), „Różańsko”, „Cychry” i „Gajewo”, które w całości lub w części znajdują się w granicach gminy Dębno. Dla wszystkich ww. złóż obowiązują ważne koncesje na wydobycie udzielone przez ministra ds. środowiska Polskiemu Górnictwu Naftowemu i Gazownictwu S.A., które prowadzi działalność poprzez powołane w tym celu Kopalnie Ropy Naftowej i Gazu Ziemnego „Dębno” i „Zielin”. Eksploatacja złóż „Różańsko”, „Cychry” i „Barnówko-Mostno-Buszewo” jest prowadzona kolejno od roku 1997, 1998 i 2000. Natomiast rozpoczęcie wydobycia ze złoża „Gajewo” nastąpiło w 2016 r.

Tab.41. Koncesje na eksploatację złóż udzielone PGNiG S.A. [stan na 6.10.2016]

l.p.	złożo	nr koncesji	data wydania	termin ważności	pow. obszaru górniczego	surowce
1.	Różańsko	51/96	07.01.1997	30 lat	5,86 km ²	gaz ziemny
2.	BMB	6/97	04.04.1997	35 lat	33,77 km ²	ropa naftowa, gaz ziemny, siarka
3.	Cychry	19/98	10.11.1998	35 lat	13,24 km ²	gaz ziemny
4.	Gajewo	6/2014	31.12.2014	13 lat	1,82 km ²	ropa naftowa, gaz ziemny

Źródło: opracowanie własne na podstawie wydanych koncesji.

Prace wydobywcze w obrębie złóż „Barnówko-Mostno-Buszewo” oraz „Różańsko” prowadzi Kopalnia Ropy Naftowej i Gazu Ziemnego „Dębno”, pozyskując średnio dziennie około 1 mln m³ gazu ziemnego, 1050 ton ropy naftowej, 65 ton LPG oraz 65 ton siarki płynnej. Gaz ziemny jest przesyłany do elektrociepłowni w Gorzowie Wlkp. oraz elektrociepłowni przy Arctic Paper Kostrzyn S.A. w Kostrzynie nad Odrą. Natomiast ropę naftową odbiera Ekspedyt Kolejowy w Barnówku i kieruje na rynek wewnętrzny oraz rurociąg „Przyjaźń” z przeznaczeniem na eksport. W skład kopalni „Dębno” wchodzi obiekty, które w zdecydowanej większości zlokalizowane są w granicach gminy Dębno:

- Ośrodek Centralny „Barnówko” (OC),
- Ośrodek Grupowy „Buszewo” (OG),

- Ośrodek Grupowy „Sulistaw” (OG),
- Ośrodek Produkcyjny „Cychry” (OP),
- 38 instalacji przyodwiertowych służących wydobyciu (w tym 35 na terenie gminy),
- rurociągi kopalniane łączące odwierty z OG lub OC „Barnówko” i kolektory zbiorcze łączące OG z OC „Barnówko”,
- gazociąg przesyłowy DN250 z OC „Barnówko” do Elektrociepłowni „Gorzów” o długości ok. 47 km (w tym ok. 8 km na terenie gminy).

Ośrodek Centralny „Barnówko” to główny kompleks Kopalni Ropy Naftowej i Gazu Ziarnego „Dębno”, który stanowi miejsce zbioru, rozdziału i uzdatniania wydobytych kopaln. Płyny złożowe wydobywane, które tu trafiają podlegają przerobieniu w celu uzyskania produktów handlowych: ropy naftowej, gazu ziemnego, płynnego propan-butanu i siarki.

W granicach gminy działa również Kopalnia Ropy Naftowej i Gazu Ziarnego „Zielin”, która zagospodarowuje złożo gazu ziemnego „Cychry”. Na potrzeby eksploatacji funkcjonują 2 instalacje przyodwiertowe wraz z rurociągami kopalnianymi. Surowiec stanowi rezerwowe źródło zasilania elektrociepłowni w Kostrzynie nad Odrą i w Gorzowie Wlkp.

6.2. Rurociąg naftowy „Przyjaźń”

Przez teren gminy Dębno przebiega rurociąg „Przyjaźń” tłoczący ropę z Rosji w kierunku zachodnim do państw, które niegdyś związane były ścisłą współpracą polityczno-gospodarczą ze Związkiem Radzieckim. Naftociąg dzieli się na Białorusi na odgałęzienie północne kierujące się poprzez Polskę do Niemiec i odgałęzienie południowe, które prowadzi przez Białoruś do Czech, Słowacji i na Węgry. Przebiegający przez Polskę odcinek północny o średniej przepustowości ok. 50 mln ton ropy rocznie liczy 670 km i dzieli się na dwie części. Część wschodnia od Adamowa położonego przy granicy Polski z Białorusią do Płocka liczy 234 km, natomiast zachodnia pomiędzy Płockiem, a niemieckim Schwedt liczy 416 km. Transportowana ropa zaopatruje rafinerie w Płocku oraz Gdańsku, a także w niemieckich miastach Schwedt i Spargau. Sieć znajduje się w zarządzie Przedsiębiorstwa Eksploatacji Ropy Naftowej S.A. (PERN), będącym jednoosobową spółką Skarbu Państwa.

Na terenie gminy Dębno rurociąg „Przyjaźń” składa się z dwóch dalekosiężnych naftociągów DN800 i DN500 oraz obsługującego światłowodu. Przebiega w pasie od granicy z gminą Lubiszyn wzdłuż drogi wojewódzkiej nr 130, mija miejscowość Barnówko od północy, a następnie przechodzi w rejonie miejscowości Kukadło oraz jeziora Czapple i dociera do granicy z gminą Mieszkowice. Rurociąg liczy na terenie gminy Dębno ok. 17 km i w całości przebiega w otoczeniu terenów leśnych.

6.3. Produkcja energii ze źródeł odnawialnych

Na terenie gminy Dębno występuje produkcja energii elektrycznej ze źródeł odnawialnych w postaci wiatru i wody.

Na zachód od miejscowości Oborzany zlokalizowana jest niewielka farma wiatrowa „Oborzany” składająca się z 3 siłowni wiatrowych o łącznej mocy 7,5 MW, przyłączona do sieci średniego napięcia.

Natomiast lokalna energetyka wodna opiera się na małych elektrowniach wodnych (MEW), do których zaliczają się obiekty o mocy do 5 MW. W dolinie rzeki Myśli funkcjonuje 6 małych elektrowni wodnych, których łączna moc wynosi 710 kW, z czego 2 zlokalizowane są w gminie Dębno. Elektrownia MEW „Barnówko” znajduje się na 39 km od ujścia Myśli

do Odry, ok. 100 m po niżej mostu drogowego na trasie drogi wojewódzkiej nr 130, a jej moc wynosi 70 kW. Elektrownia MEW „Dargomyśl” o mocy 120 kW powstała z wykorzystaniem progu spiętrzającego wodę przy dawnym młynie w Dargomyślu. Znajduje się na 20 km od ujścia Myśli, w rejonie mostu na drodze wojewódzkiej nr 127.

7. Stan prawny gruntów

7.1. Struktura użytkowania gruntów

Powierzchnia gminy Dębno wynosi 31833,48 ha, z czego w granicach miasta znajduje się 1950,53 ha, zaś 29882,95 ha przypada na tereny wiejskie. Struktura użytkowania w gminie według zestawienia klasoużytków została przedstawiona w poniższej tabeli.

Tab.42. Struktura użytkowania gruntów [stan na 04.10.2016]

forma użytkowania		powierzchnia ewidencyjna	
		ha	%
grunty rolne		13300,31	41,8
w tym:	grunty orne	10410,50	37,2
	łąki trwałe	1028,72	3,2
	pastwiska trwałe	485,05	1,5
	sady	206,49	0,6
	grunty rolne zabudowane	214,31	0,7
	grunty pod stawami	90,43	0,3
	grunty pod rowami	80,58	0,3
	grunty zadrzewione i zakrzewione	66,90	0,2
	nieużytki	717,33	2,3
grunty leśne		16492,71	51,8
w tym:	las	16449,16	51,7
	grunty zadrzewione i zakrzewione	43,55	0,1
grunty zabudowane i zurbanizowane		1321,26	4,2
w tym:	tereny mieszkaniowe	207,76	0,7
	tereny przemysłowe	63,62	0,2
	inne tereny zabudowane	117,99	0,4
	zurbanizowane tereny niezabudowane	124,47	0,4
	tereny rekreacyjno- wypoczynkowe	60,41	0,2
	użytki kopalne	5,05	0,02
	drogi	689,02	2,2
	tereny kolejowe	52,25	0,002
	inne tereny komunikacyjne	0,69	0,2
użytki ekologiczne		48,53	0,2
grunty pod wodami		566,63	1,8
w tym:	powierzchniowymi płynącymi	450,34	1,4
	powierzchniowymi stojącymi	116,29	0,4

tereny różne	104,04	0,3
SUMA	31833,48	100,0

Źródło: opracowanie własne na podstawie zestawienia użytków Starostwa Powiatowego w Myśliborzu.

Największy udział w strukturze przestrzennej obszaru gminy mają grunty leśne (51,8%) stanowiące przeszło połowę terenów zewidencjonowanych. Nieco mniejszy obszar zajmują użytki rolne (41,8%), wśród których największy udział mają grunty orne (ok. 1/3 powierzchni gminy).

Udział terenów zabudowanych i zurbanizowanych wynosi 4,2%, z czego większa część (2,2%) to drogi różnych kategorii. Tereny przeznaczone pod mieszkalnictwo to przede wszystkim obszar miasta Dębno. Natomiast znaczący udział w terenach przemysłowych stanowią działki zlokalizowane w Dębnie w rejonie linii kolejowej. Należy zauważyć, że udział terenów zabudowanych i zurbanizowanych znacznie różni się w mieście i w całej gminie. Dla Dębna odpowiada on ponad 20% całości powierzchni, przy 2,8% dla terenów wiejskich gminy. Na obszarach wiejskich największym przekształceniom poddane zostały tereny miejscowości o wyraźnie wykształconym układzie ruralistycznym, gdzie przeważa zwarta zabudowa. Dotyczy to głównie większych miejscowości, takich jak Warnice, Różańsko, Smolnica, Oborzany, Dargomyśl, Cychry, Sarbinowo i Krześnica.

Z grupy gruntów znajdujących się pod wodami (1,8%) największy udział mają tereny pod wodami płynącymi, przede wszystkim pod rzeką Myślą, a w mniejszym stopniu pod jej dopływami.

Na skutek procesów urbanizacyjnych dochodzi do zmian w strukturze użytkowania terenów w gminie. Dotyczy to przede wszystkim spadku udziału gruntów rolnych, które w mieście oraz na terenach bezpośrednio sąsiadujących z miastem, są przekształcane pod funkcje związane z mieszkalnictwem, produkcją i usługami oraz komunikacją.

7.2. Struktura własnościowa gruntów

Największy udział w strukturze własnościowej gruntów na terenie gminy Dębno posiada Skarb Państwa, zajmując łącznie ponad 62,5% całkowitej powierzchni. Do Skarbu Państwa należą niemal wszystkie tereny lasów, zadrzewień i zakrzewień oraz wód powierzchniowych. Nieco mniejszy jest udział Skarbu Państwa w strukturze gruntów rolnych (16,4%).

Tab.43. Struktura własnościowa gruntów [stan na 1.01.2015]

kategoria własności gruntów	udział w powierzchni gminy [%]
grunty Skarbu Państwa	62,5
grunty województw	0,01
grunty powiatów	0,4
grunty gmin i związków międzygminnych	2,9
grunty państwowych osób prawnych, w tym spółek i przedsiębiorstw	0,1
grunty osób fizycznych	28,0
grunty spółdzielni	0,2
grunty kościołów i związków wyznaniowych	0,3
grunty pozostałe	5,6
SUMA	100

Źródło: Bilans gruntów dla gminy Dębno, Starostwo Powiatowe w Myśliborzu.

Drugą grupę pod względem zajmowanej powierzchni tworzą grunty należące do osób fizycznych, skupiające prawie 28% terenów gminy. Są to przede wszystkim grunty rolne, a w dalszej kolejności tereny mieszkaniowe, nieużytki i tereny leśne. Udział gruntów gminnych i należących do związków międzygminnych (z wyłączeniem gruntów przekazanych w użytkowanie wieczyste) wynosi 2,9%, a obejmują one przede wszystkim użytki rolne oraz tereny dróg. Udział pozostałych kategorii własnościowych w ogólnej powierzchni gruntów nie są znaczące, a ich odsetek w każdej grupie kształtuje się poniżej 0,5%. Osobną kategorię stanowią grunty nie kwalifikujące się do wskazanych kategorii oznaczone jako pozostałe, których udział w powierzchni gminy wynosi 5,6%.

8. Występowanie obszarów naturalnych zagrożeń geologicznych

Zgodnie z art. 110a ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. – Prawo ochrony środowiska, Starosta Myśliborski jest zobowiązany do prowadzenia rejestru zawierającego informacje o terenach zagrożonych ruchami masowymi ziemi oraz terenach, na których występują te ruchy, a także prowadzenia obserwacji ww. terenów. Sporządzone w listopadzie 2016 r. opracowanie pt. *Rejestr terenów zagrożonych ruchami masowymi ziemi oraz terenów, na których występują te ruchy na obszarze gminy Dębno i gminy Barlinek w powiecie myśliborskim* wskazuje obszary naturalnych zagrożeń geologicznych konieczne do uwzględnienia w procesie planowania przestrzennego.

Zjawisko osuwania materiału skalnego zalicza się do zespołu ruchów masowych, w wyniku których utwory przemieszczały albo przemieszczają się w dół stoku pod wpływem siły ciężkości wzdłuż powierzchni poślizgu. W następstwie powstają osuwiska jako forma rzeźby terenu posiadająca charakterystyczne elementy, w szczególności: skarpe główną, jęzor osuwiskowy i czoło. Na terenie gminy Dębno zinwentaryzowano 9 osuwisk.

Tab.44. Zinwentaryzowane osuwiska [stan na 10.2016]

nr ewidencyjny	lokalizacja	pow. [ha]	użytkowanie terenu	stopień aktywności	powstałe szkody
78751	Różańsko	0,16	zarośla krzewiaste	nieaktywne	pole uprawne
78752	Dolsk	0,09	las	aktywne okresowo	—
78753	Sarbinowo	0,16	las	nieaktywne	—
78754	Sarbinowo	0,05	las	nieaktywne	—
78755	Choszczówko	0,20	las	aktywne okresowo	—
78756	Przylaszczka	0,24	las	aktywne okresowo	—
78757	Mostno	0,08	las	aktywne ciągle	—
78771	Mostno	0,05	las	aktywne ciągle	—
78772	Mostno	0,12	las	aktywne ciągle lub okresowo	—

Źródło: opracowanie własne na podstawie kart rejestracyjnych osuwisk sporządzonych na potrzeby „Rejestru terenów zagrożonych ruchami masowymi ziemi oraz terenów, na których występują te ruchy na obszarze gminy Dębno i gminy Barlinek w powiecie myśliborskim”.

Wszystkie osuwiska zaliczają się do tzw. bardzo małych, których powierzchnia nie

przekracza 0,5 ha. Występują przede wszystkim w strefach krawędziowych dolin rzecznych, które porasta roślinność wysoka jako las lub zarośla krzewiaste. Trzy osuwiska nie przejawiają żadnej aktywności, a dalsze ruchy są mało prawdopodobne. Aktywność pozostałych jest okresowa lub ciągła. W jednym przypadku w następstwie zejścia utworów odnotowano szkodę na polu uprawnym, której zasięg był jednak ograniczony. Lokalizacja wszystkich osuwisk nie stanowi bezpośredniego zagrożenia dla infrastruktury lub człowieka i nie ma potrzeby prowadzenia prac zabezpieczających.

Terenami zagrożonymi ruchami masowymi są obszary, na których można się spodziewać rozwoju ruchów masowych w przyszłości. Rozpoznanie i udokumentowanie terenów zagrożonych ruchami masowymi jest zadaniem wymagającym umiejętności prognozowania możliwości rozwoju ruchów masowych na podstawie informacji i danych zebranych w trakcie prac terenowych. W granicach gminy Dębno zinventaryzowano 11 terenów zagrożonych ruchami masowymi.

Tab.45. Zinventaryzowane tereny zagrożone ruchami masowymi [stan na 10.2016]

nr ewidencyjny	główne cechy
9898	<ul style="list-style-type: none"> – strome zbocza doliny Myśli, – sprzyjający układ warstw gruntu w zboczu, – ciągłe podcinanie przez Myślę
9900	<ul style="list-style-type: none"> – strome zbocza doliny Myśli, – sprzyjający układ warstw gruntu w zboczu, – ciągłe podcinania przez Myślę
9901	<ul style="list-style-type: none"> – obserwowane zjawisko spełzywania na zboczu, – obecność gruntów spoistych i sypkich w obrębie zbocza, – występowanie przewarstwień gliniasto-ilastych w obrębie piasków budujących zbocze umożliwia zatrzymywanie części wód tworzenie potencjalnych powierzchni poślizgów, – ciągłe podcinanie przez rzekę
9902	<ul style="list-style-type: none"> – strome zbocze położone na zakolu rzeki, – obecność gruntów spoistych i sypkich w obrębie zbocza, – występowanie piasków na piaskach gliniastych i glinach sprzyjające gromadzeniu się wód opadowych tworzących potencjalną powierzchnię do powstawania osuwisk, – ciągłe podcinanie przez rzekę
9903	<ul style="list-style-type: none"> – obserwowane zjawisko spełzywania i drobne zsuwy na zboczu, – obecność gruntów spoistych i sypkich w obrębie zbocza, – występowanie przewarstwień gliniasto-ilastych w obrębie piasków może ułatwiać zatrzymywanie wód opadowych, i w następstwie przyszłe zsuwy
9904	<ul style="list-style-type: none"> – obserwowane zjawisko spełzywania i drobne zsuwy na zboczu, – obecność gruntów spoistych i sypkich w obrębie zbocza, – występowanie przewarstwień gliniasto-ilastych w obrębie piasków, które mogą ułatwiać sączenia wód oraz powstawanie powierzchni dogodnych do zachodzenia zsuwów, – podmokłości w dolnej części zbocza
9905	<ul style="list-style-type: none"> – bardzo strome zbocze wąwozu ze śladami spełzywania, – obecność gruntów spoistych i sypkich w obrębie zbocza, – występowanie przewarstwień gliniasto-ilastych w obrębie piasków może ułatwiać zatrzymywanie wód opadowych, i w następstwie przyszłe zsuwy, – ślady okresowej erozji wód opadowych, powodującej pogłębianie wąwozu oraz procesy stokowe na jego zboczach

9906	<ul style="list-style-type: none"> – zaobserwowano ślady spełzania i drobnych zsuwów ze zbocza, – obecność gruntów spoistych i sypkich w obrębie zbocza, – występowanie piasków na piaskach gliniastych i glinach sprzyjające gromadzeniu się wód opadowych tworzących potencjalną powierzchnię do powstawania osuwisk, – podmokła dolna część zbocza
9907	<ul style="list-style-type: none"> – strome zbocze doliny, na zakolu rzeki, – obecność gruntów spoistych i sypkich w obrębie zbocza, – występujące przewarstwienia gliniasto-ilaste w obrębie piasków, które mogą sprzyjać zatrzymywaniu części wód wsiąkających w grunt i ułatwiać procesy masowe, – ciągle podcinanie przez rzekę
9908	<ul style="list-style-type: none"> – strome zbocza o nachyleniu około 30 stopni, – obecność gruntów spoistych i sypkich w obrębie zbocza, – występowanie przewarstwień gliniasto-ilastych w obrębie piasków, które mogą częściowo zatrzymywać wody infiltrujące w głąb i powodować wysięki, – nawodnienie dolnej części zbocza
9910	<ul style="list-style-type: none"> – strome i wysokie zbocza Jeziora Dolskiego, – obecność gruntów spoistych i sypkich w obrębie zbocza, – występujące przewarstwienia gliniasto-ilaste w obrębie piasków, które mogą powodować zatrzymywanie wsiąkającej wody i sączenia na zboczu, – obecność wód powierzchniowych stojących u podnóża zboczy

Źródło: opracowanie własne na podstawie kart rejestracyjnych terenów zagrożonych ruchami masowymi sporządzonych na potrzeby „Rejestru terenów zagrożonych ruchami masowymi ziemi oraz terenów, na których występują te ruchy na obszarze gminy Dębno i gminy Barlinek w powiecie myśliborskim”.

Tereny zagrożone ruchami masowymi wyznaczono z uwzględnieniem kryteriów: geomorfologicznych, geologicznych oraz hydrogeologicznych i hydrograficznych. Większość obszarów znajduje się w strefach krawędziowych dolin rzecznych, których podstawa jest lub może być uwodniona. Potencjalnym ruchom masowym sprzyja korzystna budowa zboczy. Natomiast ze względu na położenie, nie ma aktualnie bezpośredniego zagrożenia dla infrastruktury lub człowieka i nie występuje konieczność obserwacji lub prac zabezpieczających.

Szczegółowe informacje dotyczące zinwentaryzowanych osuwisk oraz terenów zagrożonych ruchami masowymi zawierają karty rejestracyjne sporządzone na potrzeby *Rejestru terenów zagrożonych ruchami masowymi ziemi oraz terenów, na których występują te ruchy na obszarze gminy Dębno i gminy Barlinek w powiecie myśliborskim.*

9. Występowanie obiektów i terenów chronionych na podstawie przepisów odrębnych

9.1. Udokumentowane złoża kopalin

Rejon gminy Dębno znajduje się w obrębie bloku Gorzowa Wlkp., jednostki geologicznej występującej pomiędzy niecką szczecińską a monokliną przedsudecką.

Tab.46. Wykaz udokumentowanych złóż kopalin

l.p.	nazwa	rodzaj surowca	pow. [km ²]	typ geologiczny	rok odkrycia	lokalizacja [gminy]
------	-------	----------------	-------------------------	-----------------	--------------	---------------------

1.	„BMB”	ropno-gazowe	29,77	masywowo-warstwowe	1993	Dębno, Lubiszyn
2.	„Cychry”	gazowe	12,63	masywowo-warstwowe	1973	Dębno
3.	„Różańsko”	gazowe	4,96	masywowe	1992	Dębno, Myślibórz
4.	„Gajewo”	ropno-gazowe	1,66	—	1997	Lubiszyn, Dębno
5.	„Dyszno”	piasek	0,03	pokładowe	1987	Dębno

Źródło: opracowanie własne.

W granicach gminy zlokalizowane są 4 udokumentowane złoża węglowodorów (położone w gminie w całości lub w części) objęte własnością górnictwem, które są zagospodarowane i eksploatowane w sposób otworowy, a także jedno udokumentowane złożo kruszywa naturalnego:

1) złożo ropno-gazowe „**Barnówko-Mostno-Buszewo**” („**BMB**”)

Złożo „Barnówko-Mostno-Buszewo” to największe w Polsce złożo ropy naftowej i gazu ziemnego o powierzchni 29,77 km², które zostało odkryte w 1993 r. w wyniku rozpoznania pracami sejsmicznymi oraz wiertniczymi. Zlokalizowane w środkowo-wschodniej części gminy w rejonie miejscowości Barnówko, Mostno i Dolsk. Poziom roponośny stanowią dolomity cechsztyńskie, których miąższość waha się od 33 m w Buszewie do 84 m w Mostnie, natomiast spąg struktury dolomitowej znajduje się na głębokości ok. 3100 m p.p.t. Gaz ziemny znajduje się w najwyższych partiach złoża. W niższych partiach występuje ropa naftowa, w której gaz ziemny jest rozpuszczony. Ustalone geologiczne zasoby bilansowe wynoszą 60003 tys. ton ropy naftowej oraz 28436,87 mln m³ gazu ziemnego. Z tego zasoby wydobywane wynoszą 12600 tys. ton ropy naftowej, 7650 mln m³ gazu ziemnego i 740,7 tys. ton siarki współwystępującej. Koncesja zakłada eksploatację do 2032 r. poprzez instalacje odwiertowe.

2) złożo gazowe „**Cychry**”

Złożo gazu ziemnego azotowego „Cychry” jest drugim pod względem wielkości udokumentowanym złożem na terenie gminy. Znajduje się w jej południowo-wschodniej części, w rejonie miejscowości Bogusław, Cychry i Suchlica. Kopalina zalega w dolomitach cechsztyńskich. Powierzchnia złoża wynosi 12,63 km², a pokłady gazonośne zalegają na głębokości ok. 2900 m p.p.t. Miąższość serii złożowej wynosi średnio 34,0 m, zaś nasycenie gazem 90%. Zasoby geologiczne wynoszą 20,12 mld m³ gazu ziemnego, w tym: metan i etan 1,3 mld m³, kondensat 3,37 mln ton, siarka 68 tys. ton. Zasoby wydobywalne określono na poziomie 12072 mln m³ gazu ziemnego, 1,35 mln ton kondensatu ropno-gazowego i 41 tys. ton siarki. Gaz ze złoża „Cychry” charakteryzuje się niską zawartością węglowodorów i zawiera 91% azotu, 5,2% metanu i 1,3% etanu. Złożo jest udostępnione poprzez odwierty, a termin eksploatacji określony w koncesji to rok 2033.

3) złożo gazowe „**Różańsko**”

Złożo zlokalizowane jest w północnej części gminy i zajmuje powierzchnię ok. 4,96 km². Warstwę gazonośną tworzą cechsztyńskie utwory dolomitu głównego,

która zalega na głębokości średnio 3100 m p.p.t. Zasoby geologiczne wynoszą 3270 mln m³ gazu ziemnego, natomiast zasoby wydobywalne 2400 mln m³. Jako kopalinę towarzyszącą uznano węglowodory ciężkie, których zasoby obliczono na 130 tys. ton. Złoże jest eksploatowane otworowo, na podstawie koncesji ważnej **do 2027 r.**

4) złoże ropy naftowej „**Gajewo**”

Złoże udokumentowano w 1997 r. na powierzchni 1,66 km². Zasoby geologiczne wynoszą 540 tys. ton ropy naftowej oraz 185 mln m³ gazu ziemnego towarzyszącego, natomiast zasoby wydobywalne wynoszą 54 tys. ton ropy naftowej i 18,5 mln m³ gazu ziemnego towarzyszącego. Wydana w 2014 r. koncesja na eksploatację będzie ważna **do 2027 r.**

5) złoże kruszywa naturalnego „**Dyszno**”

Jedynie udokumentowane w gminie złoże piasku ze żwirem o średnim punkcie piaskowym 86,9%. Zasoby wynoszą 345,6 tys. ton kruszywa na powierzchni 2,7 ha. Miąższość kopaliny waha się od 1,9 do 13,5 m, grubość nadkładu wynosi od 0,2 do 0,5 m. Złoże nie jest obecnie eksploatowane.

9.2. Obszary górnicze i tereny górnicze

Ustanowienie obszarów górniczych i terenów górniczych wiąże się z planowaną działalnością górniczą. Zgodnie z definicją ustawową w obrębie obszaru górniczego dozwolone jest prowadzenie działalności w zakresie eksploatacji kopaliny, podziemnego bezziornikowego magazynowania substancji czy podziemnego składowania odpadów. Z kolei teren górniczy stanowi przestrzeń objętą przewidywanymi szkodliwymi wpływami robót górniczych zakładu górniczego, w tym wystąpienia szkód górniczych. Podstawą wyznaczenia obszaru górniczego i terenu górniczego jest dokumentacja geologiczna oraz plan zagospodarowania złoża. Samo wyznaczenie granic następuje w decyzji koncesyjnej na prowadzenie działalności. W granicach gminy Dębno wyznaczono obszary górnicze i tereny górnicze związane z eksploatacją węglowodorów.

Tab.47. Wykaz obszarów górniczych i terenów górniczych

l.p.	złoże	obszar górniczy [ha]	teren górniczy [ha]	koncesja	uwagi
1.	„BMB”	33,77	33,77	51/96 z 07.01.1997	granice obszarów górniczych i terenów górniczych są takie same
2.	„Cychry”	13,24	13,24	6/97 z 04.04.1997	
3.	„Różańsko”	5,86	5,86	19/98 z 10.11.1998	
4.	„Gajewo”	1,82	1,82	6/2014 z 31.12.2014	

Źródło: opracowanie własne.

Obszary górnicze i tereny górnicze zostały wyznaczone dla udokumentowanych złóż eksploatowanych przez Polskie Górnictwo Naftowe i Gazownictwo S.A. W każdym przypadku ich granice są tożsame, co oznacza, że prowadzone prace eksploatacyjne nie oddziałują negatywnie na otoczenie. Wielkość przedmiotowych terenów górniczych i obszarów górniczych zależy wprost proporcjonalnie od wielkości złoża.

9.3. Główny Zbiornik Wód Podziemnych nr 134 „Dębno”

Udokumentowany Główny Zbiornik Wód Podziemnych nr 134 „Dębno” (GZWP) obejmuje większą część gminy Dębno (wraz z miastem), z wyłączeniem południowych krańców w rejonie miejscowości Sarbinowo i Krześnica oraz części północnej wyznaczonej przebiegiem granicy na linii Dyszno – Ostrowiec – rejon jeziora Postne. W szerszym ujęciu zbiornik niemal w całości położony jest w województwie zachodniopomorskim. Jedynie niewielki wschodni fragment znajduje się w województwie lubuskim, pomiędzy miejscowościami Witnica i Mystki.

GZWP nr 134 to wielopoziomowy, poligenetyczny system wodonośny, którego warstwy wodonośne pod względem stratygrafii kwalifikują się do czwartorzędu i neogenu. Jego granice obejmujące powierzchnię 174,4 km², poprowadzono w oparciu o kryteria hydrogeologiczne, strukturalne oraz litogenetyczne. Zbiornik znajduje się w obszarze wodno-gospodarczym regionu *Dolna Odra i Przymorze Zachodnie* i jest głównym rezerwuarem zasobów wodnych w obszarze zlewni Myśli dolnej. Obszar zasilania stanowi wysoczyzna morenowa *Pojezierza Myśliborskiego*, a strefę regionalnego drenażu dolina Odry i ujściowy odcinek doliny Warty. Użytkowe poziomy wodonośne izolowane są od powierzchni terenu nadkładem różnowiekowych glin morenowych, a obliczony czas przesiąkania wód z powierzchni terenu do warstw wodonośnych zbiornika mieści się w przedziale 20-50 lat. Głębokość zalegania warstwy wodonośnej kształtuje się na poziomie 15-92 m p.p.t., a jej miąższość wynosi 10-30 m.

Główne Zbiorniki Wód Podziemnych mają podstawowe znaczenie dla zbiorowego zaopatrzenia ludności w wodę pitną. Określają zbiorowiska wód podziemnych o dobrej jakości i korzystnych warunkach poboru. Eksploatacja wód podziemnych w gminie Dębno ma charakter rozproszony. Ujęcie główne należy do miejskiego wodociągu komunalnego i zlokalizowane jest w rejonie ul. Chojeńskiej, w północnej części miasta. Pozostałe ujęcia pracują w systemie wodociągów wiejskich. Oszacowana wielkość zasobów odnawialnych zbiornika wynosi 4664 m³/h, natomiast jego zasoby dyspozycyjne oszacowano na poziomie 2269 m³/h. Pobór wód podziemnych w obszarze zbiornika w latach 2009 i 2010 wynosił 3807 m³/dobę, czyli 3,4% oszacowanych zasobów odnawialnych i 7% zasobów dyspozycyjnych. Należy stwierdzić, że pobór wody przez ujęcia zlokalizowane w obszarze GZWP nie narusza stabilności reżimu wód podziemnych.

Pod względem jakości, wody zaliczają się do klasy II. Na obszarze zbiornika występują podwyższone zawartości żelaza i manganu. Okresowo rejestrowano punktowe przekroczenia zawartości związków azotu.

Zagrożenie dla wód podziemnych wynika z oddziaływania zanieczyszczeń pochodzących z różnych ognisk. Skutki tego oddziaływania zależne są od możliwości przesiąkania zanieczyszczeń do warstwy wodonośnej wraz z infiltrującymi wodami opadowymi i roztopowymi. Wysoczyznowy charakter rejonu badań, z utworami glin morenowych na powierzchni, sprzyja zachowaniu trwałej jakości wód podziemnych, a 40-60 m miąższość osadów słabo przepuszczalnych zapewnia ochronę przed antropopresją. Do głównych źródeł zanieczyszczeń zaliczają się nieuregulowana gospodarka ściekowa oraz nadmierne nawożenie upraw rolnych i stosowanie środków ochrony roślin.

9.4. Obszary narażone na niebezpieczeństwo powodzi oraz formy ochrony powodziowej

Powódź to zjawisko przyrodniczo-gospodarcze, wynikające z naturalnego lub sztucznego wezbrania wód, przynoszące szkody gospodarcze i społeczne. Stopień zagrożenia powodziowego wynika z występowania zarówno czynników o charakterze naturalnym (ukształtowanie powierzchni, rodzaj gleby, budowa geologiczna, pokrywa

roślinna, natężenie opadów atmosferycznych, powierzchnia i ukształtowanie zlewni, w tym jej poszczególnych dopływów), jak również antropogenicznym (stopień regulacji rzek wraz z występującą infrastrukturą hydrotechniczną oraz stopień i sposób zagospodarowania dolin rzecznych).

Ocena zagrożenia powodziowego dla gminy Dębno została określona w *Studium bezpośredniego zagrożenia powodziowego na obszarze RZGW Szczecin – rejon bilansowy nr 04 Zlewnia rzeki Myśli* sporządzonym przez Dyrektora Regionalnego Zarządu Gospodarki Wodnej w Szczecinie (2006). Wyznaczone w studium strefy zagrożenia powodziowego dla cieków, uznaje się w myśl art. 17 pkt. 2 ustawy z dnia 5 stycznia 2011 r. o zmianie ustawy – Prawo wodne i niektórych innych ustaw za obszary szczególnego zagrożenia powodzią, a sam dokument zachowuje ważność do dnia sporządzenia mapy ryzyka powodziowego i mapy zagrożenia powodziowego, zgodnie z art. 88d i 88e ustawy z dnia 18 lipca 2001 r. – Prawo wodne.

Za bazę i maksymalną granicę zalewu powodziowego dla rzek przyjmuje się zasięg zalewu stuletniego, określanego dla przepływu wysokiego o prawdopodobieństwie przewyższenia (występowania) $p=1\%$. Zasięg zalewu obejmuje obszary występowania wód powierzchniowych, także stojących oraz obszary intensywnego przepływu, w tym tereny zalewowe i koryto wielkiej wody będące trasą powodzi. W *Studium ochrony przeciwpowodziowej...* woda stuletnia została określona jako strefa A1, a jej granice są tożsame ze strefą szczególnego zagrożenia powodzią, wyznaczoną na rysunku studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Dębno.

Na obszarze gminy Dębno zagrożenie powodziowe pochodzi głównie ze strony rzeki Myśli. Delimitacja granicy strefy szczególnego zagrożenia powodziowego pozwoliła dokonać analizy potencjalnego zagrożenia powodziowego odpowiadającego wystąpieniu wody stuletniej $p=1\%$, na podstawie której stwierdzono, że:

- na odcinku powyżej miejscowości Dolsk rzeka podtapia przyległe łąki, pastwiska i obszary leśne,
- na wysokości Dolska Myśla szeroko rozlewa się na łąki pokryte siecią rowów melioracyjnych,
- poniżej Dolska dolina Myśli zwęża się i pogłębia, a zagrożenie powodzią jest mniejsze,
- prawidłowa eksploatacja i konserwacja urządzeń i grobli stawów w rejonie wsi Barnówko powinna umożliwić bezpieczny przepływ wody powodziowej,
- poniżej wsi Więclaw znajdują się obszary retencji naturalnej, na których przepływ rozlewa się szeroko; obszar silnie zmeliorowany zwłaszcza w okolicach ujścia do Myśli rzeki Ścieniawicy,
- poniżej Mostna można wyodrębnić kilka miejsc lokalnej retencji, rzeka zalewa przybrzeżne łąki,
- we wsi Dargomyśl zlokalizowany jest sztuczny zbiornik spiętrzony na potrzeby funkcjonowania małej elektrowni wodnej,
- poniżej Dargomyśla do granicy gminy zwiększa się spadek rzeki, a dolina zwęża się, koryto jest uregulowane, a woda zalewa tylko przybrzeżne łąki.

Wybór odpowiednich środków ochrony przed powodzią musi uwzględniać aspekty bezpieczeństwa, ochrony środowiska i gospodarcze, zawsze w nawiązaniu do specyficznych cech rzeki. Plan ochrony przeciwpowodziowej doliny rzecznej zawsze jest rozwiązaniem indywidualnym wieloaspektowym i przez to interdyscyplinarnym. Na terenie gminy Dębno ochronę przed powodzią prowadzi się z zastosowaniem środków o charakterze technicznym i nietechnicznym.

W grupie środków technicznych wyróżnia się środki czynne, do których zaliczają się obiekty i działania sterujące przepływem i stanem wód. Z kolei środki bierne mają na celu

niedopuszczenie lub ograniczenie rozlewania się wody wezbraniowej poza przewidziany do tego obszar. W obrębie rzeki Myśli brak jest istotnych obiektów hydrotechnicznych chroniących tereny przed zalewem wezbraniowym. Wśród najważniejszych należy wymienić przegrodę spiętrzającą w miejscowości Dargomyśl oraz groble chroniące stawy hodowlane w rejonie Barnówka oraz osiedla Prusiec w Dębnie. Sama rzeka w dużej części zachowała swój pierwotny bieg. Jej koryto często meandruje i tworzy liczne zakola, co sprzyja retencji oraz wydłużeniu fali wezbraniowej i ograniczeniu jej wysokości.

Z kolei do nietechnicznych środków ochrony przeciwpowodziowej zaliczają się strategie, plany i systemy ochrony przeciwpowodziowej, które polegają na ograniczaniu i zakazie zabudowy na terenach zagrożonych oraz ostrzeganiu przed prognozowanym zagrożeniem.

9.5. Grunty rolne i leśne

Zgodnie z przepisami *ustawy z dnia 3 lutego 1995 r. o ochronie gruntów rolnych i leśnych* ochronie podlegają:

- kompleksy użytków rolnych z glebami zaliczonymi do wysokich klas bonitacyjnych (I-III) z wyłączeniem gruntów zlokalizowanych w granicach miast oraz, które łącznie spełniają wymagania określone w art. 7 ust. 2a ww. ustawy;
- wszystkie grunty leśne.

W związku z tym planowanie funkcji nierolniczych i nieleśnych wymaga ingerencji w ich ochronę. Określenie takiego przeznaczenia w studium jest dopuszczalne, nie oznacza jednak bezwarunkowej możliwości zagospodarowania i wymaga tym samym uzyskania zgody właściwego organu. Zgodę na zmianę przeznaczenia uzyskuje się w stosunku do ustaleń projektu miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego. Zgoda ta stanowi rodzaj szczególnego uzgodnienia i odbywa się odrębną procedurą jedynie w toku sporządzania planu miejscowego.

Ogólna powierzchnia gruntów rolnych na terenach wiejskich gminy Dębno wynosi 11679,6 ha. Ponad jedna trzecia tego areалу (35,9%, 4196 ha) zajęta jest przez grunty podlegające ochronie. Wskaźnik ten przewyższa udział gruntów chronionych zarówno w skali województwa, jak również całego kraju. Dominującymi powierzchnioowo są użytki RIVa i RIIBb, które stanowią odpowiednio 23,4% i 232% powierzchni gruntów rolnych.

Tab.48. Struktura rodzajowa gruntów rolnych w Polsce i województwie zachodniopomorskim

klasa	Polska			województwo zachodniopomorskie		
	powierzchnia [ha]	udział [%]		powierzchnia [ha]	udział [%]	
I	67782	4806115	25,93	1	242652	21,67
II	536413			9739		
III	4201920			232912		
IV	7402942	13715050	73,99	572775	876496	78,28
V	4197220			229212		
VI	2114888			74509		
inne*	15771	15771	0,08	573	573	0,05
SUMA	18536936	18536936	100,00	1119721	1119721	100,00

*nieobjęte klasyfikacją gleboznawczą

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Rocznika Statystycznego Rolnictwa 2013.

Tab.49. Struktura rodzajowa gruntów rolnych na terenach wiejskich [stan na 10.10.2014]

stat us gr un tów	użytek	klasa	powierzchnia [ha]	udział w powierzchni ogólnej gruntów rolnych [%]	powierzchnia [ha]	udział w powierzchni ogólnej gruntów rolnych [%]
grunty rolne chronione	łąki	ŁII	0,2400	0,001	4195,9972	35,93
		ŁIII	17,7393	0,15		
	pastwiska	PsII	0,8489	0,01		
		PsIII	91,4991	0,78		
	grunty orne	RII	28,4801	0,24		
		RIIIa	1348,1479	11,54		
RIIIb		2709,0419	23,19			
grunty rolne niechronione	łąki	ŁIV	644,9721	5,52	7483,6040	64,07
		ŁV	233,4120	2,00		
		ŁVI	117,6822	1,01		
	pastwiska	PsIV	231,3021	1,98		
		PsV	107,6500	0,92		
		PsVI	43,5793	0,37		
	grunty orne	RIVa	2729,7620	23,37		
		RIVb	1351,1766	11,57		
		RV	1536,2722	13,15		
RVI		487,7955	4,18			
SUMA			11679,6012	100,00	11679,6012	100,00

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Starostwa Powiatowego w Myśliborzu.

9.6. Lasy ochronne

Podstawowym celem i warunkiem istnienia lasów ochronnych jest ochrona określonych elementów środowiska naturalnego lub ochrona samych lasów. Lasy ochronne stanowią już blisko połowę całkowitej powierzchni lasów w kraju i pełnią istotne funkcje o charakterze pozaprodukcyjnym, głównie ekologiczne oraz społeczne. Lasy szczególnie chronione mogą być tworzone w określonych ekosystemach leśnych niezależnie od formy własności. Uznanie lasu za ochronny przyjmuje formę decyzji administracyjnej i zawsze wiąże się z zakazami oraz nakazami publicznoprawnymi, takimi jak ograniczenie prawa zabudowy czy konieczność prowadzenia szczególnej gospodarki leśnej.

Ekologiczna rola ekosystemów leśnych znajduje swoje odzwierciedlenie w przepisach *ustawy z dnia 28 września 1991 r. o lasach*, zawierających normatywne podstawy funkcjonowania lasów ochronnych. Zgodnie art. 15 ww. ustawy, uszczegółowionym przepisami *rozporządzenia Ministra Ochrony Środowiska, Zasobów Naturalnych i Leśnictwa z 25 sierpnia 1992 r. w sprawie szczegółowych zasad i trybu uznawania lasów za ochronne oraz szczegółowych zasad prowadzenia w nich gospodarki leśnej* (Dz. U. z 1992 r. nr 67, poz. 337), za lasy ochronne uznaje się lasy:

- glebochronne,
- wodochronne,
- trwale uszkodzone na skutek działalności przemysłu,
- stanowiące cenne fragmenty rodzimej przyrody,

- wydzielone w planach urządzania lasu jako powierzchnie badawcze i doświadczalne,
- drzewostany nasienne, wyłączone z użytkowania rębного,
- chroniące środowisko przyrodnicze,
- o znaczeniu dla obronności i bezpieczeństwa Państwa.

Lasy ochronne na terenie gminy Dębno mają znaczny udział w całkowitej powierzchni leśnej. Jednocześnie podaż usług leśnych w pełni zabezpiecza możliwość wykonania wszystkich zadań o charakterze ochronnym.

9.7. Tereny zamknięte

Tereny zamknięte to szczególny rodzaj nieruchomości, wyznaczony ze względu na obronność i bezpieczeństwo państwa oraz wskazany w drodze decyzji przez właściwe organa. Zgodnie z *decyzją Nr 3 Ministra Infrastruktury i Rozwoju z dnia 24 marca 2014 r. w sprawie ustalenia terenów, przez które przebiegają linie kolejowe, jako terenów zamkniętych* (Dz. Urz. MliR z 27 marca 2014 r., poz. 25 ze zm.) w gminie Dębno występują nieruchomości posiadające status terenów zamkniętych i związane są z linią kolejową nr 430 Kostrzyn nad Odrą – Barnówko.

Zgodnie z *decyzją Nr 231/MON Ministra Obrony Narodowej z dnia 14 lipca 2016 r. zmieniającą decyzję w sprawie ustalenia terenów zamkniętych w resorcie obrony narodowej* (Dz. Urz. MON z 15 lipca 2016 r., poz. 126), w gminie Dębno nie występują nieruchomości posiadające status terenów zamkniętych pozostające w zasobie Sił Zbrojnych RP oraz innych jednostek organizacyjnych realizujących zadania związane z obroną narodową.

Tab.50. Wykaz kolejowych terenów zamkniętych

I.p.	obręb geodezyjny	nr działki	powierzchnia
1.	Barnówko	591	0,4300
2.	Barnówko	592/2	0,6770
3.	Barnówko	592/3	0,2535
4.	Barnówko	592/5	0,3063
5.	Barnówko	593/2	1,1559
6.	Mostno	234	3,9400
7.	Dębno miasto – 4	430/1	2,0162
8.	Dębno miasto – 6	44/25	3,8643
9.	Dębno miasto – 7	29	2,3346
10.	Dargomyśl	591	1,1500
11.	Cychry	919/4	8,1999
12.	Sarbinowo	405/3	5,2908
13.	Młyniska	67	3,1500

Źródło: opracowanie własne na podstawie załącznika do decyzji Ministra Infrastruktury i Rozwoju z dnia 24 marca 2014 r.

10. Ponadlokalne uwarunkowania zagospodarowania przestrzennego

W polskim systemie planowania przestrzennego obowiązuje hierarchizacja, która wiąże się z hierarchicznością władzy. Jego spójność ma zagwarantować ład przestrzenny i realizację celów polityki przestrzennej. Decyzje podejmowane na każdym ze szczebli muszą wspierać decyzje szczebla nadrzędnego, które mają również pierwszeństwo realizacji. Dlatego obowiązek uwzględnienia w studium zasad określonych w dokumentach na poziomie kraju i województwa, w tym zadań służących realizacji ponadlokalnych celów publicznych stanowi niezbędne z punktu widzenia interesów ponadlokalnych ograniczenie autonomii samorządu terytorialnego w zakresie kształtowania polityki przestrzennej. Schemat postępowania ma więc charakter pionowy, z uwzględnieniem współpracy poziomej, a więc między jednostkami na jednakowym poziomie władzy i kompetencji. W związku z tym ustalana w studium struktura zagospodarowania przestrzennego gminy ma łączyć w sobie zarówno komponenty wynikające z potrzeb społeczności lokalnej jak i potrzeb ponadlokalnych.

10.1. Krajowa Strategia Rozwoju

Krajowa Strategia Rozwoju to zbiór dokumentów strategicznych, na podstawie których prowadzona jest polityka rozwoju:

- długookresowa *Strategia Rozwoju Kraju – Polska 2030. Trzecia fala nowoczesności*,
- średniookresowa *Strategia Rozwoju Kraju*,
- 9 zintegrowanych strategii, służących realizacji założonych celów rozwojowych;
- 4 strategie ponadregionalne.

W dokumentach tych określono najważniejsze zadania państwa, które należy zrealizować, by przyspieszyć rozwój, orientacyjny harmonogram oraz sposób finansowania zaplanowanych działań, które łączy spójna hierarchia celów i kierunków interwencji. W strategiach zintegrowanych nastąpiło odejście od wąskiego sektorowego podejścia na rzecz integracji obszarów oraz przenikania się różnych zjawisk i procesów.

Ramy przestrzenne rozwoju określa *Koncepcja Przestrzennego Zagospodarowania Kraju 2030*, w której przestrzeń traktowana jest jako płaszczyzna odniesienia dla zaprojektowanych działań.

10.2. Koncepcja Przestrzennego Zagospodarowania Kraju 2030

Koncepcja Przestrzennego Zagospodarowania Kraju 2030 (KPZK) przyjęta uchwałą Nr 239 Rady Ministrów z dnia 13 grudnia 2011 r. utworzona została na bazie długookresowej *Strategii Rozwoju Kraju – Polska 2030. Trzecia fala nowoczesności* i w tej samej co strategia perspektywie czasowej. Jest to najważniejszy dokument strategiczny dotyczący zagospodarowania przestrzennego kraju, którego celem jest kreowanie ładu przestrzennego w Polsce. Porządkuje on zagadnienia związane z rozwojem, w którym przestrzeń traktowana jest jako płaszczyzna odniesienia dla działań rozwojowych. Stanowi ponadto element systemu zarządzania rozwojem Polski.

Koncepcja ma charakter studialny i nie jest powszechnie obowiązującym aktem prawnym, nie stanowi więc wieloprzestrzennego planu zagospodarowania, wyznaczającego konkretne usytuowanie inwestycji publicznych. Daje natomiast podstawę do formułowania przez właściwe organy programów zawierających zadania rządowe, służące realizacji celów publicznych o znaczeniu krajowym. W dokumencie przedstawiono wizję zagospodarowania przestrzennego, określono cele i kierunki polityki przestrzennej, a także zasady dotyczące działalności człowieka w przestrzeni.

Charakterystyczną cechą procesów dotyczących polityk publicznych na świecie,

a szczególnie w niektórych krajach członkowskich Unii Europejskiej, jest przechodzenie od podejścia sektorowego do zintegrowanego podejścia terytorialnego. Oznacza to ukierunkowanie na wykorzystanie wewnętrznych potencjałów terytoriów, integrację działań publicznych w wymiarze przestrzennym oraz wielopoziomowy system zarządzania. W 2030 r. przestrzeń Polski ma być przyjazna dla mieszkańców i konkurencyjna względem przestrzeni europejskiej. Siłą polskiej przestrzeni, będzie rozwój poprzez obszary funkcjonalne stanowiące „obszary szczególnego zjawiska z zakresu gospodarki przestrzennej lub występowania konfliktów przestrzennych, stanowiące zwarty układ przestrzenny składający się z funkcjonalnie powiązanych terenów, charakteryzujących się wspólnymi uwarunkowaniami i przewidywanymi jednolitymi celami rozwoju”.

Koncepcja zakłada, że podobny zestaw działań o charakterze zintegrowanym powinien być kierowany do obszarów charakteryzujących się wspólnymi cechami geograficznymi. W tym ujęciu przedmiotem polityki przestrzennej jest obszar kraju, a jej cele i instrumenty są określane w zależności od specyfiki poszczególnych obszarów funkcjonalnych dla osiągania celów rozwojowych Polski. Połączenie uwarunkowań i wiedzy na temat poszczególnych obszarów funkcjonalnych pozwala określić działania lepiej dostosowane do specyfiki danego miejsca. Ponadto systematyczny monitoring rozwoju obszarów funkcjonalnych tworzy odpowiednie warunki dla trafniejszego uwzględnienia zróżnicowań przestrzennych w polityce regionalnej oraz dla działań odpowiednich dla każdego obszaru.

10.3. Plan zagospodarowania przestrzennego województwa zachodniopomorskiego

Plan zagospodarowania przestrzennego województwa jest podstawowym i obligatoryjnym dokumentem z zakresu planowania przestrzennego sporządzanym w granicach administracyjnych województwa. Powstaje z uwzględnieniem ustaleń zawartych przede wszystkim w koncepcji przestrzennego zagospodarowania kraju oraz strategii rozwoju województwa. Służy do określania przestrzennych aspektów polityki rozwoju, między innymi rozmieszczenia inwestycji celu publicznego o znaczeniu krajowym i wojewódzkim.

Obowiązujący plan zagospodarowania przestrzennego województwa zachodniopomorskiego został przyjęty *uchwałą Nr XLV/530/10 Sejmiku Województwa Zachodniopomorskiego z dnia 19 października 2010 r.* W planie określono kierunki rozwoju województwa ze wskazaniem inwestycji celu publicznego szczebla wojewódzkiego, a także inwestycji celu publicznego o znaczeniu krajowym wyznaczonych w KPZK oraz innych dokumentach rządowych. Implementacja tych zapisów jest obowiązkowa i powinna nastąpić wprost do studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania gminy.

11. Możliwości i potrzeby rozwoju gminy

11.1. Strategia rozwoju gminy Dębno

Obowiązująca *Strategia Rozwoju Gminy Dębno na lata 2014-22* została przyjęta *uchwałą Nr LVII/411/2014 Rady Miejskiej w Dębnie z dnia 25 września 2014 r.* Stanowi ona całościową koncepcję długofalowego zarządzania rozwojem, w ramach której ocenia się szanse i zagrożenia wynikające ze zmieniającego się otoczenia oraz wskazuje się kierunki i cele lokalnego rozwoju. Proces jej tworzenia polegał przede wszystkim na współdziałaniu

wszystkich zainteresowanych podmiotów życia publicznego w gminie w celu wypracowania wspólnej wizji przyszłości, odpowiadającej ich zróżnicowanym potrzebom.

Dokument posiada wyraźną strukturę „od ogółu do szczegółu”. Na podstawie określonej wizji i misji gminy wskazano cele rozwojowe, które definiują kierunki rozwoju gminy. Następnie programy strategiczne grupują projekty realizacyjne, związane tematycznie z poszczególnymi dziedzinami. Projekty realizacyjne to uszczegółowione działania, najłatwiej mierzalne przy wdrażaniu Strategii, dla których opracowano zestaw niezbędnych danych, obejmujących przede wszystkim zadania, czyli czynności wdrożeniowe.

Strategia została przygotowana jako plan maksymalny, a więc obejmuje wszystkie przedsięwzięcia, jakie należałoby zrealizować do 2022 r. Aby tak się stało, muszą być spełnione warunki, związane z pozyskaniem środków finansowych (własnych i zewnętrznych) oraz z maksymalnym wykorzystaniem wszystkich zdolności technicznych i organizacyjnych. Dodatkowo w wyniku prowadzonego stałego monitoringu, reagując na zmieniające się uwarunkowania rozwoju oraz nowe potrzeby, konieczne jest wprowadzanie odpowiednich korekt.

11.2. Analizy i oceny związane z bilansem terenów przeznaczonych pod zabudowę

Na potrzeby niniejszego studium wykonano opracowanie pt. *Bilans terenów przeznaczonych pod nową zabudowę w gminie Dębno* (2016.12), w którym rozpoznano potrzeby wyznaczenia nowych obszarów przeznaczonych pod zabudowę. Zgodnie z §2 pkt. 2 i 3 *rozporządzenia Ministra Infrastruktury z dnia 28 kwietnia 2004 r.* bilans terenów przeznaczonych pod nową zabudowę zalicza się do grupy materiałów planistycznych i stanowi element dokumentacji prac planistycznych.

Zgodnie z przepisami, wyznaczenie nowych obszarów pod zabudowę jest możliwe pod warunkiem, że wynikająca z zapotrzebowania nowa zabudowa nie znajduje pokrycia w możliwościach jej rozwoju na obszarach dotychczas przeznaczonych oraz pod warunkiem, że realizacja niezbędnych inwestycji związanych z rozwojem zabudowy mieści się w ramach możliwości finansowych gminy.

Przy uwzględnieniu założeń z bilansu przewiduje się, że całkowite zapotrzebowanie na nowe tereny w „strefie osadnictwa wiejskiego” i „strefie mieszkaniowej” na terenach wiejskich gminy Dębno do 2036 r. wyniesie 115,92 ha. Projekt studium zakłada w tym zakresie rezerwę terenową równą 126,6 ha. Natomiast w przypadku miasta Dębno całkowite zapotrzebowanie na nowe tereny mieszkaniowe wynosi 122,12 ha. W projekcie studium przyjęto rezerwę terenową równą 130,38 ha.

Co bardzo istotne, należy zauważyć, że różnica między zapotrzebowaniem na tereny przeznaczone pod zabudowę a planowanym w studium przeznaczeniem w żadnym przypadku nie przekracza wartości na jakie pozwala niepewność procesów inwestycyjnych wyrażająca się możliwym większym o 30% zapotrzebowaniem, niż to które wynika z analiz.

Całkowita liczba nowych mieszkań w strefie śródmiejskiej nie ulegnie zmianie lub zwiększy się w bardzo niewielkim stopniu (+5% wszystkich nowych mieszkań). Będą następowały procesy przebudowy, rozbudowy lub odbudowy. U podstaw tego założenia leży trend wzrostowy dla średniej powierzchni użytkowej mieszkań. Ewentualna dodatkowa liczba nowych mieszkań zostanie skompensowana przez likwidację lub powiększanie mieszkań istniejących wcześniej.

Zgodnie z ustaleniami studium, zabudowa mieszkaniowa może być realizowana również w „strefie peryferyjnej”. Po analizie poszczególnych terenów w granicach miasta Dębno, przeznaczonych do zagospodarowania w tym kierunku, przewiduje się w tej strefie lokalizację około 5% wszystkich nowych mieszkań które powstaną do 2036 r. czyli około 47.

Nie obserwuje się bezpośredniego wpływu wielkości populacji na wielkość

powierzchni wykorzystywanych w kierunku produkcyjnym, ale można przyjąć, że wielkość powierzchni produkcyjnych i ich właściwe wykorzystanie (istotna składowa potencjału gospodarczego) może stymulować wzrost liczby ludności zamieszkującej dany teren.

Wielkość powierzchni terenów produkcyjnych należy analizować w skali powiatu lub najlepiej regionu. Niewielkie odległości oraz zwiększająca się mobilność ludności to czynniki wpływające na relacje pomiędzy współczynnikami demograficznymi i przestrzennymi.

Ujęte w bilansie zapotrzebowanie na tereny produkcyjne (zlokalizowane w „strefie produkcyjnej” oraz w „strefie peryferyjnej”) wynika z założeń polityki przestrzennej gminy, strategii rozwoju gminy Dębno oraz indywidualnych wniosków mieszkańców gminy i podmiotów działających na jej terenie.

12. Wnioski

- 1) Gmina Dębno charakteryzuje się strukturą funkcjonalno-przestrzenną typową dla gmin wiejsko-miejskich w północno-zachodniej Polsce. Funkcją dominującą pełni ośrodek miejski – rdzeń skupiający większość mieszkańców gminy oraz wszystkie istotne funkcje o charakterze lokalnym. Otoczenie zaś stanowią pozostałe miejscowości elementarne. Peryferyjne położenie w wyniku znacznej odległości od głównych obszarów aktywności społeczno-gospodarczej, w szczególności obszaru metropolitalnego miasta Szczecin, może powodować utrwalenie tradycyjnych czynników rozwoju oraz niski stopień powiązań regionu z otoczeniem zewnętrznym. W konsekwencji następuje drenaż czynników rozwojowych (w tym spadek liczby ludności) prowadzący do spadku poziomu rozwoju i wykształcenia się cech peryferyjności ekonomicznej. Jednocześnie wymiana gospodarcza z Niemcami poprzez funkcjonujące przejścia graniczne pozwoliła na wykształcenie gospodarki lokalnej regionu o pewnych cechach konkurencyjnych, które ograniczają negatywne zjawiska związane z peryferyjnością.
- 2) Korzystne uwarunkowania środowiskowe i klimatyczne tego regionu stanowią podstawę do rozwoju funkcji turystyczno-rekreacyjnych. Sprzyjają temu przede wszystkim wysoka lesistość, znaczny odsetek powierzchni i obiektów prawnie chronionych z mocy *ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody*, urozmaicona rzeźba terenu, sieć hydrograficzna oraz liczne oznakowane szlaki turystyczne dla pieszych, rowerzystów i kajakarzy, a także tereny zarezerwowane pod rozwój zabudowy letniskowej. Obecnie ta gałąź gospodarki nie jest jeszcze w pełni rozwinięta. Jednocześnie ze względu na zagrożenia wynikające z dotychczasowego zagospodarowania należy monitorować stan środowiska oraz podejmować działania minimalizujące lub eliminujące negatywny ich wpływ, również poprzez obejmowanie ochroną prawną nowych obszarów i obiektów.
- 3) Na terenie gminy Dębno występuje szereg obiektów objętych ochroną konserwatorską, które składają się na dziedzictwo kulturowe regionu. Na potrzeby studium sporządzono dokument pt. *Studium krajobrazu kulturowego gminy Dębno*, w którym dokonana została weryfikacja i aktualizacja zasobów kulturowych. Stan zachowania poszczególnych cennych obiektów jest różny. Obok obiektów utrzymanych w sposób należyty, występują także silnie zdekapitalizowane, zdegradowane oraz ruiny. Dotyczy to m.in. założeń rezydencjonalno-folwarcznych wraz z zielenią obiektów produkcyjnych i infrastruktury technicznej czy pojedynczych

obiektów infrastruktury sakralnej.

- 4) W zakresie demografii prognozuje się istotny spadek liczby ludności. Przy zachowaniu obecnych tendencji populacja gminy w przeciągu 30 lat zmniejszy się o ok. 20%. Głównym powodem tych zmian jest peryferyjność geograficzna i ekonomiczna, potęgująca negatywne tendencje obserwowane dla całego kraju.
- 5) Struktura gospodarcza gminy Dębno różni się zbytnio względem okolicznych gmin. Miasto Dębno pełni funkcje ośrodka o charakterze lokalnym. Istotnie jego rangę podnosi szpital zapewniający ochronę zdrowia dla mieszkańców południowej i środkowej części powiatu myśliborskiego. Jednocześnie prowadzona jest tu eksploatacja bogatych złóż ropy naftowej i gazu ziemnego (wraz z kopalinami towarzyszącymi). Infrastruktura wydobywcza była istotnie rozwijana na przestrzeni ostatnich dwóch dekad. Obecnie oprócz instalacji odwiertowych występują sieci przesyłowe, ośrodki produkcyjno-magazynowe oraz infrastruktura służąca do wywozu surowców w kolejną. Działalność kopalni wymaga do obsługi pracowników o wąskich specjalnościach technicznych, dlatego jej funkcjonowanie nie przekłada się wprost na zwiększenie zatrudnienia wśród mieszkańców gminy, którzy często nie posiadają wymaganych kwalifikacji. Natomiast istniejące obiekty górnicze stanowią bardzo istotne źródło wpływów podatkowych do budżetu gminy Dębno.
- 6) Rolnicza i leśna przestrzeń produkcyjna stanowi dominującą przestrzenną formę zagospodarowania w gminie. Rozległe kompleksy leśne występują w północnej i wschodniej jej części, natomiast grunty rolnicze w środkowej i południowej.
- 7) Sieć dróg kołowych tworzą ciągi zaliczane w do wszystkich kategorii dróg publicznych. Oś drogową stanowi droga krajowa nr 23 relacji Myślibórz – Dębno – Sarbinowo, zapewniająca połączenie przejść granicznych w Kostrzynie nad Odrą i Słubicach z drogą ekspresową S3. Zachowany odcinek linii kolejowej Barnówko – Kostrzyn nad Odrą jest wykorzystywany do wywozu ropy naftowej pozyskanej w kopalniach „Dębno” i „Zielin”.
- 8) Istniejące systemy infrastruktury technicznej nie stanowią bariery dla rozwoju gminy. Stan techniczny sieci i urządzeń jest dobry oraz istnieją rezerwy mocy lub przepustowości w poszczególnych systemach. Dalszy rozwój sieci kanalizacji sanitarnej pozwoli objąć zasięgiem miejscowości położone najdalej od istniejących oczyszczalni ścieków, a także te o niskiej gęstości zaludnienia. Natomiast rozbudowa sieci gazowej dotychczas obejmującej wyłącznie Dębno, Grzymiradz i Smolnicę, będzie zależeć od zgłaszanego zapotrzebowania przez potencjalnych odbiorców.

III. KIERUNKI ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO

1. Kierunki zmian w strukturze przestrzennej gminy oraz w przeznaczeniu terenów, w tym wynikające z audytu krajobrazowego

1.1. Kierunki rozwoju struktury funkcjonalno-przestrzennej

- 1) Określone kierunkowe zasady zagospodarowania uwzględniają konieczność uporządkowanego rozwoju struktury funkcjonalno-przestrzennej gminy Dębno. W dokonanym podziale gminy Dębno na strefy zagospodarowania określono kierunki zagospodarowania, które wynikają ze zdiagnozowanych predyspozycji, w szczególności w zakresie:
 - a) dotychczasowego zagospodarowania i użytkowania terenów,
 - b) stanu i ochrony środowiska,
 - c) ochrony konserwatorskiej,
 - d) dostępu do infrastruktury technicznej i obsługi komunikacyjnej.
- 2) Kierunki określone dla poszczególnych stref zagospodarowania dzielą się na:
 - a) przeznaczenie o charakterze **ustalenia** określające funkcje podstawowe (wskazano dla wszystkich stref zagospodarowania),
 - b) przeznaczenie o charakterze **dopuszczenia** określające funkcje uzupełniające (wskazano dla wybranych stref zagospodarowania),
 - c) **zakazy** – włączenia dla wybranych form zagospodarowania, obowiązujące w obrębie danej strefy zarówno dla ustaleń jak i dopuszczeń.
- 3) Wyznacza się następujące strefy zagospodarowania, oznaczone na załączniku graficznym nr 2 (*Kierunki zagospodarowania przestrzennego*):
 - a) **strefa osadnictwa wiejskiego**, w obrębie której:
 - ustala się lokalizację:
 - zabudowy zagrodowej i związanej z agroturystyką,
 - zabudowy związanej z produkcją rolniczą,
 - zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej,
 - zabudowy usługowej,
 - usług sportu i rekreacji,
 - dopuszcza się utrzymanie:
 - istniejącej zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnej,
 - istniejącej zabudowy letniskowej,
 - terenów rolniczych jako wolnych od zabudowy;
 - b) **strefa zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej**, w obrębie której:
 - ustala się lokalizację:
 - zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej,
 - zabudowy usługowej,

- usług sportu i rekreacji,
 - dopuszcza się utrzymanie:
 - istniejącej zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnej,
 - istniejącej zabudowy letniskowej;
- c) **strefa śródmiejska**, w obrębie której:
- ustala się lokalizację:
 - zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnej,
 - zabudowy usługowej,
 - dopuszcza się:
 - utrzymanie istniejącej zabudowy jednorodzinnej,
 - zabudowę jednorodziną określoną w planach miejscowych obowiązujących w dniu wejścia w życie niniejszego studium,
 - utrzymanie istniejącej zabudowy produkcyjnej;
- d) **strefa peryferyjna**, w obrębie której ustala się lokalizację:
- zabudowy mieszkaniowej,
 - zabudowy usługowej,
 - zabudowy produkcyjnej,
 - zabudowy związanej z produkcją rolniczą – na obszarach wiejskich;
- e) **strefa produkcyjna**, w obrębie której:
- ustala się lokalizację:
 - zabudowy produkcyjnej,
 - zabudowy usługowej,
 - zabudowy związanej z produkcją rolniczą – na obszarach wiejskich,
 - urządzeń związanych z wydobyciem, przesyłem, krótkoterminowym gromadzeniem i przetwarzaniem kopalin, w szczególności ropy naftowej i gazu ziemnego wraz z kopalinami towarzyszącymi;
 - dopuszcza się utrzymanie:
 - istniejącej zabudowy mieszkaniowej,
 - istniejącej zabudowy związanej z produkcją rolniczą;
 - istniejących elektrowni wiatrowych w rejonie miejscowości Oborzany, zaliczanych do urządzeń wytwarzających energię z odnawialnych źródeł energii o mocy przekraczającej 100 kW;
- f) **strefa rekreacyjna**, w obrębie której:
- ustala się lokalizację:
 - zabudowy letniskowej,
 - zabudowy związanej ze sportem, rekreacją i turystyką,
 - zabudowy usługowej związanej z hotelarstwem i ochroną zdrowia,
 - rodzinnych ogrodów działkowych,
 - dopuszcza się:
 - lokalizację zabudowy usługowej związanej z handlem detalicznym,
 - utrzymanie istniejącej zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej;

g) **strefa obiektów kultu**, w obrębie której:

- ustala się lokalizację:
 - świątyń, kaplic oraz domów modlitwy,
 - cmentarzy,
- dopuszcza się lokalizację:
 - obiektów związanych z funkcjonowaniem i obsługą cmentarzy, w tym domów pogrzebowych i zabudowy usługowej,
 - parkingów związanych z obsługą świątyń, kaplic, domów modlitwy oraz cmentarzy;

h) **strefa infrastruktury**, w obrębie której:

- ustala się lokalizację:
 - wszelkiej infrastruktury technicznej,
 - obiektów związanych z wydobywaniem, przesyłem, krótkoterminowym gromadzeniem i przetwarzaniem kopalin, w szczególności ropy naftowej i gazu ziemnego wraz z kopalinami towarzyszącymi,
 - linii kolejowej wraz z elementami zagospodarowania służącymi zapewnieniu ruchu kolejowego, w tym terminali przeładunkowych,
- dopuszcza się lokalizację:
 - przeznaczeń określonych dla przyległych stref zagospodarowania;

i) **strefa dróg**, w obrębie której:

- ustala się lokalizację dróg publicznych i wewnętrznych,
- dopuszcza się lokalizację przeznaczeń określonych dla przyległych stref zagospodarowania;

j) **strefa składowiska odpadów**, w obrębie której ustala się lokalizację:

- obiektów i urzędzeń związanych z gospodarką odpadami,
- grzebowiska dla zwierząt;

k) **strefa rolnicza**, w obrębie której:

- ustala się obszary związane z prowadzeniem działalności rolniczej,
- dopuszcza się:
 - lokalizację nowych i utrzymanie istniejących obiektów związanych z działalnością rolniczą,
 - lokalizację obiektów związanych z wydobywaniem, przesyłem krótkoterminowym gromadzeniem i przetwarzaniem kopalin, w szczególności ropy naftowej i gazu ziemnego wraz z kopalinami towarzyszącymi,
 - eksploatację kruszyw naturalnych ze złóż udokumentowanych,
 - zalesianie gruntów klas bonitacyjnych IV-VI,
- zakazuje się lokalizacji budynków, za wyjątkiem budynków związanych z wydobywaniem, przesyłem krótkoterminowym gromadzeniem i przetwarzaniem kopalin, w szczególności ropy naftowej i gazu ziemnego wraz z kopalinami towarzyszącymi;

l) **strefa leśna**, w obrębie której:

- ustala się obszary leśne,
- dopuszcza się:
 - lokalizację nowych i utrzymanie istniejących obiektów związanych z gospodarką leśną,
 - utrzymanie istniejącej zabudowy zagrodowej i mieszkaniowej jednorodzinnej,
 - lokalizację obiektów związanych z wydobyciem, przesyłem, krótkoterminowym gromadzeniem i przetwarzaniem kopalin, w szczególności ropy naftowej i gazu ziemnego wraz z kopalinami towarzyszącymi,
 - wytyczanie szlaków turystycznych oraz miejsc odpoczynku dla turystów, w tym obiektów małej architektury,
 - eksploatację kruszyw naturalnych ze złóż udokumentowanych;
- zakazuje się lokalizacji budynków, za wyjątkiem budynków związanych z:
 - gospodarką leśną,
 - wydobyciem, przesyłem, krótkoterminowym gromadzeniem i przetwarzaniem kopalin, w szczególności ropy naftowej i gazu ziemnego wraz z kopalinami towarzyszącymi,

m) **strefa wód powierzchniowych**, w obrębie której:

- ustala się lokalizację:
 - wód płynących,
 - wód stojących, w tym stawów hodowlanych wraz z obiektami służącymi gospodarce rybackiej;
- dopuszcza się lokalizację:
 - małych elektrowni wodnych, w tym jako urządzeń wytwarzających energię z odnawialnych źródeł energii o mocy przekraczającej 100 kW,
 - innych urządzeń wodnych.

4) Ponadto w obrębie wszystkich stref zagospodarowania dopuszcza się następujące rodzaje przeznaczeń, które mogą być realizowane, uwzględniając potrzeby i wymagania ich lokalizacji:

- a) drogi publiczne, drogi wewnętrzne, drogi rowerowe, ciągi pieszo-rowerowe, ciągi piesze, place i parkingi,
- b) infrastruktura techniczna,
- c) zieleń urządzona,
- d) wody powierzchniowe.

5) W obrębie wyznaczonych stref zagospodarowania można:

- a) określać jedno lub więcej przeznaczeń o charakterze ustaleń, z pominięciem przeznaczeń o charakterze dopuszczeń,
- b) łączyć przeznaczenia;
- c) wskazywać przeznaczenia o charakterze dopuszczeń (uzupełniające) do realizacji jako przeznaczenia o charakterze ustaleń (podstawowe), po spełnieniu co najmniej jednej z poniższych przesłanek:

- konieczności uwzględnienia aktualnego stanu zagospodarowania,
 - prawidłowości realizacji pozostałych przeznaczeń,
 - wymagań wynikających z aktualnej struktury własnościowej,
 - potrzeb wynikających z realizacji inwestycji celu publicznego.
- 6) Rozgraniczenie stref zagospodarowania zostało określone w sposób dostosowany do skali rysunku studium i może być uściślone w planach miejscowych odpowiednio do stopnia szczegółowości rysunku planu miejscowego, z uwagi na dokładniejsze rozpoznanie uwarunkowań, których nie dało się uwzględnić przy sporządzaniu rysunku studium, a w szczególności uwarunkowań:
- a) ekofizjograficznych,
 - b) funkcjonalno-przestrzennych,
 - c) związanych z lokalizacją infrastruktury technicznej i dróg,
 - d) wynikających ze stanu władania gruntami,
 - e) w zakresie wynikającym z realizacji inwestycji celu publicznego.
- 7) Nie wyznacza się obszarów funkcjonalnych o znaczeniu lokalnym.

1.2. Kierunki i zasady lokalizacji obiektów szczególnych

- 1) Wyznacza się obszary lokalizacji urządzeń wytwarzających energię z odnawialnych źródeł energii o mocy przekraczającej 100 kW, wraz ze strefami ochronnymi, zgodnie z oznaczeniem na załączniku graficznym nr 2 (*Kierunki zagospodarowania przestrzennego*).
- a) obszar OZE 1 – w rejonie miejscowości Oborzany, w granicach którego dopuszcza się lokalizację elektrowni wiatrowych,
 - b) obszar OZE 2 – w zachodniej części miejscowości Cychry, w granicach którego dopuszcza się lokalizację elektrowni fotowoltaicznych.
- 2) Dopuszcza się utrzymanie istniejących elektrowni wiatrowych zlokalizowanych w rejonie miejscowości Oborzany, których oddziaływanie określa granica strefy oddziaływania elektrowni wiatrowych.
- 3) W granicach „strefy wód powierzchniowych” dopuszcza się lokalizowanie małych elektrowni wodnych, w tym elektrowni zaliczanych do urządzeń wytwarzających energię z odnawialnych źródeł energii o mocy przekraczającej 100 kW. Jednocześnie nie określa się stref ochronnych związanych z ograniczeniami w zabudowie oraz zagospodarowaniu i użytkowaniu terenu. Ich ewentualne wprowadzenie lub ujawnienie powinno wynikać z analizy indywidualnych cech i parametrów obiektu oraz związanych z nim uciążliwości funkcjonowania na etapie przedprojektowym, o ile taka uciążliwość zostanie stwierdzona.
- 4) Nie wyznacza się obszarów lokalizacji obiektów handlowych o powierzchni sprzedaży powyżej 2000 m². W związku z tym nie jest możliwe powstanie tego typu obiektów na terenie gminy.

1.3. Wyniki audytu krajobrazowego

- 1) Do czasu przyjęcia przez Sejmik Województwa Zachodniopomorskiego audytu krajobrazowego, o którym mowa w art. 38a i art. 38b *ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym*, nie określa się kierunków z uwzględnieniem rekomendacji i wniosków w nim zawartych, w tym granic krajobrazów priorytetowych. Zgodnie z art. 13 ust. 1 *ustawy z dnia 24 kwietnia 2015 r. o zmianie niektórych ustaw w związku ze wzmocnieniem narzędzi ochrony krajobrazu* audyt krajobrazowy uchwała się w terminie 3 lat od dnia wejścia w życie ustawy. Oznacza to, że dokument ten zostanie sporządzony do dnia 11 września 2018 r.
- 2) W przypadku określenia przez audyt krajobrazowy rekomendacji i wniosków dotyczących kształtowania i ochrony krajobrazów, w odniesieniu do gminy Dębno, występuje obowiązek uwzględnienia ich w planach miejscowych.

1.4. Wskaźniki dotyczące zagospodarowania oraz użytkowania terenów wyznaczanych w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego

- 1) Dla określonych przeznaczeń wskazuje się następujące wskaźniki zagospodarowania, w szczególności na obszarach dotychczas niezabudowanych lub zabudowanych zgodnie z wielkościami przyjętymi poniżej:
 - a) minimalna powierzchnia biologicznie czynna:
 - 25% powierzchni działki w zabudowie mieszkaniowej jednorodzinnej wolnostojącej i bliźniaczej,
 - 25% powierzchni działki w zabudowie mieszkaniowej wielorodzinnej,
 - w wyjątkowych sytuacjach związanych z obecnym zagospodarowaniem i warunkami terenowymi dopuszcza się zmniejszenie powierzchni biologicznie czynnej poniżej ww. poziomów minimalnych (np. w przypadku lokalizacji zabudowy pierzejowej),
 - w pozostałych przypadkach parametr należy określać indywidualnie w zależności od potrzeb;
 - b) powierzchnia zabudowy:
 - w przypadku zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej maksymalna powierzchnia zabudowy musi wynikać z potrzeb kształtowania powierzchni biologicznie czynnej oraz innych powierzchni zainwestowanych,
 - w pozostałych przypadkach parametr należy określać indywidualnie lub w zależności od potrzeb;
 - c) wysokość zabudowy:
 - maksymalnie 12 m i maksymalnie 3 kondygnacje nadziemne dla zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej,
 - maksymalnie 20 m dla zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnej,
 - w przypadku lokalizowania zabudowy o charakterze pierzejowym określany parametr wysokości powinien uwzględniać potrzeby kompozycyjne,
 - w pozostałych przypadkach parametr należy określać indywidualnie w zależności od potrzeb.

- 2) Pozostałe wskaźniki dotyczące zagospodarowania, wymagane do wprowadzenia w planach miejscowych ze względu na planowane zagospodarowanie, powinny być określone indywidualnie, z uwzględnieniem uwarunkowań wynikających w szczególności z:
 - a) charakteru planowanego przeznaczenia,
 - b) zasad ochrony środowiska,
 - c) zasad ochrony dziedzictwa kulturowego,
 - d) aktualnego stanu zagospodarowania,
 - e) potrzeb zapewnienia bezpieczeństwa ludzi i mienia.
- 3) W przypadku gdy wskazane w projekcie planu miejscowego maksymalne wartości wskaźników dają podstawę do niezgodnienia przez właściwe organy i instytucje, wówczas dopuszcza się ich określenie w sposób indywidualny.
- 4) Na terenach zabudowanych, w obrębie których istniejące zagospodarowanie przekracza wartości określone powyżej, dopuszcza się przyjęcie w planach miejscowych wskaźników wyższych.

1.5. Ograniczenia w zabudowie i zagospodarowaniu, w tym obszary wyłączone z zabudowy

- 1) Wskazuje się granice rozwoju zabudowy, poza którą zakazuje się lokalizacji budynków, niezależnie od podziału na strefy zagospodarowania, za wyjątkiem budynków:
 - a) związanych z prowadzoną gospodarką leśną – wyłącznie w obrębie „strefy leśnej”
 - b) związanych z wydobywaniem, przesyłem, krótkoterminowym gromadzeniem i przetwarzaniem kopalin, w szczególności ropy naftowej i gazu ziemnego wraz z kopalinami towarzyszącymi;
 - c) małych elektrowni wodne.
- 2) Jeżeli w granicach rozwoju zabudowy, w wyniku szczegółowego rozpoznania lokalnych uwarunkowań, zostaną stwierdzone niekorzystne dla zabudowy warunki fizjograficzne lub inne, tereny te należy wyłączyć z zabudowy lub dostosować ustalenia do tych warunków.
- 3) Należy uwzględnić ograniczenia związane z lokalizacją elementów infrastruktury technicznej oraz dróg, w szczególności:
 - a) napowietrznych linii elektroenergetycznych wysokich i średnich napięć,
 - b) gazociągów wysokiego ciśnienia,
 - c) rurociągu naftowego „Przyjaźń”,
 - d) wodociągów magistralnych i przesyłowych,
 - e) dróg publicznych posiadających określone klasy techniczno-użytkowe,
 - f) linii kolejowej nr 410,
 - g) elektrowni wiatrowych,
 - h) odwiertów eksploatacyjnych czynnych i zlikwidowanych.
- 4) Przy projektowaniu przeznaczenia pod cmentarze należy uwzględnić ograniczenia

i zakazy w zabudowie i zagospodarowaniu wynikające z występowania stref ochrony sanitarnej oddziaływania cmentarzy, zgodnie z *rozporządzeniem Ministra Gospodarki Komunalnej z dnia 25 sierpnia 1959 r. w sprawie określenia, jakie tereny pod względem sanitarnym są odpowiednie na cmentarze* (Dz. U. nr 52 z 1959 r., poz. 315).

- 5) Lokalizacja nowej zabudowy w sąsiedztwie lasów musi uwzględniać wymagania przeciwpożarowe i związane z tym minimalne odległości od granicy lasu.

2. Obszary oraz zasady ochrony środowiska i jego zasobów, ochrony przyrody, krajobrazu, w tym krajobrazu kulturowego

2.1. Udokumentowane złoża kopalin

- 1) Na obszarze gminy Dębno występują udokumentowane złoża kopalin, w granicach ujawnionych na rysunku studium – załącznik graficzny nr 1 (*Uwarunkowania zagospodarowania przestrzennego*):
 - a) objęte prawem własności górniczej:
 - złożo ropno-gazowe „Barnówko-Mostno-Buszewo”,
 - złożo gazu ziemnego „Różańsko”,
 - złożo gazu ziemnego „Cychry”,
 - złożo ropy naftowej „Gajewo”;
 - b) objęte prawem własności nieruchomości gruntowej – złożo kruszywa naturalnego „Dyszno”.
- 2) Złozha kopalin stanowią zasób przyrodniczy i podlegają ochronie, która polega na racjonalnym gospodarowaniu ich zasobami oraz na kompleksowym wykorzystaniu kopalin, w tym kopalin towarzyszących.
- 3) Występujące ropa naftowa i gaz ziemny zaliczają się najważniejszych zasobów naturalnych na obszarze gminy i podlegają eksploatacji na zasadach określonych w koncesjach. Z kolei złożo kruszywa naturalnego „Dyszno”, ze względu na powszechność występowania kopaliny, nie ma istotnego znaczenia gospodarczego.
- 4) Przewiduje się dalszą eksploatację złóż ropy naftowej i gazu ziemnego. W związku z tym na poziomie studium nie określa się szczegółowych ograniczeń i zakazów dotyczących zagospodarowania terenu, w tym zakresie. Jednocześnie ustalenia planów miejscowych w zakresie przeznaczenia nie mogą powodować niezgodności tego przeznaczenia lub sposobu korzystania z nieruchomości z działalnością określoną w aktualnych koncesjach. W szczególności ustalenia te powinny zapewniać możliwość racjonalnego wydobycia i zagospodarowania kopalin.
- 5) Przewiduje się powierzchniową eksploatację złoża kruszywa naturalnego „Dyszno”. W związku z tym w celu ochrony jego zasobów zakazuje się lokalizowania zabudowy nie związanej z działalnością górniczą ograniczającej lub uniemożliwiającej eksploatację.
- 6) Nie występują udokumentowane kompleksy podziemnego składowania dwutlenku węgla.

- 7) Nie wskazuje się obiektów i obszarów, dla których wyznacza się w złożu kopaliny filar ochronny.

2.2. Ochrona powierzchni ziemi

- 1) Określa się, że do obszarów wymagających rekultywacji, polegającej na nadaniu lub przywróceniu gruntom zdegradowanym lub zdewastowanym wartości użytkowych lub przyrodniczych oraz działaniach naprawczych, zaliczają się bez konkretnych wskazań lokalizacyjnych w studium:
 - a) tereny zdegradowane w wyniku działalności górniczej,
 - b) wyrobiska po eksploatacji złóż kopalni metodą odkrywkową.
- 2) Nie wskazuje się obszarów wymagających remediacji w rozumieniu *ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. – Prawo ochrony środowiska*.
- 3) Na obszarach zinwentaryzowanych osuwisk i terenów zagrożonych ruchami masowymi lokalizacja nowych obiektów musi uwzględniać wyniki rozpoznania potwierdzające, że projektowana inwestycja nie naruszy równowagi gruntu i nie spowoduje uaktywnienia się osuwiska wraz z zaleceniami dotyczącymi zabezpieczeń albo wykluczające możliwość realizacji.
- 4) Nie wskazuje się innych terenów o warunkach gruntowych niekorzystnych dla zabudowy i zagospodarowania.

2.3. Ochrona wód podziemnych

- 1) Ochrona wód podziemnych polega na utrzymaniu równowagi zasobów w szczególności poprzez:
 - a) zapewnienie odprowadzenia ścieków z nieruchomości poprzez system kanalizacji służący do zbiorowego oprowadzania ścieków do gminnej oczyszczalni ścieków, ograniczenie możliwości budowy przydomowych oczyszczalni ścieków, a na terenach o płytko zalegających wodach gruntowych wykluczenie ich stosowania,
 - b) podczyszczanie do wymaganych parametrów wód opadowych i roztopowych z powierzchni zanieczyszczonych o trwałej nawierzchni przed ich odprowadzaniem do wód powierzchniowych lub ziemi.
 - c) zapewnienie wysokiego udziału powierzchni biologicznie czynnej na obszarach przeznaczonych do trwałego zainwestowania.
- 2) Dla obszaru znajdującego się w granicach GZWP nr 134 „Dębno” przewidziano wydanie rozporządzenia Dyrektora RZGW w sprawie ustanowienia obszaru ochronnego GZWP nr 134 w terminie do IV kwartału 2021 r. Proponowane granice, jak i zakazy, nakazy i ograniczenia obowiązujące w obrębie obszaru ochronnego GZWP nr 134 zostaną ustalone na podstawie przyjętego przez Ministra Środowiska – zawiadomieniem z dnia 30.09.2011 r., znak: DGiKGhg-4731-23/6870/44390/11/MJ opracowania pt.: *Dokumentacja hydrogeologiczna określająca warunki hydrogeologiczne w związku z ustanawianiem obszarów ochronnych Głównego*

Zbiornika Wód Podziemnych nr 134 Dębno (Warszawa, 2011).

- 3) Do tego czasu należy rozpatrzeć stosowanie proponowanych zakazów i ograniczeń w zagospodarowaniu określonych w ww. dokumentacji dotyczącej GZWP nr 134.
- 4) Obecnie nie ustanowiono prawnie obszaru ochronnego dla GZWP nr 134 „Dębno”. W ww. dokumentacji dotyczącej GZWP nr 134 zaproponowano granice obszaru ochronnego.
- 5) W stosunku do ujęć wód podziemnych, należy uwzględnić sposób zagospodarowania właściwy dla zapewnienia odpowiedniej jakości wody. W przypadku stwierdzenia realnego negatywnego wpływu istniejącego lub projektowanego zagospodarowania i użytkowania terenu na ujęcia wody, postuluje się ustanowienie stref ochronnych istniejących ujęć wód bez przesądzania w studium o ich zasięgu przestrzennym.

2.4. Ochrona wód powierzchniowych

- 1) Ochrona wód powierzchniowych wiąże się m.in. z ograniczeniem zabudowy w ich bezpośrednim sąsiedztwie oraz stosowaniem rozwiązań zapewniających dostęp do nich, w tym uwzględnianie zakazu grodzenia działek w odległości mniejszej niż 1,5 m od linii brzegu koryta cieku i brzegu zbiorników wód publicznych.
- 2) Ochrona ta wymaga również zapewnienia odprowadzenia ścieków z nieruchomości poprzez system kanalizacji służący do zbiorowego oprowadzania ścieków do gminnej oczyszczalni ścieków, ograniczenia możliwości budowy przydomowych oczyszczalni ścieków, a na terenach z płytko zalegającymi wodami gruntowymi ich całkowitego wykluczeniem.
- 3) Przed odprowadzaniem wód opadowych i roztopowych pochodzących z zanieczyszczonych nawierzchni trwałych do wód powierzchniowych lub ziemi należy zapewnić ich podczyszczanie do wymaganych parametrów.

2.5. Ochrona powietrza

- 1) Należy określać zasady dotyczące zaopatrywania w ciepło uwzględniające ograniczenie emisji zanieczyszczeń do atmosfery poprzez:
 - a) rozbudowę sieci ciepłowniczych i gazowniczych,
 - b) wprowadzanie zakazów i ograniczeń dotyczącym stosowania nośników energii oraz określanie minimalnej sprawności urządzeń grzewczych – w zakresie przewidzianym obowiązującymi przepisami prawa.
- 2) Należy kształtować korzystne warunki sprzyjające wymianie powietrza, szczególnie terenów zabudowanych w granicach miasta Dębno.
- 3) Przewiduje się zmniejszenie emisji zanieczyszczeń pochodzenia motoryzacyjnego w obrębie miasta Dębno w momencie wybudowania obwodnicy i wyprowadzenia ruchu tranzytowego poza centrum.

2.6. Ochrona przed hałasem

- 1) Ustala się kwalifikowanie projektowanych przeznaczeń do odpowiednich grup terenów o określonych standardach akustycznych podlegających ochronie, zgodnie z przepisami dotyczącymi dopuszczalnych poziomów hałasu w środowisku.
- 2) Nie należy przeznaczać terenów pod funkcje podlegające ochronie akustycznej, w strefach istniejących i potencjalnych przekroczeń dopuszczalnego poziomu hałasu bez uwzględnienia odpowiedniego zagospodarowania jako środków ochrony akustycznej, stosownie do źródła hałasu.
- 3) Przy projektowaniu zagospodarowania poszczególnych stref należy uwzględnić ograniczenia w otoczeniu obiektów i terenów chronionych przed hałasem.

2.7. Ochrona przed polami elektromagnetycznymi

- 1) Dla terenów znajdujących się w zasięgu oddziaływania napowietrznych linii elektroenergetycznych wysokich i średnich napięć należy uwzględnić ograniczenia i zakazy w przeznaczeniu oraz zagospodarowaniu, w tym zakaz lokalizacji zabudowy przeznaczonej na stały pobyt ludzi.
- 2) Lokalizacja instalacji telekomunikacyjnych, w tym stacji bazowych telefonii komórkowej, nie może powodować kolizji z istniejącym i projektowanym zagospodarowaniem, a w szczególności nie może stwarzać istotnych ograniczeń dla obiektów przeznaczonych na pobyt ludzi.

2.8. Ochrona przed poważnymi awariami przemysłowymi

- 1) W zakresie ochrony przed poważnymi awariami przemysłowymi, należy uwzględnić wymagania dla lokalizacji nowych zakładów stwarzających zagrożenie dla życia i zdrowia ludzi, a w szczególności zakładów stwarzających zagrożenie wystąpienia poważnej awarii przemysłowej.
- 2) Przy projektowaniu przeznaczenia terenów w sąsiedztwie istniejących zakładów stwarzających zagrożenie dla życia i zdrowia ludzi, a w szczególności zakładów stwarzających zagrożenie wystąpienia poważnej awarii przemysłowej, należy uwzględnić obowiązujące zakazy i ograniczenia w tym zakresie, z zachowaniem bezpiecznej odległości pomiędzy istniejącą a planowaną zabudową.

2.9. Kierunki i zasady kształtowania rolniczej przestrzeni produkcyjnej

- 1) Rolnicza przestrzeń produkcyjna zajmuje znaczną powierzchnię gminy, a grunty rolne dominują głównie w jej południowej i zachodniej części.
- 2) „Strefa rolnicza” wyznaczona w studium zasadniczo stanowi przestrzeń wyłączoną z zabudowy, zwłaszcza z lokalizacji budynków, w granicach której przewiduje się działalność rolniczą związaną z uprawą ziemi oraz hodowlą i wypasem zwierząt. Jednocześnie dopuszcza się wprowadzenie zabudowy o funkcjach nierolniczych,

w szczególności w zakresie lokalizacji infrastruktury technicznej oraz dróg, obiektów związanych z wydobyciem ropy naftowej i gazu ziemnego. W przypadku lokowania zabudowy na gruntach rolnych klas I-III wymagane będzie uzyskanie zgody ministra właściwego ds. rolnictwa na zmianę przeznaczenia gruntów rolnych na cele nierolnicze, o ile nie zostały spełnione warunki określone w art. 7 ust. 2a *ustawy z dnia 3 lutego 1995 r. o ochronie gruntów rolnych i leśnych*. Ponadto dopuszcza się zalesienie gruntów rolnych nie objętych ochroną tj. klas bonitacyjnych IV-VI.

- 3) „Strefa osadnictwa wiejskiego” stanowi z kolei obszar lokalizacji obiektów budowlanych, w tym służących działalności rolniczej: zabudowy zagrodowej i związanej z agroturystyką oraz zabudowy związanej z produkcją rolniczą. Dodatkowo dopuszcza się przeznaczenie terenów rolniczych jako wolnych od zabudowy.

2.10. Kierunki i zasady kształtowania leśnej przestrzeni produkcyjnej

- 1) Leśna przestrzeń produkcyjna stanowi dominującą pod względem powierzchni formę użytkowania terenu w gminie. Występujące lasy pełnią funkcje gospodarcze, ochronne oraz rekreacyjne na warunkach i w zakresie ustalonym w obowiązujących planach urządzenia lasu. Lasy z zasady są chronione są przed zmianą sposobu użytkowania.
- 2) Studium przewiduje, że wyznaczona z uwzględnieniem granic istniejących kompleksów leśnych „strefa leśna” będzie wolna od zabudowy niezwiązanej z funkcją leśną. Dopuszcza się jednak lokalizację obiektów o funkcji nieleśnej, pod warunkiem uzyskania zgody ministra ds. środowiska na zmianę przeznaczenia gruntów leśnych na cele nieleśne.

2.11. Obszary szczególnego zagrożenia powodzią

- 1) Wyznacza się granice obszarów szczególnego zagrożenia powodzią wyznaczone na podstawie *Studium bezpośredniego zagrożenia powodziowego na obszarze Regionalnego Zarządu Gospodarki Wodnej w Szczecinie – rejon bilansowy nr 04 Zlewnia rzeki Myśli* sporządzonego przez Dyrektora RZGW w Szczecinie (2006) zgodnie z art. 17 pkt. 2 *ustawy z dnia 5 stycznia 2011 r. o zmianie ustawy Prawo wodne i niektórych innych ustaw*. Zagrożenie powodzią na terenie gminy Dębno związane jest z wezbraniem wody na rzece Myśla. Dlatego niezależnie od określonej w studium funkcji należy uwzględnić prawne ograniczenia i zakazy wynikające z występowania tych obszarów, w szczególności zaś związane z lokalizacją zabudowy.
- 2) Dokonana w ramach *Studium ochrony przeciwpowodziowej...* ocena możliwości podniesienia retencyjności wód powodziowych w oparciu o wyznaczony zasięg zalewu wskazała tereny na terenie gminy Dębno, które mogą służyć temu celowi:
 - a) obszary wokół Dolska – liczne obniżenia terenowe, do których można kierować nadmiar wody,
 - b) obszary w dolinie Myśli poniżej Mostna, km 28,9 i 26,8 – lokalne obniżenia terenowe.

2.12. Ochrona przyrody i krajobrazu, w tym krajobrazu kulturowego

- 1) W planach miejscowych należy uwzględniać występowanie, oznaczonych na załączniku graficznym nr 1 (*Uwarunkowania zagospodarowania przestrzennego*), terenów i obiektów chronionych na podstawie *ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody*, w tym uwzględniać zakazy i nakazy określone w aktach ustanawiających poszczególne formy ochrony oraz określone w przyjętych planach ochrony:
 - a) Obszar Specjalnej Ochrony Ptaków „Ostoja Witnicko-Dębniańska” (PLB320015),
 - b) Obszar mający znaczenie dla Wspólnoty „Gogolice – Kosa” (PLH320038),
 - c) rezerwat przyrody „Czapli Ostrów”,
 - d) Obszar Chronionego Krajobrazu „A – Dębno-Gorzów”,
 - e) Obszar Chronionego Krajobrazu „B – Myślibórz”,
 - f) użytki ekologiczne – łącznie 19 obiektów,
 - g) pomniki przyrody – łącznie 34 obiekty.
- 2) W przypadku objęcia w odrębnym trybie innych obszarów lub obiektów ochroną prawną lub aktualizacji zasięgu już istniejących, w planach miejscowych należy również uwzględniać zasięg ich występowania wraz z zakazami i ograniczeniami w użytkowaniu terenów. W szczególności dotyczy to form zaproponowanych do utworzenia w opracowaniu pt. *Waloryzacja przyrodnicza województwa zachodniopomorskiego*.
- 3) Przy zagospodarowaniu terenów, należy mieć na uwadze zachowanie charakterystycznych cech i walorów krajobrazu, w tym: ochronę ekspozycji, osi i punktów widokowych oraz ważnych elementów przyrodniczych w postaci alei przydrożnych, zadrzewień śródpolnych i innych cennych kompozycji zieleni. W przypadku określenia przez audyt krajobrazowy zasad kształtowania i ochrony krajobrazów w gminie Dębno, należy je uwzględnić przy sporządzaniu planów miejscowych.

3. Obszary i zasady ochrony dziedzictwa kulturowego i zabytków oraz dóbr kultury współczesnej

3.1. Zasady ochrony obiektów zabytkowych

- 1) Obiekty zabytkowe to obiekty objęte prawnymi rygorami ochrony, wynikającymi z treści odpowiednich aktów prawnych, przede wszystkim z *ustawy z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami*, wśród których wyróżnia się:
 - a) obiekty wpisane do rejestru zabytków:
 - objęte ochroną w zakresie formy architektonicznej i materiału budowlanego, w tym: ukształtowania bryły, formy dachu i pokrycia dachu, kompozycji elewacji, stolarki i detalu architektonicznego oraz układu i wyposażenia wnętrza; wszelkie działania w obrębie zabytku wpisanego do rejestru wymagają, zgodnie z przepisami szczególnymi, pozwolenia Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków (WKZ),

- obowiązuje trwałe zachowanie obiektu i użytkowanie wyłącznie w sposób zgodny z zasadami opieki nad zabytkami, adekwatnie do jego wartości zabytkowej;
- b) obiekty w wojewódzkiej i gminnej ewidencji zabytków:
- objęte ochroną w zakresie formy architektonicznej i materiału budowlanego, w tym: ukształtowania bryły obiektu, gabarytów, kształtu dachu, kompozycji elewacji oraz detalu architektonicznego, formy stolarki okiennej i drzwiowej,
 - obowiązuje utrzymanie tradycyjnej formy architektury, stosowanie tradycyjnych elementów budowlanych w możliwie największym zakresie,
 - dopuszcza się możliwość wymiany historycznej zabudowy w przypadku udokumentowanej konieczności rozbiórki zabytku ze względu na stan techniczny, z zastrzeżeniem iż uzyska się akceptację WKZ,
 - utrzymanie komponowanych założeń zieleni, uzupełnienie w miejscach ubytków z zachowaniem składu gatunkowego i kompozycji; wycinki dopuszczalne tylko ze względu na zły stan zdrowotny.
- 2) Szczegółowe zasady ochrony zabytków wraz z odstępstwami dotyczącymi zagospodarowania wynikającego z przepisów prawnych, będą określone indywidualnie dla każdego obiektu, w uzgodnieniu z WKZ.

3.2. Strefy ochrony konserwatorskiej

W granicach gminy Dębno znajdują się cenne obszary i obiekty architektury i budownictwa, w tym zabytkowe. W związku z tym wskazuje się do ustanowienia w planach miejscowych następujących stref ochrony konserwatorskiej:

- 1) **strefa ochrony konserwatorskiej historycznych układów przestrzennych** – dotyczy historycznych struktur przestrzennych w celu ich zachowania, utrzymania i uczynienia i obejmuje:
- a) układ urbanistyczny miasta Dębno zawierający etapy rozwoju przestrzennego od XVI w. po lata 20- i 30-te XX w., w obrębie którego uwzględnia się:
- utrzymanie i rewitalizację historycznego układu ulic i placów,
 - utrzymanie różnorodności charakteru przestrzeni miejskiej, w tym: zwartych układów zabudowy pierzejowej, zespołów willowych i zespołów zabudowy pofabrycznej,
 - historyczny układ przestrzenny, w tym: linie zabudowy, zasady podziałów parcelacyjnych (zwłaszcza szerokości frontów działek), gabarytów zabudowy, lokalizację zabudowy w obrębie parceli,
 - dostosowanie nowych realizacji do charakteru historycznych form architektonicznych i skali zabudowy, poprzez utrzymanie historycznych gabarytów lub na zasadzie odtworzenia dawnych form według materiałów archiwalnych,
 - lokalizację nowych obiektów w dostosowaniu do kompozycji istniejącej w sąsiedztwie tzn. ich posadowienia w obrębie parceli, kontynuacji gabarytów, układu dachów w stosunku do ulicy,

- istniejące obsadzenia ulic i możliwości ich uzupełnienia, z uwzględnieniem wymagań dotyczących stanu zdrowotnego drzew i bezpieczeństwa ruchu i infrastruktury technicznej,
 - stan i wartość kamiennej nawierzchni jezdni i chodników ul. Baczewskiego,
 - zakaz lokalizacji nowej zabudowy towarzyszącej, w szczególności budynków gospodarczych i garaży, w linii zabudowy frontowej,
 - zachowanie istniejących budynków zabytkowych,
 - dostosowanie formy, kolorystyki, wielkości reklam, ogrodzeń i małej architektury;
- b) ul. Grunwaldzka – zespół zabudowy z lat 20- i 30-tych XX w., w obrębie którego uwzględnia się:
- utrzymanie pierwotnej architektury domów, w tym: bryły budynku, formy dachów (zaleca się stosowanie ceramicznych pokryć dachów), formy wystawek z zakazem dodatkowych wtórnych wystawek, drewnianej elewacji domów, faktury i kolorystyki tynku w willach, kompozycji elewacji (rozmszczenie i kształt otworów, elementy wystroju),
 - stosowanie jednolitych rozwiązań kolorystycznych w elewacjach wszystkich drewnianych domków: stolarki okiennej i drzwiowej, żaluzjowych okiennic, kominów,
 - stosowanie jednolitego pokrycia dachów,
 - utrzymanie proporcji zabudowy i zieleni na parcelach,
 - zakaz lokalizacji nowej zabudowy towarzyszącej, w szczególności budynków gospodarczych i garaży, w linii zabudowy frontowej,
 - zachowanie przedogródków i nie dopuszczanie do ich utwardzania,
 - ustalenie jednolitej wysokości, formy i materiału ażurowych ogrodzeń,
 - obsadzenia ul. Grunwaldzkiej i możliwości jego uzupełnienia, z uwzględnieniem wymagań dotyczących stanu zdrowotnego drzew i bezpieczeństwa ruchu i infrastruktury technicznej,
- c) układy ruralistyczne, zespoły budowlane oraz zespoły zieleni komponowanej, w obrębie których uwzględnia się:
- ochronę wszystkich elementów dziedzictwa kulturowego składających się na strukturę przestrzenną strefy,
 - utrzymanie istniejącej zabudowy oraz zachowanych elementów zagospodarowania terenu o wartościach historycznych lub kulturowych w dobrym stanie technicznym, funkcjonalnym oraz estetycznym,
 - utrzymanie układu ulic i placów wiejskich z zachowaniem ich przebiegu, przekrojów, nawierzchni, pierwotnych linii rozgraniczających i linii zabudowy,
 - zachowanie kompozycji układów zieleni (parki, cmentarze, ogrody przydomowe, obsadzenia dróg),
 - zachowanie istniejących i odtwarzanie charakteru zniekształconych wewnątrz krajobrazowych,
 - zachowanie zasadniczych proporcji wysokościowych kształtujących sylwetę zespołu ze szczególną ochroną istniejących, historycznych dominant

- wysokościowych,
- określenie zasad wprowadzania współczesnych elementów zagospodarowania w zabytkową strukturę przestrzenną, w tym ograniczenia i dopuszczenia w zagospodarowaniu,
 - określenie zasad modernizacji lub adaptacji istniejących obiektów i obszarów,
 - wprowadzanie nowych obiektów na zasadzie kontynuacji cech i utrzymania wartości historycznej przestrzeni;
- 2) **strefa ochrony konserwatorskiej sąsiedztwa lub ekspozycji zabytku** – obejmuje panoramy, strefy ekspozycji zabytku lub obszaru, otoczenia lub sąsiedztwa zabytku
- a) strefę można wyznaczyć w sytuacji, gdy:
- w decyzji o wpisaniu obiektu do rejestru zabytków nie uwzględniono otoczenia zabytku w rozumieniu art. 9 ust. 2 *ustawy z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami*, a wymaga ono ochrony,
 - specyfika terenu wokół obiektu i obszaru zabytkowego przeznaczonego do ochrony w planie (ukształtowanie, zagospodarowanie, użytkowanie) wskazuje na taką potrzebę;
- b) w obrębie strefy uwzględnia się:
- zachowanie lub przywrócenie historycznych panoram,
 - zapewnienie ekspozycji czynnej i biernej zabytkowych struktur z dopuszczeniem zagospodarowania niepowodującego zagrożeń dla zachowania lub poprawy stanu przestrzeni w granicach strefy,
 - zasady zagospodarowania sąsiedztwa niekolidującego z ekspozycją zabytku, w tym dopuszczalne formy i gabaryty zabudowy z zakazem zabudowy włącznie;
- c) zaleca się opracowanie analiz widokowych przesądzających o dopuszczalnych działaniach oraz określających warunki zagospodarowania;
- 3) **strefa konserwatorską ochrony krajobrazu kulturowego** – obejmuje naturalne i antropogeniczne komponenty środowiska
- a) w granicach strefy uwzględnia się:
- określenie zasad utrzymania cech i form istniejącego krajobrazu kulturowego,
 - konieczność eliminacji obiektów lub układów przestrzennych dysharmonizujących, stwierdzoną na podstawie przeprowadzonych analiz i wytycznych konserwatorskich,
 - modernizację i adaptację obszarów do współczesnych funkcji z dopuszczeniem wprowadzania nowych obiektów budowlanych i współczesnych elementów zagospodarowania z zachowaniem hierarchii wartości oraz przyjęciem zasady dobrej kontynuacji;
- b) zaleca się opracowanie studium wpływu istniejącego i planowanego zagospodarowania na krajobraz;
- 4) **strefa ochrony konserwatorskiej zabytku archeologicznego** – aktualnie obejmuje swym zasięgiem 514 stanowisk archeologicznych zaewidencjonowanych w dokumentacji konserwatorskiej – Archeologicznym Zdjęciu Polski (AZP) oraz obszar

średniowiecznego miasta Dębno; ze względu na stan zachowania oraz wartość naukową zabytków archeologicznych określono 3 rodzaje stref:

- a) **strefa „W.I.”** (obejmuje 3 stanowiska) – pełnej ochrony konserwatorskiej stanowisk archeologicznych, wykluczającej wszelką działalność inwestycyjną i inną, w granicach której obowiązują następujące rygory:
- zakaz wszelkiej działalności inżynierskiej, budowlanej i innej związanej z pracami ziemnymi (np. kopanie studni, melioracje, karczunek i nasadzenia drzew),
 - zachowanie istniejącego układu topograficznego wraz z obiektami wpisanymi do rejestru zabytków i ujętych w ewidencji,
 - w przypadku podjęcia jakiejkolwiek działalności na terenie objętym granicami strefy, a wynikającej ze sposobu użytkowania terenu obowiązuje występowanie o szczegółowe wytyczne i uzyskanie pozwolenia (w przypadku obiektów wpisanych do rejestru zabytków) od Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków (WKZ);
- b) **strefa „W.II.”** (obejmuje 77 stanowisk) – częściowej ochrony konserwatorskiej stanowisk archeologicznych, dopuszczającej inwestowanie pod określonymi warunkami, w granicach której obowiązują następujące rygory:
- zachowanie stanowiska ujętego w ewidencji WKZ,
 - uzgadnianie i opiniowanie poczynań inżynierskich, budowlanych i innych (z wyjątkiem upraw) przez WKZ w zakresie przewidzianym ustawami; przed przystąpieniem do inwestycji obowiązuje każdorazowo występowanie do WKZ o określenie zakresu i rodzaju badań archeologicznych, których przeprowadzenie będzie niezbędne dla ochrony zabytków archeologicznych, w kontekście planowanych robót ziemnych,
 - w przypadku realizacji inwestycji na terenie stanowisk archeologicznych objętych tą strefą WKZ może zdecydować o przeprowadzeniu badań archeologicznych wyprzedzających proces przygotowania inwestycji; inwestor ponosi koszt badań w zakresie takim, w jakim planowana inwestycja niszczy stanowisko; badania archeologiczne mają charakter sezonowy (prowadzenie ich jest wykluczone w okresie zimowym);
- c) **strefa „W.III.”** (obejmuje 435 stanowisk) – ograniczonej ochrony konserwatorskiej stanowisk archeologicznych, polegającej na prowadzeniu interwencyjnych badań archeologicznych w przypadku podejmowania prac ziemnych, w granicach której obowiązują następujące rygory:
- uzgadnianie i opiniowanie poczynań inżynierskich, budowlanych i innych (z wyjątkiem upraw) przez WKZ w zakresie przewidzianym ustawami; przed przystąpieniem do inwestycji obowiązuje każdorazowo występowanie do WKZ o określenie zakresu i rodzaju badań archeologicznych, których przeprowadzenie będzie niezbędne dla ochrony zabytków archeologicznych, w kontekście planowanych robót ziemnych,
 - w przypadku realizacji inwestycji na terenie stanowisk archeologicznych objętych tą strefą WKZ może zdecydować o przeprowadzeniu badań archeologicznych w formie stałego nadzoru prowadzonego w trakcie realizacji robót ziemnych; inwestor ponosi koszt badań w zakresie takim, w jakim

planowana inwestycja niszczy stanowisko; badania archeologiczne mają charakter sezonowy (prowadzenie ich jest wykluczone w okresie zimowym).

Szczegółowe informacje dotyczące rodzaju, rozmieszczenia oraz rodzaju stref ochrony konserwatorskiej zabytków archeologicznych zostały zawarte w opracowaniu pt. *Studium krajobrazu kulturowego gminy Dębno* w części dotyczącej waloryzacji archeologicznej.

- 1) Dopuszcza się odstępianie od ustalania w planie miejscowym stref ochrony konserwatorskiej wraz z zasadami ochrony konserwatorskiej, o ile inne ustalenia określone w planie uwzględniają wymagania dotyczące ochrony konserwatorskiej.
- 2) Strefy ochrony konserwatorskiej, które wraz z obiektem zabytkowym zostały wpisane do rejestru zabytków lub znajdują się w wojewódzkiej lub gminnej ewidencji zabytków, muszą zostać ujęte w planie miejscowym.
- 3) Wskazane w studium strefy ochrony konserwatorskiej nie są zbiorem zamkniętym. W przypadku stwierdzenia konieczności ochrony walorów krajobrazowych innych obszarów w gminie Dębno, dopuszcza się ustalenie dla nich w planach miejscowych stref ochrony konserwatorskiej.
- 4) Ewidencja stanowisk archeologicznych oraz wyznaczonych dla nich stref ochrony konserwatorskiej nie jest zbiorem zamkniętym i ostatecznym. Ich weryfikacja będzie następowała każdorazowo po dokonaniu nowych ustaleń w tym zakresie. Ponadto granice stref będą uszczegóławiane na etapie sporządzania planu miejscowego.

3.3. Obszary pomników zagłady i ich stref ochronnych

Na terenie gminy Dębno nie występują obszary pomników zagłady, zgodnie z przepisami *ustawy z dnia 7 maja 1999 r. o ochronie terenów byłych hitlerowskich obozów zagłady*.

4. Kierunki rozwoju systemów komunikacji

4.1. Drogi kołowe

- 1) Istniejącą sieć dróg kołowych o znaczeniu ponadgminnym tworzą ciągi zaliczane w kategorii dróg krajowych, wojewódzkich i powiatowych. Kierunki zmian będą wynikały z dokumentów strategicznych przyjętych przez właściwych zarządców.
- 2) Zakłada się utrzymanie układu drogowego tworzonego przez istniejące i planowane drogi krajowe, wojewódzkie i powiatowe z uwzględnieniem pełnionych przez nie funkcji w układzie drogowym.
- 3) Przy projektowaniu zasad dotyczących obsługi komunikacyjnej, w tym terenów drogowych, należy uwzględnić klasy techniczno-użytkowe istniejących i projektowanych dróg zgodnie z wymaganiami określonymi przed właściwych zarządców w oparciu o obowiązujące przepisy prawa.

- 4) Z względu na wzmożony ruch na obszarach zabudowanych o najwyższym średnim dobowym ruchu, wskazuje się korytarze planowanych obwodnic dla miasta Dębno i miejscowości Sarbinowo.
- 5) Przedstawiony na rysunku studium przebieg dróg oraz ich korytarzy stanowi ideogram i nie stanowi przesądzeń lokalizacyjnych.

4.2. Kolej

- 1) W związku z prowadzoną eksploatacją ropy naftowej i gazu ziemnego przewiduje się utrzymanie istniejącej linii kolejowej nr 430 Kostrzyn nad Odrą – Barnówko, której grunty znajdują się na liście terenów zamkniętych i jako takie podlegają ochronie ze względu na obronność i bezpieczeństwo państwa.
- 2) Ruch kolejowy generowany jest przez działalność związaną z wydobywaniem ropy naftowej i gazu ziemnego. Na końcu linii, w rejonie dawnej stacji kolejowej Barnówko, zlokalizowany jest ekspedyt kolejowy ropy naftowej i gazu ziemnego „Barnówko” służący do wywozu wydobytych surowców. Przewiduje się jego utrzymanie i rozbudowę o ile zajdzie taka konieczność związana z działalnością górniczą.
- 3) Dopuszcza się odbudowę linii kolejowej od Barnówka w kierunku północnym do granicy z gminą Myślibórz, z możliwością zmiany jej przebiegu w miejscach kolizji z istniejącą infrastrukturą techniczną, bez przesądzania lokalizacyjnego w studium. Jednak ze względu na przerwanie ciągłości jej śladu przez drogę ekspresową S3 i węzeł „Myślibórz”, a także planowaną po jej śladzie obwodnicę Myśliborza w ciągu drogi krajowej nr 27, trudno jest określić możliwości realizacji przedsięwzięcia.
- 4) Dopuszcza się możliwość budowy nowych i rozbudowy istniejących bocznic kolejowych dla obsługi stref produkcyjno-usługowych, w tym obszarów służących wydobywaniu kopalin, w szczególności ropy naftowej i gazu ziemnego wraz z kopalinami towarzyszącymi.

5. Kierunki rozwoju systemów infrastruktury technicznej

5.1. Zasady ogólne

- 1) Istniejące systemy infrastruktury technicznej nie stanowią bariery dla rozwoju gminy. Stan techniczny sieci i urządzeń jest dobry oraz istnieją rezerwy mocy lub przepustowości elementów tworzących poszczególne systemy.
- 2) Rozwój systemów infrastruktury technicznej polegał będzie na zwiększeniu zasięgu ich działania, niezawodności dostaw oraz poprawy jakości mediów.
- 3) Przy planowaniu zagospodarowania należy uwzględniać istniejące i projektowane urządzenia i sieci oraz ograniczenia w zagospodarowaniu wynikające z ich rozmieszczenia.

5.2. Zaopatrzenie w wodę

- 1) Istniejący system zaopatrzenia w wodę, w tym źródła oraz możliwości przesyłu zaspokajają potrzeby gminy w zakresie dostaw wody, w szczególności dla obszarów zainwestowanych o zwartej zabudowie i obszarów planowanych do zainwestowania w granicach miasta Dębno oraz dla największych miejscowości.
- 2) Nie zachodzi konieczność budowy nowych systemów wodociągowych, dlatego przewiduje się utrzymanie istniejących przewodów wodociągowych z możliwością ich przebudowy i rozbudowy w celu zapewnienia dostaw dla nowych terenów, w szczególności planowanych do zainwestowania.
- 3) Nie przewiduje się lokalizacji nowych ujęć wody, natomiast dopuszcza się rozbudowę istniejących.
- 4) W celu zmniejszenia ryzyka przerwania dostaw wody zakłada się rozbudowę sieci poprzez dalszą integrację i stworzenie systemów o charakterze pierścieniowym tam, gdzie to jest technicznie i ekonomicznie uzasadnione. W pierwszej kolejności należy rozważyć łączenie istniejących sieci izolowanych w północnej części gminy, w miejscowościach: Warnice, Dyszno, Różańsko, Ostrowiec, Dolsk oraz Smolnica.
- 5) Dopuszcza się włączenie w gminny system zaopatrzenia w wodę istniejących systemów działających w zakresie związanym z obsługą wydobycia, przesyłu, krótkoterminowego gromadzenia i przetwarzania kopalin, w szczególności ropy naftowej i gazu ziemnego wraz z kopalinami towarzyszącymi.
- 6) W celu zapewnienia odpowiedniej jakości wody ujmowanej do zaopatrzenia ludności w wodę przeznaczoną do spożycia oraz zaopatrzenia zakładów wymagających wody wysokiej jakości, a także ze względu na ochronę zasobów ujęcia postuluje się ustanowienie stref ochronnych istniejących ujęć wód bez przesądzania w studium o ich zasięgu przestrzennym.

5.3. Odprowadzenie ścieków

- 1) Przyjmuje się, że zbiorowe systemy odprowadzania i oczyszczania ścieków docelowo obejmą wszystkich wytwórców, pod warunkiem, że rozbudowa istniejących sieci kanalizacyjnych lub budowa nowych systemów będzie uzasadniona finansowo i technicznie.
- 2) Przewiduje się utrzymanie, przebudowę i rozbudowę istniejącego systemu odprowadzania ścieków zakończonego oczyszczalnią w Dębnie, do której odprowadzane są ścieki z obszaru miasta Dębno oraz miejscowości: Cychry, Oborzany, Bogusław, Dargomyśl, Różańsko, Mostno, Więclaw, Barnówko, Ostrowiec, Dolsk, Klepin i Grzymiradz.
- 3) Przewiduje się utrzymanie, przebudowę i rozbudowę istniejącego systemu odprowadzania ścieków zakończonego oczyszczalnią w Różańsku, do której

odprowadzane są ścieki z miejscowości Różańsko.

- 4) Przewiduje się uporządkowanie gospodarki ściekowej w miejscowościach: Sarbinowo, Krześnica, Suchlica i Młyniska wariantowo poprzez:
 - a) odprowadzenie przewodami kanalizacji sanitarnej do oczyszczalni ścieków w Dębnie,
 - b) budowę nowej oczyszczalni ścieków dla obsługi miejscowości bez konkretnego wskazania lokalizacyjnego,
 - c) monitoring zbiorników do czasowego gromadzenia ścieków lub przydomowych oczyszczalni ścieków;
- 5) Przewiduje się uporządkowanie gospodarki ściekowej w miejscowości Smolnica poprzez odprowadzenie przewodami kanalizacji sanitarnej do oczyszczalni ścieków w Dębnie.
- 6) Przewiduje się uporządkowanie gospodarki ściekowej w miejscowościach: Dyszno, Krężelin i Warnice wariantowo poprzez:
 - a) odprowadzenie przewodami kanalizacji sanitarnej do oczyszczalni ścieków w Różańsku,
 - b) budowę nowej oczyszczalni ścieków dla obsługi miejscowości bez konkretnego wskazania lokalizacyjnego,
 - c) monitoring zbiorników do czasowego gromadzenia ścieków lub przydomowych oczyszczalni ścieków.
- 7) Przewiduje się systematyczną budowę przewodów kanalizacyjnych na obszarach planowanych pod zabudowę, o ile jest to technicznie i ekonomicznie uzasadnione.
- 8) W przypadku pojawienia się technicznych możliwości dopuszcza się podłączenie do sieci kanalizacji sanitarnej innych terenów dotychczas nieobjętych zbiorowym systemem odprowadzania ścieków.
- 9) Dla pozostałych obszarów zagospodarowanie ścieków należy realizować w sposób indywidualny poprzez ich odprowadzanie do szczelnych zbiorników bezodpływowych lub przydomowych oczyszczalni ścieków, o ile ich lokalizacja spełnia wymagania techniczno-środowiskowe.

5.4. Odprowadzenie wód opadowych i roztopowych

- 1) Ustala się utrzymanie, przebudowę i rozbudowę istniejącej sieci kanalizacji deszczowej.
- 2) Przewiduje się budowę nowych przewodów służących odprowadzaniu wód opadowych i roztopowych z powierzchni utwardzonych oraz silnie przekształconych, (w szczególności z powierzchni dróg i placów), a także z obszarów o utrudnionym odpływie, gdzie występują podtopienia terenu przy intensywnych opadach i roztopach.
- 3) Zakłada się systematyczną przebudowę istniejących przewodów kanalizacji ogólnospławnej służących jednoczesnemu odprowadzaniu ścieków sanitarnych i wód opadowych i roztopowych w celu ich separacji, z uwzględnieniem możliwości

finansowych gminy.

5.5. Elektroenergetyka

- 1) Istniejący system zaopatrzenia w energię elektryczną zaspokaja potrzeby gminy, w szczególności potrzeby obszarów zainwestowanych o zwartej zabudowie i planowanych do zainwestowania w granicach miasta Dębno, a także potrzeby największych miejscowości.
- 2) Ustala się utrzymanie, przebudowę i rozbudowę istniejącej stacji elektroenergetycznej 110/15 kV GPZ „Dębno”.
- 3) Ustala się utrzymanie, przebudowę i rozbudowę istniejących linii elektroenergetycznych 110 kV.
- 4) Ustala się budowę linii elektroenergetycznej wysokiego napięcia 110 kV pomiędzy GPZ „Dębno” i GPZ „Myślubórz” bez przesądzenia lokalizacyjnego jej przebiegu.
- 5) Ustala się utrzymanie, przebudowę i rozbudowę istniejących linii elektroenergetycznych średnich i niskich napięć oraz budowę nowych. Dla linii średnich napięć należy rozważyć budowę w gruncie, szczególnie na obszarach zainwestowanych, natomiast planowane linie niskich napięć należy projektować od razu jako podziemne, o ile sprzyjają temu uwarunkowania terenowe.
- 6) Przy projektowaniu przeznaczenia dla stref zagospodarowania, należy uwzględnić strefy ograniczonego użytkowania dla istniejących i projektowanych napowietrznych linii elektroenergetycznych wysokiego i średniego napięcia, o szerokościach i zasadach zagospodarowania zgodnie z przepisami odrębnymi.
- 7) Przy projektowaniu zagospodarowania należy uwzględnić możliwości podłączenia do sieci elektroenergetycznej dla każdego obiektu, dla którego korzystanie z energii elektrycznej jest niezbędne dla prawidłowego funkcjonowania.

5.6. Gazyfikacja przewodowa

- 1) Dostępność do sieci gazowej dystrybuującej paliwo gazowe jest niepełna i dotyczy większości obszaru miasta Dębno oraz miejscowości Klepin i Grzymiradz.
- 2) Przewiduje się utrzymanie dotychczasowego kierunku zaopatrzenia gminy w paliwa gazowe. Natomiast w celu zapewnienia większej niezawodności dostaw dopuszcza się budowę nowych przewodów zapewniających dodatkowe zasilanie.
- 3) Ustala się utrzymanie, przebudowę i rozbudowę istniejących elementów systemu gazowego, w tym gazociągów oraz stacji redukcyjnych gazu w mieście Dębno oraz miejscowościach Klepin, Grzymiradz i Smolnica.
- 4) Rozwój i budowa nowych elementów sieci gazowej na terenie gminy będzie zależny od pojawiającego się zapotrzebowania. W pierwszej kolejności, ze względu na dostępność do sieci należy dążyć do objęcia zasięgiem kolejnych obszarów w granicach miasta Dębno, a także najbliższych miejscowości – Oborzany, Dargomyśl i Cychry.
- 5) Przy projektowaniu przeznaczenia dla stref zagospodarowania należy uwzględnić strefy

kontrolowane dla istniejących i projektowanych gazociągów o szerokościach i zasadach zagospodarowania zgodnie z przepisami odrębnymi.

- 6) Dopuszcza się budowę przewodów gazowych na pozostałych obszarach tam, gdzie to jest technicznie i ekonomicznie uzasadnione

5.7. Ciepłownictwo

- 1) Większość zapotrzebowania na ciepło jest zaspokajana w sposób zdecentralizowany, z wykorzystaniem lokalnych i indywidualnych kotłowni. Z uwagi na dominujący udział zabudowy jednorodzinnej w strukturze terenów mieszkaniowych, nadal przeważać będą indywidualne źródła zaopatrzenia w ciepło.
- 2) Ze względu na ochronę jakości powietrza należy dążyć do wzrostu udziału źródeł niskoemisyjnych i odnawialnych, z jednoczesnym ograniczeniem użytkowania kotłów opalanych paliwami stałymi, w tym węglem oraz kotłów charakteryzujących się niską sprawnością energetyczną podczas wytwarzania ciepła.
- 3) Należy dążyć do likwidacji kotłowni lokalnych opalanych węglem działających przy różnego rodzaju obiektach produkcyjnych, usługowych, mieszkaniowych wielorodzinnych, gdzie istnieje możliwość podłączenia obiektów do sieci ciepłowniczej, o ile jest to technicznie i ekonomicznie uzasadnione
- 4) Scentralizowana sieć ciepłownicza obejmuje swym zasięgiem obszary zwartej zabudowy w granicach miasta Dębno. W związku z występującymi rezerwami mocy, należy dążyć do zwiększenia liczby budynków podłączonych do sieci, w szczególności budynków zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnej, obiektów usługowych, obiektów produkcyjnych oraz obiektów użyteczności publicznej. W związku z tym ustala się utrzymanie, przebudowę i rozbudowę istniejących przewodów ciepłowniczych oraz budowę nowych.
- 5) W zakresie źródeł ciepła wykorzystywanego do przesyłu scentralizowaną siecią ciepłowniczą:
 - a) ustala się wykorzystanie istniejących kotłowni z możliwością ich przebudowy i rozbudowy,
 - b) dopuszcza się budowę nowych kotłowni bez konkretnego wskazania lokalizacyjnego, wykorzystujących do produkcji energii paliwa inne niż stałe,
 - c) należy dążyć do zachowania norm dotyczących emisji pyłów i gazów do atmosfery.

5.8. Dostępność telekomunikacyjna

- 1) Ze względu na stały wzrost potrzeb w zakresie usług telekomunikacyjnych ustala się utrzymanie, rozbudowę i przebudowę istniejących urządzeń telekomunikacyjnych oraz budowę nowych.
- 2) Dopuszcza się lokalizację samodzielnych konstrukcji masztowych służących urządzeniom telekomunikacyjnym jedynie w obrębie: „strefy produkcyjnej”, „strefy peryferyjnej”, „strefy infrastruktury”, „strefy rolniczej” i „strefy leśnej”.

5.9. Gospodarka odpadami

- 1) Na terenie gminy nie funkcjonuje czynne składowisko odpadów ani zakład przetwarzania odpadów istotny z punktu widzenia prowadzonej przez gminę gospodarki odpadami. Wyprodukowane odpady trafiają do utylizacji do Zakładu Unieszkodliwiania Odpadów Komunalnych w Długoszynie, na mocy zawartego porozumienia, w ramach Celowego Związku Gmin „CZG-12”, którego gmina Dębno jest członkiem.
- 2) W rejonie miejscowości Krężelin przy granicy z gminą Myślibórz wskazano strefę składowiska odpadów w formie rezerwy terenowej, w obrębie której dopuszcza się lokalizację obiektów i urządzeń związanych z gospodarką odpadami oraz grzebowisko dla zwierząt.
- 3) W studium nie przesądza się o lokalizacji innych nowych obiektów i urządzeń służących gospodarce odpadami w tym punktów selektywnej zbiórki odpadów komunalnych (PSZOK) i baz przeładunkowych.

6. Obszary, na których rozmieszczone będą inwestycje celu publicznego o znaczeniu ponadlokalnym i lokalnym

6.1. Inwestycje celu publicznego o znaczeniu ponadlokalnym

Do inwestycji celu publicznego o znaczeniu ponadlokalnym, ustalonych na obszarze gminy Dębno w *Planie Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Zachodniopomorskiego* przyjętym uchwałą Nr XLV/530/10 Sejmiku Województwa Zachodniopomorskiego z dnia 19 października 2010 r. zalicza się:

- 1) Budowę obwodnicy miasta Dębno w ciągu drogi krajowej nr 23,
- 2) budowę, rozbudowę i modernizację sieci elektroenergetycznej wysokiego napięcia 110 kV relacji Dolna Odra – Myślibórz – Dębno.

6.2. Inwestycje celu publicznego o znaczeniu lokalnym

Przedsięwzięcia stanowiące inwestycje celu publicznego o znaczeniu lokalnym mogą być realizowane na całym obszarze gminy, w zależności od potrzeb, jeśli nie będzie to sprzeczne z określonymi kierunkami, z uwzględnieniem aktualnego w momencie realizacji stanu prawnego.

7. Obszary szczególne ze względu na potrzebę sporządzenia planów miejscowych

7.1. Obszary, dla których obowiązkowe jest sporządzenie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego na podstawie przepisów odrębnych

Obowiązek sporządzenia miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego określają przepisy odrębne. Na terenie gminy Dębno przyjęte kierunki zagospodarowania

przestrzennego nie powodują obowiązku sporządzenia planów miejscowych.

7.2. Obszary, dla których gmina zamierza sporządzić miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego

Na podstawie analiz oraz wytycznych zawartych w *Ocenie aktualności studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego oraz miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego na terenie gminy Dębno*, przyjętej uchwałą Nr LVIII/425/2014 Rady Miejskiej w Dębnie z dnia 30 października 2014 r., w studium wskazuje się obszary, dla których gmina zamierza sporządzić plany miejscowe w granicach określonych na załączniku graficznym nr 2 (*Kierunki zagospodarowania przestrzennego*):

- 1) rejon ul. Chojeńskiej w zachodniej części miasta Dębno,
- 2) rejon ulic: 1 Armii, Wojska Polskiego i Siewnej,
- 3) miejscowość Cychry,
- 4) miejscowość Oborzany.

8. Obszary wymagające zmian jakościowych

8.1. Obszary charakteryzujące się cechami obszarów zdegradowanych i obszary rewitalizacji

- 1) Zgodnie z *ustawą z dnia 9 października 2015 r. o rewitalizacji*, do kategorii obszaru zdegradowanego zalicza się obszary znajdujące się w stanie kryzysowym z powodu koncentracji negatywnych zjawisk społecznych, a także co najmniej jednego z następujących negatywnych zjawisk: gospodarczych, środowiskowych, przestrzenno-funkcjonalnych i technicznych. Delimitacja granic obszaru zdegradowanego następuje po wykonanych analizach oraz przeprowadzonych konsultacjach społecznych. Na tej podstawie zgodnie z art. 10 wyznacza się obszar rewitalizacji, który obejmuje całość lub część obszaru zdegradowanego, cechujący się szczególną koncentracją negatywnych zjawisk, na którym z uwagi na istotne znaczenie dla rozwoju lokalnego gmina zamierza się prowadzić rewitalizację. Decyzję o ustanowieniu obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji podejmuje rada gminy, a uchwała w tym zakresie stanowi akt prawa lokalnego.
- 2) Do momentu podjęcia ww. uchwały nie jest możliwe określenie w studium "obszaru zdegradowanego", o którym mowa w art. 10 ust. 2 pkt 14 lit. a. W związku z powyższym, zgodnie z art. 12, w studium określono "obszary charakteryzujące się cechami obszarów zdegradowanych i obszarów rewitalizacji", do których zaliczają się wskazane na załączniku graficznym nr 2 (*Kierunki zagospodarowania przestrzennego*) następujące obszary:
 - a) rejon ul. Raławickiej,
 - b) rejon ul. Szkolnej,
 - c) obszar pomiędzy ulicami Małą i Spokojną.
- 3) Dla wskazanych obszarów dopuszcza się podjęcie uchwały w sprawie wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji bez konieczności sporządzania

i załączenia do wniosku diagnozy, a jedynie informację o spełnieniu wymagań.

8.2. Inne obszary wskazane do przekształceń

- 1) Na załączniku graficznym nr 2 (*Kierunki zagospodarowania przestrzennego*) wskazuje się obszary wymagające przekształceń w zakresie funkcjonalno-przestrzennym, w efekcie których nastąpi poprawa stanu ładu przestrzennego, a przestrzeń będzie wykorzystywana w sposób bardziej efektywny, przy uwzględnieniu kierunków zagospodarowania określonych w studium. Są to:
 - a) tereny po byłych Nadodrzańskich Zakładach Przetwórstwa Owocowo-Warzywnego,
 - b) dawna fabryka filcu przy ul. Ofiar Katyńia.
- 2) Wymienione wyżej obszary stanowią niezamieszkałe tereny przemysłowe i charakteryzują się cechami obszarów zdegradowanych. W związku z tym, zgodnie z *ustawą z dnia 9 października 2015 r. o rewitalizacji*, mogą one wejść w skład obszaru rewitalizacji, o ile działania możliwe do przeprowadzenia na tych terenach przyczynią się do przeciwdziałania negatywnym zjawiskom społecznym.

9. Granice terenów zamkniętych i ich stref ochronnych

W granicach gminy występują tereny zamknięte, ustanowione przez ministra właściwego do spraw transportu. Zaliczają się do nich nieruchomości związane z użytkowaniem linii kolejowej nr 410 Kostrzyn na Odrę – Barnówko, znajdujące się w zasięgu „strefy infrastruktury”. Zgodnie z art. 4 ust. 4 i art. 14 ust. 6 *ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym* dla tego typu terenów zamkniętych można sporządzić plan miejscowy, w którym projektowane zagospodarowanie musi uwzględniać wymagania obronności i bezpieczeństwa państwa.

Spis tabel

Tab.1. Wykaz użytków ekologicznych.....	24
Tab.2. Wykaz pomników przyrody.....	25
Tab.3. Liczba ludności wiejskich jednostek osadniczych [stan na 31.12.2015].....	41
Tab.4. Gęstość zaludnienia gminy na tle wyższych jednostek administracyjnych [stan na 31.12.2015].....	42
Tab.5. Ruch naturalny w latach 2005-15 [stan na 31.12.].....	43
Tab.6. Ruch wędrowski w latach 2005-15 [stan na 31.12.].....	44
Tab.7. Liczba mieszkańców w latach 2005-15 [stan na 31.12.].....	44
Tab.8. Schemat podziału populacji wg grupowania ekonomicznego.....	45
Tab.9. Struktura wieku ludności według grupowania ekonomicznego [stan na 31.12.2014].....	45
Tab.10. Wskaźniki obciążenia demograficznego [stan na 31.12.2015].....	46
Tab.11. Struktura biologiczna ludności oraz współczynnik feminizacji [stan na 31.12.2015].....	46
Tab.12. Prognoza zmiany liczby ludności.....	48
Tab.13. Udział zatrudnionych według sektorów ekonomicznych [stan na 31.12.2014].....	49
Tab.14. Stopa bezrobocia w latach 2007-15 na tle wyższych jednostek administracyjnych.....	49
Tab.15. Zasoby mieszkaniowe w latach 2005-15 [stan na 31.12.].....	51
Tab.16. Zasoby mieszkaniowe oddane do użytku w latach 2005-15.....	52
Tab.17. Wykaz placówek przedszkolnych w roku szkolnym 2016/17.....	53
Tab.18. Wykaz szkół podstawowych w roku szkolnym 2015/16.....	53
Tab.19. Wykaz szkół gimnazjalnych w roku szkolnym 2015/16.....	54
Tab.20. Wykaz szkół ponadgimnazjalnych w roku szkolnym 2015/16.....	55
Tab.21. Wykaz szkół podstawowych w roku szkolnym 2017/18 prowadzonych przez gminę Dębno.....	56
Tab.22. Wykaz szkół w roku szkolnym 2017/18 prowadzonych przez powiat myśliborski.....	56
Tab.23. Wykaz oznakowanych szlaków rowerowych.....	58
Tab.24. Wykaz oznakowanych szlaków pieszych.....	58
Tab.25. Struktura rodzajowa gruntów rolnych [stan na 09.03.2015].....	61
Tab.26. Zasięg terytorialny poszczególnych nadleśnictw.....	62
Tab.27. Struktura funkcjonalna lasów wg nadleśnictw*.....	63
Tab.28. Struktura własnościowa lasów wg nadleśnictw.....	63
Tab.29. Podmioty produkcyjne wpisane do rejestru REGON wg klasyfikacji PKD 2007 w 2015 r. [stan na 31.12.].....	65
Tab.30. Podmioty usługowe wpisane do rejestru REGON wg klasyfikacji PKD 2007 w 2015 r. [stan na 31.12.].....	66
Tab.31. Wykaz dróg krajowych.....	68
Tab.32. Średni dobowy ruch na odcinkach pomiarowych dróg krajowych.....	68
Tab.33. Wykaz dróg wojewódzkich.....	69
Tab.34. Średni dobowy ruch na odcinkach pomiarowych dróg wojewódzkich.....	69
Tab.35. Wykaz dróg powiatowych.....	70
Tab.36. Wykaz publicznych dróg gminnych na terenach wiejskich [stan na 31.12.2015].....	71
Tab.37. Wykaz publicznych dróg gminnych (ulic) na terenie miasta [stan na 31.12.2015].....	71
Tab.38. Wykaz wewnętrznych dróg gminnych (ulic) na terenie miasta [stan na 31.12.2015].....	72
Tab.39. Charakterystyka elementów sieci wodociągowej w 2015 r. [stan na 31.12.].....	74
Tab.40. Wykaz czynnych cmentarzy komunalnych.....	77
Tab.41. Koncesje na eksploatację złóż udzielone PGNiG S.A. [stan na 6.10.2016].....	78
Tab.42. Struktura użytkowania gruntów [stan na 04.10.2016].....	80
Tab.43. Struktura własnościowa gruntów [stan na 1.01.2015].....	81
Tab.44. Zinwentaryzowane osuwiska [stan na 10.2016].....	82
Tab.45. Zinwentaryzowane tereny zagrożone ruchami masowymi [stan na 10.2016].....	83
Tab.46. Wykaz udokumentowanych złóż kopalin.....	85
Tab.47. Wykaz obszarów górniczych i terenów górniczych.....	86

Tab.48. Struktura rodzajowa gruntów rolnych w Polsce i województwie zachodniopomorskim	90
Tab.49. Struktura rodzajowa gruntów rolnych na terenach wiejskich [stan na 10.10.2014]	90
Tab.50. Wykaz kolejowych terenów zamkniętych	92

Spis rycin

Ryc.1. Położenie na tle województwa zachodniopomorskiego	11
Ryc.2. Położenie na tle najbliższego sąsiedztwa terytorialnego	12
Ryc.3. Struktura biologiczna ludności – piramida wieku [stan na 31.12.2015]	47

Spis użytych skrótów i skrótowców

Poniższy spis nie zawiera skrótów określających jednostki miary, a także powszechnie znanych skrótów językowych.

art. – artykuł
AZP – Archeologiczne Zdjęcie Polski
BMB – Barnówko-Mostno-Buszewo
CZG – Celowy Związek Gmin
DN – średnica nominalna (ang. *diameter nominal*)
Dz.U. – Dziennik Ustaw
Dz.Urz. – Dziennik Urzędowy
Gorz. – Gorzowskie
GPZ – główny punkt zasilania
GUS – Główny Urząd Statystyczny
GZWP – Główny Zbiornik Wód Podziemnych
im. – imienia
JCWPd - jednolita część wód podziemnych
KPZK – Koncepcja Przestrzennego Zagospodarowania Kraju
lit. – litera
LPG – gaz skroplony, propan-butan (ang. *liquefied petroleum gas*)
MEW – mała elektrownia wodna
MliR – Ministerstwo Infrastruktury i Rozwoju
MON – Ministerstwo Obrony Narodowej
M.P. – Monitor Polski
n.p.m. – nad poziomem morza
obw. – obwód
OC – ośrodek centralny
OG – ośrodek grupowy
OP – ośrodek produkcyjny
os. – osoba
OZE – odnawialne źródła energii
PCK – Polska Czerwona Księga
PGNiG – Polskie Górnictwo Naftowe i Gazownictwo
PGR – Państwowe Gospodarstwo Rolne
PKD – Polska Klasyfikacja Działalności
pkt. – punkt
pow. – powierzchnia
poz. – pozycja
p.p.t. – pod poziomem terenu
PRL – Polska Rzeczpospolita Ludowa
PSZOK – Punkt Selektywnej Zbiórki Odpadów Komunalnych
PWiK – Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji
pw. św. – pod wezwaniem świętego
RP – Rzeczpospolita Polska
RZGW – Regionalny Zarząd Gospodarki Wodnej
S.A. – spółka akcyjna
sp. z o. o. – spółka z ograniczoną odpowiedzialnością
t.j. – tekst jednolity
UM – Urząd Miejski
ust. – ustęp
w. – wiek
woj. – województwo
WKZ – Wojewódzki Konserwator Zabytków
wys. – wysokość
Zach. – zachodniopomorskie
ze zm. – ze zmianami

Załącznik Nr 4 do Uchwały Nr XLVI/305/2017
Rady Miejskiej Dębna
z dnia 26 października 2017 r.

Rozstrzygnięcie w sprawie rozpatrzenia uwag złożonych do wyłożonego do publicznego wglądu projektu studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Dębno rozstrzyga o nieuwzględnieniu

Na podstawie art. 12 ust. 1 ustawy z 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (tekst jedn.: Dz. U. z 2017 r. poz. 1073 ze zmianami) Rada Miejska Dębna

rozstrzyga o nieuwzględnieniu

uwagi złożonej dnia 17 sierpnia 2017 r. do wyłożonego do publicznego wglądu projektu studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Dębno oraz strategicznej oceny oddziaływania na środowisko.

Uzasadnienie:

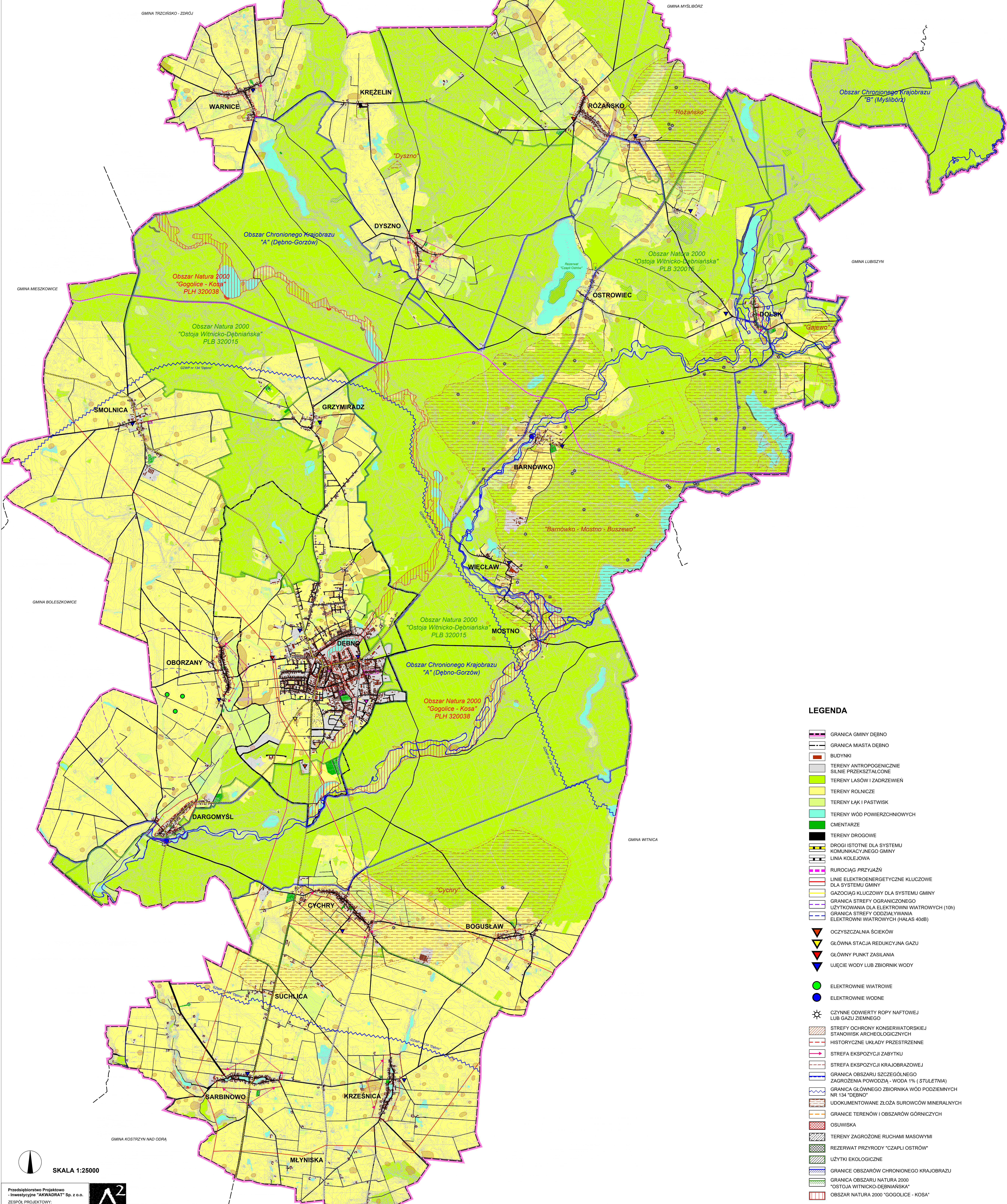
1. Uwaga została złożona w sposób oraz w terminie określonym w ogłoszeniu zawiadamiającym o wyłożeniu do publicznego wglądu projektu studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Dębno.
2. W treści złożonej uwagi wnioskowano o ujęcie działki nr 177/5 obręb Dolsk z przeznaczeniem jako terenu rekreacyjno – wypoczynkowego.
3. Dla ww. działki obowiązują ustalenia jak dla strefy lasu (ZL).
4. Rozstrzygnięciem z dnia 9 września 2017 r. Burmistrz Dębna postanowił o nieuwzględnieniu złożonej uwagi.
5. Rada Miejska Dębna przychyliła się do uzasadnienia Burmistrza Dębna przy rozstrzygnięciu dotyczącym nieuwzględnienia złożonej uwagi.

STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO GMINY DĘBNO

UWARUNKOWANIA ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO

ZALĄCZNIK NR 2
DO UCHWAŁY NR XLVI/305/2017
RADY MIEJSKIEJ W DĘBNIE
Z DNIA 26 PAŹDZIERNIKA 2017 R.

LEGENDA

- GRANICA GMINY DĘBNO
- GRANICA MIASTA DĘBNO
- BUDYNKI
- TERENY ANтропоГЕНICZNE SILNIE PRZEKSZTAŁCONE
- TERENY LASÓW I ZADRZEWIEN
- TERENY ROLNICZE
- TERENY ŁĄK I PASTWISK
- TERENY WÓD POWIERZCHNIOWYCH
- CMENTARZE
- TERENY DROGOWE
- DROGI ISTOTNE DLA SYSTEMU KOMUNIKACYJNEGO GMINY
- LINIA KOLEJOWA
- RURIOCIĄG PRZYJAZDŹ
- LINIE ELEKTROENERGETYCZNE KLUCZOWE DLA SYSTEMU GMINY
- GAZOCIĄG KLUCZOWY DLA SYSTEMU GMINY
- GRANICA STREFY OGRANICZONEGO UŻYTKOWANIA DLA ELEKTROWNI WIATROWYCH (10h)
- GRANICA STREFY ODDZIAŁYWANIA ELEKTROWNI WIATROWYCH (HAŁAS 40dB)
- OCZYSZCZALNIA ŚCIEKÓW
- GLÓWNA STACJA REDUKCYJNA GAZU
- GLÓWNY PUNKT ZASILANIA
- UJĘCIE WODY LUB ZBIÓRNIK WODY
- ELEKTROWNIE WIATROWE
- ELEKTROWNIE WODNE
- CZYNNY ODIWIERTY ROPY NAFTOWEJ LUB GAZU ZIEMNEGO
- STREFA OCHRONY KONSERWATORSKIEJ STANOWISK ARCHEOLOGICZNYCH
- HISTORYCZNE UKŁADY PRZESTRZENNE
- STREFA EKSPOZYCJI ZABYTKU
- STREFA EKSPOZYCJI KRAJOBRAZOWEJ
- GRANICA OBSZARU SZCZEGÓLNEGO ZAGROŻENIA POWODZIĄ - WODA 1% (STULETNIA)
- GRANICA GŁÓWNEGO ZBIÓRNIKA WÓD PODZIEMNYCH NR 134 "DĘBNO"
- UDOKUMENTOWANE ŻŁOŻA SUROWCÓW MINERALNYCH
- GRANICE TERENÓW I OBSZARÓW GÓRNICZYCH
- OSUWISKA
- TERENY ZAGROŻONE RUCHAMI MASOWYMI
- REZERWAT PRZYRODY "CZAPLI OSTRÓW"
- UŻYTKI EKOLOGICZNE
- GRANICE OBSZARÓW CHRONIONEGO KRAJOBRAZU
- GRANICA OBSZARU NATURA 2000 "OSTOJA WITNICKO-DEBNIANSKA"
- GRANICA OBSZARU NATURA 2000 "GOGOLICE - KOSA"

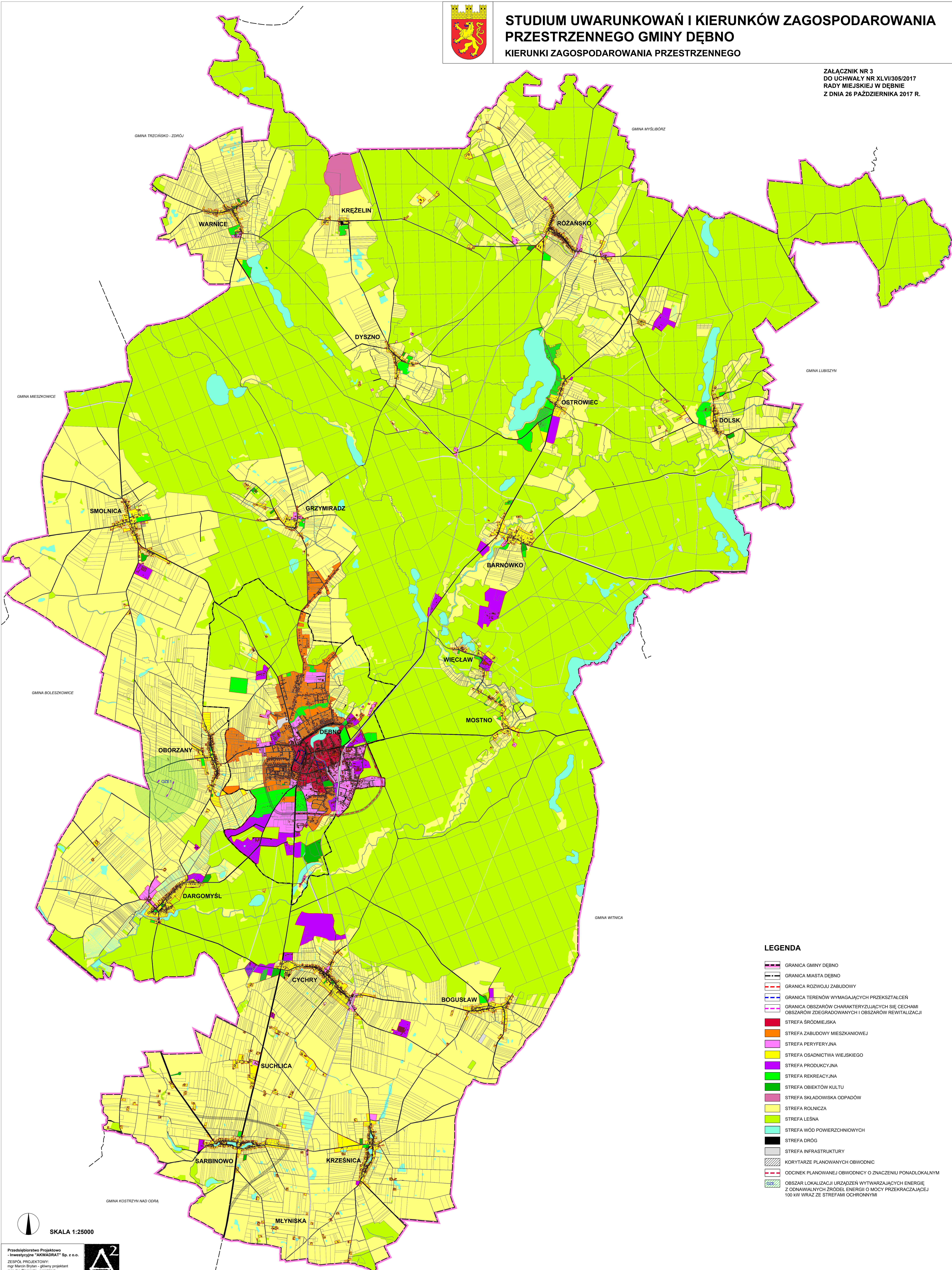
SKALA 1:25000

STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO GMINY DĘBNO

KIERUNKI ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO

ZALĄCZNIK NR 3
DO UCHWAŁY NR XLVI/305/2017
RADY MIEJSKIEJ W DĘBNIE
Z DNIA 26 PAŹDZIERNIKA 2017 R.

LEGENDA

- GRANICA GMINY DĘBNO
- GRANICA MIASTA DĘBNO
- GRANICA ROZWOJU ZABUDOWY
- GRANICA TERENÓW WYMAGAJĄCYCH PRZEKSZTAŁCEN
- GRANICA OBSZARÓW CHARAKTERYZUJĄCYCH SIĘ CECHAMI OBSZARÓW ZDEGRADOWANYCH I OBSZARÓW REWITALIZACJI
- STREFA ŚRÓDMIEJSKA
- STREFA ZABUDOWY MIESZKANIOWEJ
- STREFA PERYFERYJNA
- STREFA OSADNICTWA WIEJSKIEGO
- STREFA PRODUKCYJNA
- STREFA REKREACYJNA
- STREFA OBIEKTÓW KULTU
- STREFA SKŁADOWISKA ODPADÓW
- STREFA ROLNICZA
- STREFA LEŚNA
- STREFA WÓD POWIERZCHNIOWYCH
- STREFA DRÓG
- STREFA INFRASTRUKTURY
- KORYTARZE PLANOWANYCH OBWODNIC
- ODCINEK PLANOWANEJ OBWODNICY O ZNACZENIU PONADLOKALNYM
- OBSZAR LOKALIZACJI URZĄDZEŃ WYTWARZAJĄCYCH ENERGIĘ Z ODNAWIALNYCH ŹRÓDEŁ ENERGII O MOCY PRZEKRACZAJĄCEJ 100 kW WRAZ ZE STREFAMI OCHRONNYMI

SKALA 1:25000

UZASADNIENIE

Prace nad nowym studium zainicjowała uchwała Nr XVIII/122/2015 Rady Miejskiej w Dębnie z dnia 22 grudnia 2015 r. w sprawie przystąpienia do sporządzenia zmiany studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Dębno. W związku z tym, że zmiana studium, o której mowa w ww. uchwale, dotyczy obszaru całej gminy Dębno, powstał nowy dokument uwzględniający aktualne materiały wejściowe.

W okresie obowiązywania studium przyjętego uchwałą Nr LVI/402/2010 Rady Miejskiej w Dębnie z dnia 27 maja 2010 r. w sprawie zmiany studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Dębno doszło do szeregu zmian w przepisach prawnych, które rozszerzyły zakres merytoryczny studium i spowodowały konieczność aktualizacji dokumentu.

Pozaprawne przesłanki opracowania nowego studium wynikają z konieczności uwzględnienia na nowo rozpoznanych uwarunkowań gospodarczych i środowiskowych. Ponadto w okresie obowiązywania studium z 2010 r. nastąpiła weryfikacja zasadności realizacji niektórych przyjętych rozwiązań szczegółowych w zakresie przeznaczenia terenu. Nowe ustalenia zostały określone w części dotyczącej kierunków zagospodarowania przestrzennego.

Dokument podpisany bezpiecznym podpisem elektronicznym

Podpis: Signature-1016912976

Imię: Paweł Jan

Nazwisko: Chrobak

Instytucja:

Województwo:

Miejscowość:

Data podpisu: 26 października 2017 r.

Zakres podpisu: Cały dokument